

ภาคผนวกที่หนึ่ง: กรณีของผู้ถูกบังคับให้สูญหายจัดทำโดยมูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ

ภาคตะวันตก

กรณีที่ 1

ชื่อ นาย ก และนาย ข (ไม่ได้รับอนุญาตให้เปิดเผยชื่อ)

วันที่เกิดเหตุ : 25 เมษายน 2544

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ: ไม่ระบุ ขอสงวนสถานที่เกิดเหตุ

วันที่บันทึก : 4 สิงหาคม 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : ภาคตะวันตกของประเทศไทย

อายุ : 27 ปี และชายไม่ทราบอายุ ตามลำดับ

ชาติพันธุ์ : ไม่ได้รับอนุญาตให้เปิดเผย ขอสงวนการเปิดเผยข้อมูล

สรุปการให้ถ้อยคำ : นาย ก ประกอบอาชีพทำไร่ และอาศัยอยู่ในจังหวัดทางภาคตะวันตก เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2544 เวลาช่วงเช้า นาย ก ได้แจ้งกับภรรยาว่าจะเดินทางไปย้ายทะเบียนรถจักรยานยนต์จากทะเบียนจังหวัดเดิมเพื่อจดทะเบียนของจังหวัดตาก ตามที่อยู่ปัจจุบันของตน โดยนาย ก ได้ชวนพี่ชาย (นาย ข) ไปด้วย เพื่อไปเป็นเพื่อนเนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาเดินทางถึง 6 ชั่วโมง

2 วันหลังจากที่ทั้งสอง เดินทางจาก จังหวัดตากไปยังจังหวัดอ่างทอง ในวันที่ 25 เมษายน 2544 นาย ก ได้โทรศัพท์มาครั้งหนึ่งเพื่อขอความช่วยเหลือ โดยบอกว่าพี่ชายถูกจับไปโดยชายกลุ่มหนึ่งที่อยู่บริเวณสะพานหลังจากนั้นโทรศัพท์ก็มีเสียงแทรกเข้ามาเป็นภาษาท้องถิ่นจากนั้นสัญญาณก็ถูกขาดหายไป ญาติที่รับโทรศัพท์พยายามโทรกลับไปหาหลายครั้งแต่ไม่สามารถติดต่อได้ ทั้งที่วันก่อนหน้านั้น นาย ก ก็ได้โทรศัพท์มาแล้วว่าทุกอย่างเรียบร้อยดี อีกทั้งยังบอกว่าก่อนกลับจะซื้อของขวัญวันแต่งงานให้กับพี่สาวอีกด้วย

ข้อมูลจากภรรยา นาย ก นาย ก ไม่เคยมีความเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ ไม่มีศัตรูหรือมีความขัดแย้งกับใครมาก่อน ภรรยาทราบแต่เรื่องธุรกิจที่สามีของเธอพบกับพี่ชายเท่านั้น โดยสามีเคยไปบ้านของลูกค้า และได้เห็นรูปของเจ้าของบ้านในชุดเครื่องแบบเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งภรรยาของนาย ก เองรู้มาก่อนที่จะย้ายมาอยู่ในภาคตะวันตกของประเทศไทยว่า นาย ก เคยเรียนที่ภาคกลาง ซึ่งตอนนั้นเขาได้อาศัยอยู่ที่วัด แต่ภรรยาก็ไม่เคยถามเรื่องนี้กับสามีเหมือนกับที่เธอก็ไม่เคยเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับธุรกิจของสามี หลังจากนั้นภรรยาของนาย ก ก็ไม่ได้เจอหน้าสามี อีกทั้งยังมีภาระให้ต้องดูแลบุตรสาววัย 1 เดือน (อายุขณะเกิดเหตุ) ขณะที่มูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพสัมภาษณ์ภรรยาของเหยื่อ บุตรสาวมีอายุ 10 ขวบ

หลังจากที่รายงานเรื่องการหายตัวไปของคนทั้งสอง สมาชิกในครอบครัวอีกกว่า 20 คน ได้ออกตามหาที่ภาคกลาง โดยพ่อและพี่ชายของนาย ก ร่วมด้วย ในส่วนของภรรยา นาย ก ไม่ได้ช่วยติดตามเนื่องจากขณะนั้นภรรยา นาย ก เพิ่งคลอดลูกมาได้ไม่นาน ทางครอบครัวได้ไปสอบถามยังสถานีตำรวจต่างๆ โดยเฉพาะที่บริเวณนาย ก เคยอาศัยอยู่ซึ่งใกล้กับวัดแห่งหนึ่ง แต่ก็ไม่พบเบาะแสใดๆ เกี่ยวกับผู้สูญหายตัวและจักรยานยนต์ของเขา

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : 2 วันหลังจากที่ทางครอบครัวได้รับโทรศัพท์จากนาย ก เพื่อขอความช่วยเหลือ ครอบครัวได้นำความไปแจ้งยังสถานีตำรวจในอำเภอที่พวกเขาอาศัยอยู่ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ลงบันทึกเรื่องคนหาย 2 คน รวมทั้งทรัพย์สินที่หายไปพร้อมพวกเขาก็คือรถจักรยานยนต์ ต่อมาเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2544 ทางครอบครัวเองได้ไปแจ้งความคนหายที่อำเภอในภาคกลางที่คนทั้งสองได้เดินทางไปและหายสาบสูญนับแต่นั้น ปัจจุบันไม่มีความคืบหน้าทางคดี หรือข้อมูลอื่นๆจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ในวันที่ 26 ตุลาคม 2552 ศาลได้มีคำพิพากษาว่านาย ก เป็นบุคคลสาบสูญตามกฎหมาย¹

12 เมษายน 2554 ศาลได้มีคำพิพากษาให้ภรรยาของนาย ก เป็นตัวแทนของนาย ก ในการจัดการทรัพย์สินต่างๆ แทนนาย ก อย่างถูกต้องตามกฎหมาย (เนื่องจากทั้งสองไม่ได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย เพียงแต่ประกอบพิธีตามประเพณีเท่านั้น) ทำให้ภรรยาไม่สามารถเข้าจัดการทรัพย์สินที่อยู่ในธนาคารได้

กรณีที่ 2

ชื่อ : ไม่ได้รับอนุญาตให้เปิดเผยชื่อ

วันเกิดเหตุ : พ.ศ. 2549

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : สำนักงานคุ้มครองแรงงาน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

วันที่บันทึก : 4 สิงหาคม 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : จังหวัดภาคตะวันตกของประเทศไทย

อายุของเหยื่อ : ไม่ทราบ

ชาติพันธุ์ : ขอสงวนการเปิดเผยข้อมูล

สรุปการให้ถ้อยคำ : องค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนให้กับกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ทำงานในโรงงานเซรามิค ซึ่งเป็นโรงงานที่มีเจ้าของเป็นเจ้าของที่ในกองทัพ ได้ช่วยเหลือคนงานจากสภาพการทำงานและสภาพความเป็นอยู่ที่เลวร้าย บรรดาคนงานจึงได้รวมตัวกันเพื่อหาตัวแทนในการเข้าเจรจากับนายจ้าง ในวันที่เกิดเหตุทั้งนายจ้างและคนงานต่างด้าวได้เดินทางไปยังสำนักงานคุ้มครองแรงงานเพื่อร่วมประชุมกัน โดยแรงงานที่เป็นตัวแทนนั้นได้เข้าร่วมประชุมและต่อรองกับนายจ้างด้วย ในขณะนั้นเองเจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบได้เข้ามาจับกุมตัวแทนคนงาน และนับจากนั้นก็ไม่มีใครทราบข่าวเรื่องคนเหล่านั้นอีกเลย องค์กรพัฒนาเอกชนในท้องที่เชื่อว่าเหยื่อเหล่านั้นถูกบังคับให้หายตัวไป นับจากนั้นแรงงานคนอื่นๆก็ถูกคุกคามจากเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเจ้าของโรงงานอยู่เสมอ แม้ว่าพวกเขาจะอยู่ที่บ้านก็ตาม

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : แรงงานคนอื่นๆ ได้เดินทางไปยังสถานีตำรวจ ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิด เพื่อตามหาเพื่อนคนงานที่ถูกจับกุม แต่เจ้าหน้าที่แจ้งว่าได้ปล่อยตัวคนเหล่านั้นออกมาแล้ว เพราะพวกเขาถูกควบคุมตัวเพื่อให้ตำรวจซักถามเท่านั้น

¹ มาตรา 61 ตามประมวลกฎหมายอาญา

กรณีที่ 3

ชื่อ : นางดิน ใจ เอ, นาย ตู่อ่อง และนางหน่อ คะ ไล้ (สามีและภรรยา) นายดี โด, นางมือ แซ แซ และนายจ่อ อู๋(สามีและภรรยา), นางมะจั่งเอ, นายตาเกอะ และนางเอใจ

วันที่เกิดเหตุ : 23 มกราคม 2553

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : อ.พบพระ จ.ตาก

วันที่บันทึก : 2 สิงหาคม 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ: เมืองพะอั้น รัฐกะเหรี่ยง พม่า

อายุ: ส่วนใหญ่มีอยู่ในระหว่าง 28 ปี² และบางคนไม่ทราบอายุ

ชาติพันธุ์ : กะเหรี่ยง (ผู้อพยพมาจากประเทศพม่า)

สรุปการให้ถ้อยคำ³ : นายจ่อซา(ผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์) กล่าวว่า เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2553 เขาได้ออกจากบ้านในประเทศพม่า มายังประเทศไทยผ่านทางเส้นทาง เมียวดี- แม่สอด เขาอธิบายว่าก่อนที่จะข้ามแดนมานั้นมีนายหน้าในหมู่บ้านแจ้งว่ากำลังมาหาแรงงานเพื่อเข้าไปทำงานในประเทศไทย เขากล่าวว่าหัวหน้าคณะชื่อว่าตะนิเผลอและอีกคนหนึ่งชื่อจ่อบี, จ่อซาและจ่อปิ๊กกับเพื่อนอีก 12 คน (ทั้งชายหญิงสมัครมาตามข้อเสนอของชายทั้งสอง ทุกคนเดินทางมาพร้อมกันโดยรถโดยสารเส้นทางเกาะกะเร็ด เมียวดี⁴ ใช้เวลาเดินทาง 1 วันถึงเมียวดีเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2553 โดยทุกคนพักที่เมียวดี 2 วัน

วันที่ 22 มกราคม 2553 เวลาประมาณ 5 โมงเย็น จ่อบีและตะนิเผลอนำตัวจ่อซาและคนงานคนอื่นๆไปยังบ้านช่องแคบ(อ.พบพระ จ.ตาก)โดยเดินทางมาตามแม่น้ำเมยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง และเมื่อมาถึงพวกเขาได้หยุดพักแรมอยู่ที่บ้านช่องแคบ 2 คืน

วันที่ 24 มกราคม 2553 เวลาประมาณสองทุ่ม ตะนิเผลอ ได้นำ จ่อซาและคนงานคนอื่นๆลงเรือเพื่อข้ามมายังประเทศไทย ซึ่งมีจุดหมายอยู่ที่บ้านป่าคำเก่าอ.พบพระ จ.ตาก ระยะทาง 48 กิโลเมตร ต่อจากนั้นพวกเขาต้องเดินเท้าต่อไปยังด่านตรวจชายแดน (จ่อซาไม่ทราบชื่อของด่านตรวจชายแดนนั้น) โดยมีจุดหมายที่จังหวัดกำแพงเพชร หลังจากเดินเท้าประมาณ 30 นาที ทั้งหมดก็ได้ยินเสียงปืนดังเข้ามาในกลุ่มพวกเขา จ่อซาและเพื่อนแรงงานคนอื่นๆ ต่างวิ่งหนีเพราะไม่ทราบว่าใครยิงพวกเขา จ่อซา อะปิโล ตะนิเผลอ และชายอีกคน (ผู้พิการทางการได้ยินซึ่งไม่ทราบชื่อ)ต่างพากันหลบหนี จ่อซาได้เร่งเพื่อนอีกสองคนให้กลับไปดูว่ามีใครได้รับบาดเจ็บ และพยายามตรวจสอบว่าเกิดอะไรขึ้น แต่ตะนิเผลอ กล่าวว่าจะไม่ปลอดภัยหากทำเช่นนั้น พวกเขาจึงได้เดินทางต่อไปอีก 3 วัน ระหว่างทางพวกเขามาถึงหมู่บ้านชาวเขาที่ซึ่งเขาสามารถซื้ออาหารได้ พวกเขาเดินเท้ามาตลอดจนถึงกำแพงเพชร ซึ่งมีรถรอรับพวกเขาอยู่ จ่อซา และอะปิโลถูกพาไปยัง จ. สระบุรี ในขณะที่ชายซึ่งพิการทางการได้ยินถูกส่งตัวไปยังโรงสีที่ จ.กำแพงเพชร ส่วนตะนิเผลอนั้น จ่อซาไม่แน่ใจว่าถูกส่งไปยังที่ใด

² นางดิน ใจ เอ, นายดี โด, นางมือ แซ แซ และนายจ่อ อู๋

³ มูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพได้รับอนุญาตให้อ้างอิงข้อมูลจากคลินิกแรงงาน

⁴ ถนนเกาะเร็ด-เมียวดี ระยะทางประมาณ 40 กิโลเมตรทางตะวันตกของรัฐกะเหรี่ยง

คลินิกให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่แรงงาน ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนรายหนึ่ง ซึ่งตั้งอยู่ใน อ.แม่สอด ได้ให้ข้อมูล ส่วนหนึ่งว่า “เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับรายงานจากชาวบ้านว่าพบศพ 2 ศพที่บ้านม่อนหินเหล็กไฟ ในอ.แม่สอด” และอีก 2 ศพพบ ห่างออกไปอีกประมาณ 1 กิโลเมตรที่บ้านป่าคำ (ใกล้กับน้ำตกพาเจริญ อ.พบพระ) อีกศพพบห่างออกไปอีก 51 กิโลเมตร และ อีก 2 ศพห่างออกไปอีก 57 กิโลเมตร ทั้ง 7 ศพถูกพบในบริเวณใกล้เคียงอำเภอแม่สอด และในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 มีข่าว ว่ามีการพบศพอีก แต่ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ และไม่มีใครออกมาให้ข้อมูลมากเพียงพอที่จะนำไปสู่การเก็บกู้ศพ

เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการค้นหาจ่อซาและนำตัวเขามาสอบปากคำ ซึ่งปัจจุบันเขาอยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ อำเภอแม่สอด

คลินิกกฎหมาย ได้พบนายมิโซ ซึ่งเล่าว่าเขามาจากหมู่บ้านเดียวกันกับผู้เสียชีวิตทั้งหมด มิโซไปเมียวดีเพื่อทำการค้า เขากล่าวว่าครอบครัวของเหยื่อทั้ง 9 ได้มายังเมียวดีด้วยเพื่อรอฟังข่าวญาติของพวกเขา

มิโซได้รับการบอกเล่าจากญาติของเหยื่อรายหนึ่งว่า “ ก่อนที่นายตะนิผลจะออกจากจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อ กลับไปยังเมียวดี เขาได้ติดต่อกับบรรดาญาติของเหยื่อ และบอกว่าทั้ง 9 คนถูกตำรวจจับและต้องจ่ายเงินคนละ 600 บาท หาก ต้องการได้รับการปล่อยตัว เขาจึงได้เดินทางกลับมายังเมียวดี เพื่อนำเงินไปไถ่ตัวคนทั้งหมด ส่วนคนที่เหลือได้กลับไปยัง จุดหมายปลายทางแล้ว”

มิโซได้รับทราบที่นายตะนิผลได้เดินทางมาถึงเมียวดี เพื่อนำเงินมาไถ่ตัวเหยื่อทั้งหมด แต่เมื่อเขาไปถึงเมียวดี เขา ได้ยินว่ามีแรงงานพม่าที่ข้ามแดนมายังไทยถูกยิงตายที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก แต่มิโซกล่าวว่าตะนิผลไม่เชื่อว่าคนที่ถูก ยิงตายจะเป็นพวกเดียวกับคนที่เขาพาข้ามแดนมา

ตะนิผลได้เดินทางไปยังแม่สอดผ่านแม่ตาว และหมู่บ้านบ้านไร่และนั่นเป็นครั้งสุดท้ายที่มีผู้พบเห็นหรือได้ยินชื่อ เขา

วันที่ 31 มกราคม 2553 หลังจากข่าวการพบศพของชาวพม่าได้แพร่ออกไป เจ้าหน้าที่ตำรวจคนหนึ่งได้ฆ่าตัวตาย ทราบชื่อว่าคุณดาบตำรวจ สมชาย ปิ่นแก้ว⁵ ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยตรวจบริเวณด้านชายแดนกิโลเมตรที่ 48 อำเภอพบพระ จ.ตาก หลังจากตรวจค้นบ้านของเขา เจ้าหน้าที่ตำรวจได้พบปืน จุด 22 และอาวุธซึ่งไม่สามารถระบุชนิดอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีขนาดลำ กว้างเท่ากับปลอกกระสุนปืนที่พบที่จุดเกิดเหตุฆาตกรรมแรงงานชาวพม่า ในช่วงแรกของการสืบสวนสอบสวน พนักงาน สืบสวนตั้งข้อสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจนายนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับภารกิจแรงงานชาวพม่า ปัจจุบันการสืบสวนยังคงดำเนินอยู่ โดย มีความพยายามหาพยานบุคคลและหลักฐานเพิ่มเติม

ในทั้งหมด 12 คน พบว่าเสียชีวิต 7 คน รอดชีวิต 3 คนส่วนอีก 2 คนยังคงสูญหาย

⁵“ย้ายตำรวจผู้ยามบ้านร่วมเกล้าสอบเดี่ยวฆ่าแรงงานพม่า” **ออนไลน์**. เข้าถึงได้จาก

<http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=953000016135&Keyword=%BE%C1%E8%D2>

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : คลินิกกฎหมายแรงงาน ได้อำนวยความสะดวกแก่ครอบครัวของเหยื่อในฐานะเป็นตัวแทนของแรงงานเหล่านี้ระหว่างการดำเนินการสืบสวนสอบสวน และฟ้องร้องดำเนินคดีเจ้าหน้าที่ตำรวจ คดีนี้ดาบตำรวจสมชาย ปิ่นแก้วและพวกอีก 5 คนพบว่าเป็นผู้กระทำผิด ซึ่งดาบตำรวจ สมชาย ปิ่นแก้ว ได้ฆ่าตัวตายส่วนพวกอีก 5 คนหลบหนีไปประเทศพม่า ส่วนของคดีอยู่ระหว่างการดำเนินการ

ภาคเหนือ

กรณีที่ 4

ชื่อ : นาย จะอ้อ ปอลู

วันที่เกิดเหตุ: 25 ตุลาคม 2545

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ไกลดอยอย่างขาง อ.ฝาง จ. เชียงใหม่

วันที่บันทึก : 23 กันยายน 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : 974 ม.5 ต.ม่อนปิน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่

อายุ : 32 ปี

ชาติพันธุ์ : ลานู

สรุปการให้ข้อมูล : วันที่ 25 ตุลาคม 2545 นายจะอ้อ ปอลู ออกจากบ้านเพื่อไปหาเพื่อน ขณะนั้นภรรยาของเขาอยู่ที่บ้าน และได้ยินเสียงสามีออกไปกับเพื่อนสองคน มีหลายคนเห็นเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างทางไปดอยอย่างขางของพวกเขา พยานผู้เห็นเหตุการณ์กล่าวว่ารถที่เกี่ยวข้องมีตราสัญลักษณ์คล้ายกับรถของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และเชื่อว่าเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งทำงานกับรัฐบาลเนื่องจากพวกเขาพกอาวุธปืน และพวกเขานำตัวจะอ้อ กับเพื่อนอีกสองคนไปพร้อมกับรถจักรยานยนต์ของเขา

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าเพื่อนสองคนของจะอ้อเคยถูกจับพร้อมมีแอมเฟตามีนไว้ในครอบครอง เพื่อนอีกคนของเขาเคยทำงานเป็นสายลับให้หน่วยงานปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ มีความเป็นไปได้ว่าการหายตัวของจะอ้อกับเพื่อนอีกสองคนเป็นปฏิบัติการลับซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับเพื่อนของจะอ้อที่ทำงานกับหน่วยงานปราบปรามยาเสพติด

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ครอบครัวของจะอ้อได้ออกตามหาเขาในค่ายทหารหลายแห่งในอำเภอแม่สายและเชียงดาว พร้อมกับได้แจ้งความเอาไว้ที่ สภ. ฝาง ด้วย

กรณีที่ 5

ชื่อ : นายจะพะ จะแธ, นายจะติโป ลุงทา , และนายมนตรี จะแกะ (ชื่อเดิมจะที จะแกะ)

วันเกิดเหตุ : ปลายเดือนพฤษภาคม 2546

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ระหว่างทางไปห้วยมะยม และบ้านห้วยบอน ใกล้กับอ่างเก็บน้ำห้วยบอน ต. เวียง อ.ฝาง จ. เชียงใหม่

วันที่บันทึก : 27 กรกฎาคม 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : ม. 13, บ้านห้วยมะยม ต.เวียง อ.ฝาง จ. เชียงใหม่

อายุ : 14 ปี ส่วนคนอื่น ๆ ไม่ทราบอายุ

ชาติพันธุ์ : ลานู

สรุปการให้ถ้อยคำ : เข้าวันหนึ่งปลายเดือนพฤษภาคม 2546 ระหว่างทางใกล้อ่างเก็บน้ำห้วยบอน นายจะพะ จะแฮ เด็กหนุ่ม อายุประมาณ 14 ปี และนายมนตรีซึ่งเป็นเกษตรกร ถูกควบคุมตัวอย่างไม่ถูกกฎหมายหลังจากที่เขาเป็นพยานในการที่ เจ้าหน้าที่จู่โจมเข้าจับกุมกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด จนทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อยหนึ่งคนจากปฏิบัติการครั้งนั้น ในวันนั้นตลอดทั้งวัน จะพะ และมนตรีไม่ได้กลับมาหาครอบครัวของเขา นอกเหนือจากนั้นทางครอบครัวไม่ได้รับแจ้งเรื่องที่เขาถูกควบคุมตัว ในขณะที่คนหาปลาซึ่งพึ่งเสร็จจากการหาปลาที่บริเวณอ่างเก็บน้ำและเห็นเหตุการณ์จากระยะไกลแล้วว่าเขาเห็นการการ ควบคุมตัวบุคคลที่สาม ภายหลังมีคนระบุว่าน่าเป็นนาย จะดีโป ลุงทา

ผู้เห็นเหตุการณ์ได้เล่าสิ่งที่เขาเห็นให้ชาวบ้านในหมู่บ้านฟัง และชาวบ้านก็แพร่กระจายปากต่อปากจนทำให้ครอบครัว ของบรรดาญาติของเหยื่อทราบเหตุการณ์การยิง และการที่ญาติของพวกเขาถูกจับกุมบริเวณป่าใกล้กับถนนที่เชื่อมระหว่าง บ้านห้วยมะยมและบ้านห้วยบอนนั่นเอง

เช้าวันเกิดเหตุหลังจากที่เสร็จงานที่ไร่ของครอบครัวในหมู่บ้านห้วยมะยมแล้ว จะพะ จะแฮ ได้ขับที่รถจักรยานยนต์ไป ยังบ้านของเพื่อนซึ่งอยู่ที่หมู่บ้านห้วยบอนเพื่อไปดูโทรทัศน์ที่บ้านของเพื่อนคนดังกล่าว (แม่ของจะพะอธิบายว่าขณะนั้นใน หมู่บ้านห้วยมะยมยังไม่มีไฟฟ้าใช้ และเป็นเรื่องปกติที่จะพะจะไม่อยู่บ้านตลอดช่วงเย็น) แต่สุดท้ายเขาก็ไม่ได้ไปยังบ้านห้วย บอน

เช้าวันหนึ่งปลายเดือนพฤษภาคม 2546 มนตรี จะแกะ ออกจากบ้านเวลาประมาณ 8 โมงเช้า เพื่อชวนเพื่อนของเขา ซึ่งอยู่หมู่บ้านห้วยบอน เพื่อมารับประทานอาหารกลางวันที่บ้านของเขา ก่อนออกจากบ้าน มนตรีได้บอกภรรยาว่าให้เตรียม อาหารเอาไว้ด้วย เมื่อไปถึงบ้านห้วยบอนมนตรีพบว่าเพื่อนของเขาไม่อยู่บ้าน เขารอเพื่อนอยู่ครู่หนึ่ง ก่อนกลับจึงได้บอกฝาก ลูกสาวของเพื่อนให้บอกพ่อว่าเขามาหา ระหว่างทางน่าจะเกิดเหตุซึ่งขัดขวางการกลับบ้านห้วยมะยมของเขา

จนถึงเวลาประมาณ 9 ถึง 10 โมงเช้า ภรรยาของมนตรีเริ่มกังวลเนื่องจากเขาออกจากบ้านไปนานกว่าที่เคย ทำให้เธอ ตัดสินใจไปยังสถานที่ที่ชาวบ้านบอกว่ามีคนถูกยิง เธอออกไปตามหาสามีอยู่ประมาณ 1 ชั่วโมงบริเวณถนนทางไป อ.ฝาง จน ถึงอ.แม่เฒ่า และเธอยังได้สอบถามกับเจ้าหน้าที่ตำรวจระหว่างทางไปพร้อมกันด้วยว่ามีใครพบเห็นหรือจับกุมนายมนตรีไป หรือไม่ แต่ตำรวจปฏิเสธ

ในส่วนครอบครัวของจะพะคิดว่าจะพะจะปลอดภัยและใช้เวลาดูโทรทัศน์ทั้งวันและหวังว่าเขาจะกลับบ้านในเวลา เย็น แต่พอตกเย็นครอบครัวของเขาก็เริ่มวิตกกังวลเพราะเขายังไม่กลับบ้าน ลูกพี่ลูกน้องซึ่งอายุมากกว่าของจะพะจึงออกตาม หาเขารอบๆหมู่บ้านห้วยบอนเมื่อมีใครพบเห็นเขา แต่ก็ไม่พบตัวจะพะ แม่ของเขาจึงได้ไปแจ้งเรื่องนี้ต่อหัวหน้าชนเผ่าลานู และ ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ภรรยาของมนตรีได้ไปแจ้งต่อผู้ใหญ่บ้านว่าสามีของเธอหายตัวไปเมื่อเวลาประมาณเที่ยงของวันที่เกิดเหตุ เธอและ ชาวบ้านคนอื่น ๆ ช่วยกันออกตามหาและไปยังสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์การยิงกัน พวกเขาเดินทางไปยังสถานีตำรวจอ. ฝาง และ อ.แม่เฒ่าด้วย วันรุ่งขึ้น ภรรยาของมนตรี ได้ไปยังสถานที่เกิดเหตุอีกครั้งเพื่อค้นหาในบริเวณป่าอย่างถาวรนี้ ครั้งนี้

เธอพรองเท้าคู่หนึ่ง และไม่ไกลกันนั้นเธอก็เจอหมวกกันน็อกของมนตรีที่ใส่เวลาขับซีร็อกจักรยานยนต์ด้วย ต่อมาพบว่ารองเท้าคู่นั้นถูกระบุว่าเป็นของจะพะ จะแฮ

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ครอบครัวของจะพะ ไม่ได้แจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพราะเห็นว่าจะไม่มีประโยชน์ที่จะแจ้งความในคดีที่เจ้าหน้าที่รัฐมีส่วนเกี่ยวข้อง

ทั้งสองครอบครัวรายงานเรื่องการหายตัวไปของเหยื่อยังสมาคมลาหู่ เมื่อพวกเขาเดินทางมายังหมู่บ้าน(ส่วนใหญ่เป็นชาติพันธุ์ลาหู่)ในปี 2552 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนของพวกเขา

กรณีที่ 6

ชื่อ : นายจะหะ จะโล

วันที่เกิดเหตุการณ์ : เดือนตุลาคม 2546

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : สวนลั่นจีระหว่างบ้านโป่งไฮ และบ้านห้วยมะยม ต.ห้วยมะยม อ.แม่ฮาด จ.เชียงใหม่

วันที่บันทึก : 26 และ 28 กรกฎาคม และ 23 กันยายน 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : 23 ม. 15 บ้านโป่งไฮ ต.แม่ฮาด อ.แม่ฮาด จ. เชียงใหม่

อายุ : 56 ปี

ชาติพันธุ์ : ลาหู่

สรุปการให้ถ้อยคำ : สมาชิกชนเผ่าลาหู่ นายจะหะ จะโล หายตัวไปเมื่อเช้าของวันหนึ่งในเดือนตุลาคม 2546 ขณะที่เขากำลังบรรจุจลิน์จีในสวนลั่นจี บริเวณบ้านโป่งไฮ และบ้านห้วยมะยม

คนแรกของครอบครัวที่ได้รับทราบเกี่ยวกับการหายตัวไปของเหยื่อคือลูกสาวของเขา ในวันนั้นเธอได้รับโทรศัพท์จากชาวบ้านคนหนึ่งโทรมาอธิบายว่าเกิดอะไรขึ้น(เธอได้รับการบอกเล่าจากคนที่เห็นเหตุการณ์โดยตรง) มีการระบุชื่อชายคนหนึ่งว่าเป็นผู้ต้องรับผิดชอบในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเขาและกลุ่มทหารพรานในชุดสีดำ(พยานระบุชื่อหัวหน้ากลุ่ม)ซึ่งโดยสารมาในรถ 6 ล้อได้นำตัวนายจะหะไปโดยไม่มีเหตุผล ในขณะที่เขาอยู่กับคนงานหญิงอีกคนหนึ่ง แต่เขาไม่ได้รับอันตรายแต่อย่างใด

นางนาลอคา จะสอ ซึ่งอยู่ในสวนลั่นจีพร้อมกับจะหะในวันที่เขาหายตัวไปเล่าให้ฟังว่า มีทหารประมาณ 30 นายเข้ามาในสวนเวลาประมาณ 5 โมงเย็น ทั้งหมดแต่งกายชุดเครื่องแบบสีดำและมีผ้าพันคอสีแดง ขณะนั้นมีคนทำงานอยู่ในสวนลั่นจีประมาณ 6 คน(เจ้าของสวนคือนายจะเอ จะแฮ) คนงานอีก 4 คนอยู่ไกลออกไปจากนางนาลอคา และจะหะ ทหารที่เข้ามาเริ่มยิงปืนขึ้นฟ้า และยิงมายังคนงาน ทำให้คนงานต่างวิ่งหนีกันไปทุกทิศทุกทาง นางนาลอคาและจะหะถูกจับกุมตัวได้และทหารก็เริ่มทำร้ายคนทั้งสอง ทั้งสองล้มลงบนพื้นและถูกเตะ จากนั้นพวกทหารก็มัดมือไขว้หลังคนงานทั้งสองและนำตัวพวกเขาไปในหมู่บ้านซึ่งเป็นที่จัดรถของพวกทหาร เมื่อพวกเขามาถึงหัวหน้าหน่วยคนหนึ่งได้ถามผู้นำทหารคนหนึ่งที่ “พบสิ่งใดผิดปกติบ้าง” ผู้นำคนนั้นก็ตอบกลับว่า “เราไม่พบอะไรเลย” ผู้บังคับบัญชาของทหารกลุ่มนั้นจึงถามต่อว่า “แล้วจับพวกเขามาทำไม” ผู้นำกลุ่มคนนั้นจึงหันมาถามนางนาลอคา ว่านายจะหะเป็นแฟนของเธอหรือไม่ เธอจึงตอบว่า “ไม่ใช่” ทาง

ทหารกลุ่มนั้นจึงถามาลอคาว่านายจะหะเป็นเจ้าของสวนลื่นจี้นั้นหรือไม่ว่าแล้วมีใครเคยพบนายจะหะ (เจ้าของสวน)หรือไม่ว่าเธอตอบว่าไม่ทราบ จากนั้นผู้บังคับบัญชาของกองกำลัง จึงสั่งให้ปล่อยตัวนางาลอคา จะสอ และให้นำตัวนายจะหะขึ้นรถไป เธอกล่าวว่าภาพสุดท้ายที่เธอเห็นนายจะหะคือเขาถูกเหยียบเข้าที่คอจนลื่นจุกปากและเลือดจำนวนมากไหลออกมา

ลูกสาวของเหยื่อนางสาวนาเดอ กลับมาจากบ้านที่ลำพูนทันทีที่เธอทราบเรื่องการหายตัวไปของพ่อ และเดินทางไปยังค่ายทหารแห่งหนึ่งในอ.แม่ฮ่อม ในวันต่อมา เพราะภรรยาของผู้ใหญ่บ้านบอกว่าจะหะอาจถูกควบคุมตัวอยู่ที่นั่น แต่เมื่อไปถึง ทหารซึ่งเฝ้าตรงประตู ได้แจ้งกับเธอว่าพ่อของเธอถูกปล่อยตัวไปแล้ว สองวันต่อมาเธอก็ได้ไปสอบถามอีกครั้ง และได้รับแจ้งว่าพ่อของเธอถูกส่งต่อไปยังเมืองเชียงใหม่แล้ว

นายจะหะไป(ที่รู้จักกันในนามนายปะแอ แกชอย) แลถูกควบคุมตัวที่ค่ายทหารแห่งหนึ่งมาประมาณ 10 วัน ก่อนที่นายจะหะ จะโดนนำตัวไปควบคุม เขากล่าวว่ามีชาวบ้านหลายคนจากบ้านห้วยมะยมถูกนำตัวมาที่นี่พร้อมกันกับเขาด้วย และจากคำบอกเล่าของนายจะหะไป นายจะหะถูกปิดตาเหมือนกับผู้ต้องขังใหม่คนอื่น ๆ แต่เขาเป็นคนเดียวที่ถูกใส่กุญแจมือด้วย คำอธิบายลักษณะของเสื้อผ้าที่เขาสวมใส่นั้นก็ตรงกับลักษณะที่ครอบครัวบอกว่าเป็นชุดที่นายจะหะใส่ทำไปงานทุกวัน คือกางเกงขาวาวสีดำ และเสื้อยืด นายจะหะไปกล่าวเพิ่มเติม “คิดว่านายจะหะคงถูกซ้อมมาก่อนเพราะเห็นว่าเขาไม่มีเรี่ยวแรงเหลือเลย แต่ไม่เห็นมีเลือดออก”

นายจะหะไปได้ยินว่าทหารกล่าวหาว่านายจะหะยิงเจ้าหน้าที่(ทั้งที่ไม่มีการยิงกันและไม่มีใครเสียชีวิต) นายจะหะจะโดนก็ถูกซ้อมต่อหน้าเพื่อน ๆ ที่อยู่ในห้องขังเดียวกัน หลังจากนั้นนายจะหะก็ถูกนำตัวมายังกลางสนามและบรรดาผู้ควบคุมตัว 40 คนถูกบังคับให้เข้าแถวเพื่อให้เตะนายจะหะคนละสองครั้ง จากนั้นเขาถูกสาดด้วยน้ำและถูกปล่อยทิ้งไว้กลางสนาม

สักพักต่อมา นายจะหะไปถูกทหารสั่งให้ไปดูว่านายจะหะเป็นอย่างไรบ้าง เขาพบว่าร่างกายจะหะอยู่ในภาวะวิกฤตทหารยังสั่งให้นายจะหะไปสาดน้ำและเตะนายจะหะอีก ครึ่งชั่วโมงต่อมา นายจะหะจึงเสียชีวิตลง จากคำบอกเล่าของนายจะหะไปศพของนายจะหะถูกนำไปฝังเอาไว้ที่อุทยานแห่งชาติดอยลานที่อ.แม่ฮ่อม โดยนายจะหะไปและนักโทษคนอื่น ๆ ถูกบังคับให้ช่วยกำจัดศพในคืนนั้น มีเจ้าหน้าที่จำนวน 4 คนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้(มูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพได้รับแจ้งชื่อของทหารสองนายที่เกี่ยวข้อง)

ศพของนายจะหะถูกนำขึ้นท้ายรถของทหาร (ยี่ห้อโตโยต้าไทเกอร์) พร้อมกับนักโทษคนอื่น ๆ ที่ยังมีชีวิตอยู่ อีก 5 คน นายจะหะไปจำได้ว่าตอนนั้นพวกเขาออกจากค่ายทหารเวลาประมาณ 2 ทุ่ม และกลับมาอีกครั้งก็ประมาณ 3 ทุ่มแล้ว หลุมถูกขุดขึ้น นายจะหะไปบอกว่าทหารเทเหล้าลงบนศพและได้สวดมนต์ตามประเพณีศาสนาพุทธ ศพซึ่งถูกห่อด้วยผ้าห่มเก่า ๆ ถูกฝังลงไปในหลุม จากนั้นเจ้าหน้าที่ก็เทเหล้าลงไปอีกครั้ง แล้วทหารนายหนึ่งก็ยิงปืนใส่หัว หน้าอก และบริเวณขาของจะหะจนหมดลูกกระสุนไปประมาณ 2 เม็ก (ปืนพกขนาด 9 มม.) จากนั้นก็เทเหล้าลงไปอีกแล้วก็กลบหลุมนั้นโดยเอากิ่งไม้ใหญ่ปิดหลุมไว้ แล้วเจ้าหน้าที่ก็ขับรถกลับไปยังค่าย

ภรรยาของเหยื่อ นางนาอือ กล่าวว่าจะหะไม่เคยมีความเกี่ยวข้องกับพวกตำรวจ เขาไม่เคยถูกจับกุมหรือแม้แต่ถูกเรียกไปซักถามโดยเจ้าหน้าที่เลย แม้ว่าเขาจะเคยมีประวัติเกี่ยวกับฝิ่นบ้างแต่ก็นานมาแล้ว เธอจึงไม่เข้าใจว่าทำไมสามีต้องตกเป็นเป้าหมายของวิธีการที่ป่าเถื่อนและโหดร้ายเช่นนั้น ภรรยาของเหยื่อต้องการจะค้นหาศพของสามีเพื่อจะนำมาทำพิธีศพตามความเชื่อของชนเผ่าลาหู่

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : น้องชายของนายจะหะได้ไปแจ้งเรื่องการตายของพี่ชายของเขาที่สภ. แม่ข่าย แต่ทางเจ้าหน้าที่ได้ปฏิเสธที่จะลงบันทึกประจำวัน. ในทางกลับกันภรรยาของนายจะหะไม่ได้แจ้งความเรื่องนี้ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะเธอเชื่อว่าเจ้าหน้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชะตากรรมของสามี ครอบครัวไม่ได้แจ้งเรื่องนี้กับผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำหมู่บ้านหรือผู้นำชุมชน และไม่เคยเรียกร้องหรือได้รับค่าชดเชย

กรณีที่ 7

ชื่อ: นายจะปา จะนู

วันที่เกิดเหตุ : เดือนตุลาคม 2546

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : 321 ม.3 บ้านตาดหมอก อ. แม่ข่าย จ. เชียงใหม่

วันที่รับรายงาน : 26 กรกฎาคม 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : 321 ม.3 บ้านตาดหมอก อ. แม่ข่าย จ. เชียงใหม่

อายุ : 31 ปี โดยประมาณ

ชาติพันธุ์ : ลานู

สรุปการให้ถ้อยคำ : ช่วงเวลาบ่ายของวันหนึ่งในเดือนตุลาคมพ.ศ. 2546 นายจะปา จะนู ผู้ประกอบอาชีพคนงานเกษตรกรรม ถูกนำตัวไปภายหลังการปิดล้อมตรวจค้นหมู่บ้านตาดหมอก ซึ่งเชื่อว่า เจ้าหน้าที่มีเป้าหมายเอาที่ชาวบ้านซึ่งปลูกฝิ่น เขาถูกนำตัวไปพร้อมกับเพื่อนบ้านอีก 4 คน หลังจากนั้นไม่มีใครพบเห็นเขาอีกเลย

น้องสาวของจะปา คือโสภา จะหะ เป็นคนเห็นเหตุการณ์จากที่ไกล ๆ กล่าวว่า ตอนนั้นเธอเพิ่งข้ามถนนมาจากฝั่งของศูนย์ทำไม้กวาดของชุมชน และตอนนั้นจะปาเองก็อยู่ที่บ้านของเขา เลขที่ 321 บ้านตาดหมอก ทัศนนั้นรถ 5 คัน(บางคันเป็นรถที่มีปืนอยู่ด้านบน) ก็เข้ามาจอด และชายจำนวน 20 คนก็ลงมา ทั้งหมดแต่งกายด้วยเครื่องแบบที่แตกต่างกันแต่โสภาก็จำได้ว่ามีอย่างน้อย 4 หน่วยงานซึ่งเกี่ยวข้องกับการปิดล้อมหมู่บ้าน คือเจ้าหน้าที่ระดับตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจ และทหาร

ชาวบ้านที่อยู่ละแวกนั้น ต่างพากันวิ่งหนี เพราะคนที่เข้ามาเหล่านั้นได้เข้ามาจับกุมชาวบ้าน ส่วนคนที่จับกุมจะปาไปนั้นเป็นคนที่สวมชุดเครื่องแบบสีดำ และมีผ้าพันคอสีแดง มีชายอีก 4 คนถูกจับไปด้วย แต่ตอนนั้นโสภาก็สามารถบอกชื่อได้เพียงชื่อนั้นก็คือ นายแอส นายลย นายจะสี และนายปาแล้ว⁶ โสภาก็บอกอีกว่าเจ้าหน้าที่ได้ทำร้ายคนเหล่านั้นต่อหน้าคนอื่น ๆ ก่อนที่จะนำตัวพวกเขาขึ้นรถไป

โสภากล่าวกับมูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพว่าจะปาเป็นผู้ที่เข้ฝิ่นและชอบสูบบุหรี่กับเพื่อน แต่ตามเธอยืนยันว่าเขาไม่ได้เป็นผู้ค้าฝิ่น หรือเคยถูกจับกุมเพราะเรื่องฝิ่นเลย เธอทราบแต่เพียงว่าจะปามีเพื่อนคนหนึ่งชื่อจะหาซึ่งเป็นพ่อค้าฝิ่น โชคดีที่เจ้าหน้าที่นอกเครื่องแบบคนหนึ่ง(มีการระบุชื่อกับมูลนิธิ)ซึ่งเป็นสายลับในไร่ของชาวไทยใหญ่ได้มาที่บ้านจะป้าวันก่อนที่จะมีการจับกุมและพบจะปากำลังแบ่งฝิ่นที่เขาซื้อจากนายจะหา แต่จะปาปฏิเสธที่จะขายให้กับสายลับคนนั้น

ครอบครัวของผู้ที่ถูกจับกุมไปทั้ง 5 คน พยายามที่จะไปพบญาติ ๆ ของพวกเขาที่ค่ายทหารพรานในจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทยแต่ก็ได้รับคำตอบว่าทั้งหมดถูกส่งตัวไปยังค่ายอื่นที่จังหวัดเชียงใหม่แล้ว สองวันหลังจากเหตุการณ์

⁶ ครอบครัวของทั้ง 4 คนยังไม่ได้รับรายงานเรื่องต่อมูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ โดยกรณีนี้เป็นกรณีของนายจะปา จะนู เท่านั้น

ญาติของอีก 4 คนได้ไปยังค่ายทหารที่เคยไปสอบถามก่อนหน้าเป็นครั้งที่สอง และได้พบกับผู้ที่ถูกจับกุมตัวไป แต่ครอบครัวของจะปาได้รับแจ้งว่าจะปาถูกส่งตัวไปที่สถานที่ควบคุมตัวที่เชียงใหม่

อย่างไรก็ตามครอบครัวของชายที่ชื่อแอส บอกกับโสภว่า แอสได้บอกว่าจะปาถูกนำตัวไปในหลุมดินเช่นเดียวกับญาติของพวกเขาครอบครัวของจะปาจึงได้รู้ว่าจะปานั้นถูกทรมานโดยการให้เครื่องช็อคไฟฟ้า และถูกบังคับให้ยอมรับว่าเกี่ยวข้องกับแอมเฟตามีน(ยาบ้า) โชคร้ายที่หลังการซักถามสามวันสองคืนจะปาก็เสียชีวิต ขณะที่แอสถูกเจ้าหน้าที่ที่ทำร้ายจะปาฆ่าชีวิตหากเขานำเรื่องที่เขาเห็นไปบอกกับผู้อื่น

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ครอบครัวของจะปาได้รายงานเรื่องการตรวจค้นจับกุมของเจ้าหน้าที่และชะตากรรมของจะปาหลังจากที่ผู้ที่ถูกจับกุมไปด้วยอีก 4 ถูกปล่อยตัวออกมาแล้ว พวกเขาได้เดินทางไปยังสถานีตำรวจ ที่อ.แม่สาย และยังไปขอความช่วยเหลือจากกำนันแต่ไม่เกิดประโยชน์

ครอบครัวของจะปาได้ร้องขอใบมรณบัตร แต่ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากไม่มีศพ

กรณีที่ 8

ชื่อ : นายพิชิต จะอ้อ นายจะก่า จะอ้อ นายจะกะ จะอ้อ นางสาวาสี จะอ้อ และนายจะแต จะหา

วันที่ : 31 มกราคม 2549

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ถนนระหว่างทางเชื่อมอ.ฝาง และอ.เมืองเชียงใหม่ (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107) จ. เชียงใหม่

วันที่บันทึก : 27 กรกฎาคม 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : 718 ม.15 บ้านหนองไผ่ ต. ม่อนปิน อ. ฝาง จ. เชียงใหม่

อายุ : 23 ปี 25 ปี และ 20 ปี (โดยประมาณ) ไม่ทราบอายุ และ 33 ปี ตามลำดับ

ชาติพันธุ์ : ลานู

ประเภทอาชญากรรม : การบังคับสูญหาย⁷ และการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย⁸

สรุปการให้ถ้อยคำ : ในวันที่ 31 มกราคม 2549 รถโตโยต้าไทเกอร์ถูกขับไล่ล่าโดยรถกระบะโตโยต้าวิโก้ (ไม่ระบุว่าเป็นของหน่วยงานใด) สองคัน บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107 รถคันหลังหมุนเป็นวงกลมและหยุดลงหน้ารถคันแรกชายซึ่งลงจากรถจากรถโตโยต้า วิโก้ (ไม่แน่ใจว่าจำนวนกี่คน) ได้ลงจากรถ พวกเขาไม่ได้ใส่เครื่องแบบที่แสดงว่าอยู่สังกัดใด แต่ทั้งหมดมีอาวุธปืนพก ทันทีทันใดพวกเขาได้บังคับคนที่อยู่ในรถที่เขาบังคับให้หยุดลงจากรถ ผู้เห็นเหตุการณ์และผู้ให้ข้อมูลแก่มูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ (นายศิวโรจน์ ศิริสวัสดิ์)บอกกับมูลนิธิว่า จำได้ว่าคนขับรถโตโยต้าไทเกอร์คือนายพิชิต จะอ้อ และคน

⁷ กรณีนายจะกะ จะอ้อ ,นางสาวาสี จะอ้อ และ นายจะแต จะหา

⁸ กรณีนายพิชิต จะอ้อ และนายจะก่า จะอ้อ

ที่นั่งในรถคือ น้องชายของเขานายจะก่า จะอื้อ อีกสามคนในรถดูเหมือนจะเป็นจะเป็น นายจะกะ จะอื้อ (น้องชายของพิชิต และจะก่า) นางนาสี จะอื้อ (ภรรยาของนายจะก่า) และนายจะที จะหา (น้องชายของนางนาสี) นายพิชิตและจะก่าถูกนำเข้าไปนั่ง ด้านหน้าของรถโตโยต้าวิโก้ ส่วนคนอื่น ๆ ถูกนำขึ้นไปนั่งด้านหลังของรถโตโยต้าวิโก้ ไทศัพทมีมือถือของทุกคนยึด จากนั้นรถ ทั้งสามคันก็ขับออกไปพร้อมกัน

วันรุ่งขึ้น มีข่าวว่ามีเจ้าหน้าที่ได้ซื้อล่อซื้อยาบ้าจากพ่อค้าและจับกุมผู้กระทำผิดและยึดยาบ้ากว่า 100,000 เม็ด และเกิดการต่อสู้ขัดขืนจนมีการยิงกันเกิดขึ้น ภาพที่แสดงออกมามีภาพของครอบครัวจะอื้อ 4 คน และนาย จะเต จะหา ในฐานะผู้กระทำผิด และข่าวยังรายงานว่าพิชิตและจะก่าถูกยิงเสียชีวิต ในรูปมือของพวกเขาถูกใส่กุญแจมือ เอาไว้ด้วยกัน แม่ของพวกเขาจะได้รับศพกลับจากห้องเก็บศพของโรงพยาบาลสวนดอก จ. เชียงใหม่ แต่จนถึงวันที่ 27 กรกฎาคม 2554 ก็ยังไม่มีข่าวเกี่ยวกับอีกสามคนที่ถูกจับไป

นางนาหมาย จะอื้อ แม่ของพิชิต จะก่า และจะกะให้สัมภาษณ์มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิมนุษยชนเพื่อสันติภาพ เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2549 ว่าเธอเห็น 5 คนนั่งรถของพิชิตไปด้วยกันเพื่อไปซื้ออาหารที่ตลาดฝาง เธอจำได้ว่าพวกเขาออกไปประมาณ 4 โมงเย็น เมื่อ พยานผู้เห็นเหตุการณ์นายศิวโรจน์ (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านหนองไผ่) มาบอกเธอเรื่องที่เขาเห็นขณะขับขีรถจักรยานยนต์กลับบ้าน จากที่ทำงาน เธอไม่ได้ประหลาดใจและคิดว่าอาจเป็นเพราะตำรวจพยายามขู่บังคับเงินจากพวกเขา

ระหว่างที่เกิดเหตุการณ์บนถนน ศิวโรจน์ อยู่ไกลจากที่เกิดเหตุเพราะกลัวอันตรายต่อชีวิตของเขา แต่เมื่อรถทั้งหมด ขับออกไป และมีความปลอดภัยสำหรับเขาที่จะกลับบ้านหนองไผ่ เขาก็รีบกลับไปรายงานเรื่องที่เขาเห็นกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในทันที ต่อจากนั้นเขาได้แจ้งเรื่องนี้กับครอบครัวของเหยื่อ

หลังจากงานฉลองปีใหม่สิ้นสุดลง(วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2549)⁹ ที่ครอบครัวของเหยื่อได้ตามหาพวกเขา นางนาหมาย พร้อมกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ภรรยาของนายพิชิต และลูก ๆ ของเขา รวมไปถึงนางสาวนามิติ (ซึ่งเป็นลูกสาวของนางนาหมาย)

ที่ห้องเก็บศพนาหมายสังเกตเห็นว่าศพของพิชิตและจะก่ามีร่องรอยฟกช้ำอย่างรุนแรง แสดงถึงการถูกทำร้ายก่อนจะ ถูกฆ่า โบริมณะบัตรระบุการเสียชีวิตเมื่อเวลาประมาณ 18.30 น. ของวันที่ 31 มกราคม 2549

ส่วนสาเหตุของการเสียชีวิตคือถูกยิงที่ศีรษะและหน้าอก ศพของทั้งสองก็ถูกนำไปทำพิธีที่เชิงตะกอนบ้านหนองไผ่

ครอบครัวของเหยื่อและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านได้ออกตามหา นายจะกะ นางนาสี และนายจะที ในค่ายทหารหลาย ๆ แห่งใน จ. เชียงใหม่ เช่นที่ ฝาง แม่สาย และแมริม นอกจากนี้ยังมีข่าวลือในหมู่บ้านว่าพวกเขาถูกขังอยู่ที่เรือนจำบางขวาง กรุงเทพฯ ข่าวลือยังบอกว่ นางนาสีได้คลอดบุตรระหว่างถูกคุมขังที่เรือนจำอีกด้วย จนถึงปัจจุบันยังไม่มีความชัดเจนว่าทั้งหมดเป็นเรื่องจริง และทางครอบครัวก็ไม่เคยได้รับการติดต่อจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ

สิ่งที่ทางครอบครัวของเหยื่อได้รับทราบความคับแค้นมากที่สุดคือการไต่สวนการตายในศาล เจ้าหน้าที่ด้านตรวจ กล่าวในชั้นศาลว่าจะกะ ถูกขังอยู่ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในเมืองเชียงใหม่ แต่เมื่อครอบครัวเดินทางไปยัง สถานพินิจเมืองเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่ที่รับเรื่องนั้นได้พบหลักฐานเกี่ยวกับบุคคลชื่อนี้ แต่ได้มีเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นระดับผู้อำนวยการ ได้มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลดังกล่าว โดยบอกว่าไม่มีคนชื่อจะกะ จะอื้อแต่อย่างใด และให้พวกเขาติดออกไปตามหาที่อื่น เช่น ศูนย์ควบคุมตัวบ้านกึ่งแก้ว

⁹ มีการฉลองปีใหม่ 7 วัน

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ครอบครัวของเหยื่อไม่ได้แจ้งเหตุการณ์นี้ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ อย่างไรก็ตามพวกเขาได้รับโอกาสจากศาลในการที่จะกล่าวหาหน่วยงานปราบปรามยาเสพติดภาค 5 แต่พวกเขาตัดสินใจปฏิเสธเนื่องจากกังวลว่าหากทำเช่นนั้นอาจทำให้ญาติที่ยังสูญหายได้รับอันตราย

กรณีที่ 9

ชื่อ : นายวิชัย จะแล

วันที่เกิดเหตุการณ์ : 12 สิงหาคม 2552 หรืออาจจะ 2553 (ผู้ให้ข้อมูลจำปีที่เกิดเหตุไม่ได้ชัดเจน แต่จำได้เพียงวันนั้นคือวันแม่แห่งชาติ)

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ชายแดนไทยพม่า หมู่บ้านสันต้งม. 6 ต.ท่าตอน อ. แม่เมาะ จ. เชียงใหม่

วันที่บันทึก : 23 กันยายน 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : 213 ม. 6 ต. ท่าตอน อ. แม่เมาะ จ. เชียงใหม่

อายุ : 56 ปี

ชาติพันธุ์ : ลานู

สรุปการให้ถ้อยคำ: เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2552 หรือ 2553 ของวันแม่แห่งชาติ ชาวบ้านบ้านสันต้งม. จำนวน 5 คนได้เห็นเหตุการณ์และกล่าวว่าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นใกล้เขตแดนไทย-พม่า บริเวณแม่เมาะจ. เชียงใหม่ นายวิชัย จะแล ซึ่งมักไปซื้อสิ่งของที่ร้านค้าในประเทศไทยและไปขายที่อีกฝั่งของเขตแดน(ประเทศพม่า) ปกติแล้วเขาจะนำตะกร้าผักและสินค้าแห่งเดินไว้บนศีรษะระหว่างการเดินทาง ในวันนั้นมีชาวบ้านเห็นทหารประมาณ 10 คนแต่งกายเครื่องแบบทหารพม่า มีผ้าพันคอแดงนำโดยเจ้าหน้าที่ยศพันโทเดินทางมายังบริเวณชายแดน พวกเขาพากันด้วยรถทหารขนาดใหญ่จากนั้นก็นำตัว วิชัยและชาวบ้านอีกสองคนไปด้วย

นางนามิแจะแล ภรรยาของเหยื่อ ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ เพราะเธอกับลูกชายไปร่วมงานวันแม่แห่งชาติ ที่โรงเรียน เธอได้ทราบข่าวเรื่องสามีถูกจับตัวไปจากเพื่อนบ้านของเธอเมื่อเธอได้กลับจากโรงเรียน ซึ่งเพื่อนบ้านก็ทราบข่าวมาจากคนอื่นอีกที่ เพื่อนบ้านได้บอกกับเธอว่าวิชัยถูกนำตัวไปจากบริเวณ ชายแดนไทยพม่า พร้อมกับชาวบ้านอีก 2 คนคือ นายแอสอ และ นายแก้ว

ทันทีที่ทราบข่าว นางนามิแจะได้ขอความช่วยเหลือจากญาติๆเช่นเดียวกับภรรยาของชายอีกสองคนที่หายตัวไปเพื่อตามหาเหยื่อทั้ง 3 ที่ค่ายทหารฐานบ้านสันต้งม. พวกเขาถามทหารว่า “สามีของพวกเราอยู่ที่ไหน พวกคุณเห็นพวกเขาไหม พวกเขาเด็กหรือให้หาพ่อของเขา” ทหารตอบว่า “เดี๋ยวพวกเขาก็กลับบ้านเอง”

ก่อนเกิดเหตุการณ์ ทหารได้เข้ามาตั้งด่านตรวจบริเวณชายแดน ก่อนหน้านั้นชาวบ้าน 5 คนได้เคยถูกจับกุมบริเวณชายแดนเช่นกัน แต่พวกเขาทั้งหมดก็ได้รับการปล่อยตัวในเวลาต่อมา ส่วนวิชัยและอีกสองคนยังคงสูญหายโดยไม่มีเหตุผลและบรรดาญาติของพวกเขาเองไม่ได้ทราบข่าวเกี่ยวกับที่อยู่ของพวกเขา

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ครอบครัวของวิชัยได้แจ้งเรื่องนี้กับหัวหน้าหมู่บ้าน แต่ก็ไม่ได้มีการออกติดตามทันที และพวกเขาก็ไม่ได้แจ้งความกับตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ระดับตำบล

กรณีที่10

ชื่อ : ไม่ได้รับอนุญาตให้เปิดเผยชื่อ

วันที่เกิดเหตุการณ์ : 23 ธันวาคม 2553

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : อ. เมือง จ. เชียงใหม่

วันที่รับรายงาน : 28 กรกฎาคม 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : ซอสงวนที่อยู่ จ. เชียงใหม่

อายุ : 30 ปี

ชาติพันธุ์ : ซอสงวนข้อมูล

สรุปการให้ข้อมูล : นาย ก. เป็นเจ้าของที่นาแปลงเล็กๆ เขาหายตัวไปเมื่อ เช้าของวันที่ 23 ธันวาคม 2553 นาย ก. ได้โทรหาภรรยาของเขานาง ข. (ซึ่งตอนนั้นอยู่ที่เมืองเชียงใหม่) เพื่อบอกว่าเขากำลังจะเข้าไปในเมืองเชียงใหม่เนื่องจากเพื่อนของเขา (นาย ค.) ได้โทรนัดพบ

ประมาณเที่ยง นาย ก. ได้ขับรถออกจากบ้านเพื่อไปหาเพื่อนที่เมืองเชียงใหม่ ซึ่งตอนนั้นภรรยาของเขาเองอยู่ที่ตลาดวโรรส ซึ่งในตัวเมืองเชียงใหม่ ในเวลาประมาณ 14.30 น. ภรรยาของนาย ก. ได้โทรหานาย ก. เพื่อถามว่าเขาอยู่ไหน เขาตอบภรรยาว่าอยู่ที่เชียงใหม่แล้ว แต่ไม่ได้แจ้งว่าอยู่กับใครที่ไหน ต่อมานาง ข. ต้องการให้นาย ก. ไปรับลูกคนเล็ก เธอจึงได้โทรหาสามีอีกครั้ง แต่ไม่สามารถติดต่อได้ (ขณะนั้นเป็นเวลาประมาณ 15.00น.) หลังจากนั้นไม่นานก็มีข้อความมายังโทรศัพท์ของนาง ข. บอกว่าโทรศัพท์ของนาย ก. ได้เปิดให้บริการแล้ว แต่เมื่อเธอพยายามโทรไปโทรศัพท์ก็ถูกปิดอีก

จนเวลาประมาณ 18.00 น. นาย ก. ได้โทรกลับมาหาเธออีกครั้ง เมื่อรับเธอก็ได้ยินเสียงผู้ชายพูดว่า “ขอคุยกับภรรยาของคุณสักครู่” และเสียงเดียวกันนั้นก็พูดอีกว่า เขาโทรศัพท์ให้เขาไป จากนั้นโทรศัพท์ก็ถูกปิดอีกครั้ง นาง ข. ได้โทรกลับไปทันทีแต่ก็ไม่สามารถติดต่อได้อีก (เพราะตอนนั้นโทรศัพท์ของเธอเงินหมด)

เมื่อนาง ข. กลับมาบ้าน ระหว่างทางเพื่อนของนาย ก. ได้โทรมาหาเธอ และบอกว่า นาย ก. ได้โทรหาเขาและบอกว่าตัวเองถูกจับ และถูกเอาถุงดำคลุมหัวและบังคับให้เขารับสารภาพ นาย ก. ได้บอกอีกว่าตอนนั้นเขาทรมานมากเพราะหายใจไม่ออก นาย ก. ยังได้บอกกับเพื่อนอีกว่า เพื่อนที่เขาไปเจอที่เชียงใหม่ก็ถูกจับกุมด้วยโดยทั้งสองถูกกล่าวหาว่ามียาเสพติดไว้ในครอบครอง (จากข้อมูลพบว่านาย ก. มียาเสพติดไว้ในครอบครองจริง)

หนึ่งวันหลังจากเหตุการณ์ญาติของนาย ก. ได้แจ้งความเรื่องนี้กับตำรวจในวันที่ 24 ธันวาคม 2553 แต่ หลังจากนั้น 4 วันที่ไม่ทราบข่าวคราวนาย ก. บรรดาญาติจึงมีข้อสรุปว่าเขาถูกฆ่าแล้ว และได้ว่าจ้างทนายความให้ช่วยเหลือ

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : วันที่ 24 ธันวาคม 2553 พวกเขาได้ไปแจ้งความเรื่องการหายตัวไปของนาย ก. ที่สภอ.แมริม และได้ลงบันทึกประจำวันเอาไว้ที่ สภอ. แม่แตง สภอ. เชียงดาว และ สภอ. เชียงใหม่ด้วย ในแต่ละที่ญาติได้ให้สำเนาบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนรถของเหยื่อไว้ด้วย แต่ไม่มีความก้าวหน้าในการสืบสวนสอบสวน

กรณีที่ 11

ชื่อ : ไม่ได้รับอนุญาตให้เปิดเผยชื่อ

วันที่เกิดเหตุการณ์ : 6 พฤศจิกายน 2553

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : อ. เมือง จ. เชียงใหม่

วันที่บันทึก : 26 กันยายน 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : ขอสงวนข้อมูล อ. เชียงดาว จ. เชียงใหม่

อายุ : ไม่ทราบ

ชาติพันธุ์ : ขอสงวนข้อมูล

สรุปการให้ถ้อยคำ : นาย ก. และภรรยา ได้เข้าบ้านอยู่ใกล้กับตลาดวโรรส (ที่รู้จักกันทั่วไปว่า “กาดหลวง”, ตั้งอยู่ในอ.เมืองเชียงใหม่) เพื่อขายสินค้าเกษตรตามที่ทำเป็นปกติ ภรรยาของนาย ก. ได้เดินทางกลับบ้านที่ อ. เชียงดาวโดยรถโดยสารประจำทางเพื่อกลับไปดูแลลูก ในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2553 เธอได้เดินทางกลับมายังเชียงใหม่อีกครั้ง จนเวลาประมาณ 8 โมงเช้าเธอได้โทรศัพท์หาสามีเพื่อให้มารับเธอที่สถานีขนส่งช้างเผือก แต่จนถึงเวลาประมาณ 9 โมงเช้าสามีของเธอก็ยังไม่ถึง เธอจึงได้โทรไปหาลูกพี่ลูกน้องของเธอให้มารับเธอกลับบ้าน เมื่อเธอเดินทางมาถึงบ้าน พบว่านาย ก. สามีของเธอไม่ได้อยู่บ้าน และยังไม่มีพรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ของสามี รวมไปถึงของมีค่าต่างๆของเขาก็หายตัวอย่างพวกสร้อยคอทองคำ และเงินจำนวน 30,000 บาท ก็ถูกถอนออกจากธนาคารด้วย

ในวันที่นาย ก. หายตัวไปน้องชายของเขาก็ถูกจับกุมที่บ้านห้วยลึก และถูกนำตัวไปยังอ. เชียงดาว โดยเจ้าหน้าที่ (ซึ่งไม่ได้ใส่เครื่องแบบ) ที่สถานีตำรวจ ทางตำรวจได้พูดคุยกันผ่านทางวิทยุสื่อสารเกี่ยวกับกรณีของพี่น้องสองคน พวกเขาพูดกันว่า เจ้าหน้าที่นั้นต้องการตัวทั้งสองหรือไม่ หลังการหารือกัน ตำรวจมีความเห็นว่าเป็นการจับผิดตัวและแจ้งว่าน้องชายของนาย ก. ไม่มีความผิด โดยน้องชายของนาย ก. ได้ยืนยันว่าพวกเขายังคงควบคุมตัวนาย ก. ไว้

ญาติๆมีความกังวลในสิ่งที่เกิดขึ้น สมาชิกของครอบครัวประมาณ 10 คนรถจึงเดินทางไปยัง สภอ. เชียงใหม่ และ สภอ. เชียงดาว พวกเขาได้แจ้งความไว้ที่สถานีตำรวจทั้งสองแห่งพร้อมทั้งได้ทิ้งสำเนาทะเบียนรถของ นาย ก. ไว้ด้วย

หนึ่งเดือนหลังจากที่เกิดเหตุการณ์พนักงานรักษาความปลอดภัยของโรงพยาบาลสวนดอก อ. เมืองเชียงใหม่ ได้มาแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ว่ามีรถยนต์มาจอดอยู่ที่โรงพยาบาลเป็นเวลากว่า 1 เดือนแล้ว และทราบภายหลังว่าเป็นรถของนาย ก.

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ไม่มีการสืบสวนสอบสวนอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับกรณีนี้

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรณีที่ 12

ชื่อ : นายสงกรานต์ นามพรม

วันเกิดเหตุ : 20 กันยายน 2542

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : โรงแรมโซฟิเทลขอนแก่น อ. เมือง จ.ขอนแก่น

วันที่บันทึก (มูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ) : 19 กันยายน 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : หมู่ 1 ต.ศิลา อ. เมือง จ. ขอนแก่น

อายุ : ไม่ทราบ

ชาติพันธุ์ : ไทย

สรุปการให้ถ้อยคำ: ในวันที่ 20 กันยายน ปี 2542 นายสงกรานต์ นามพรม ถูกพบเห็นครั้งสุดท้ายขณะที่กำลังเดินเข้าไปพบ นายตำรวจคนหนึ่ง ณ โรงแรม โซฟิเทลขอนแก่น (เดิม) ไม่กี่สัปดาห์ต่อมามีคนพบศพนิรนามบริเวณหมู่บ้านซึ่งไกลออกไปจาก บ้านศิลา ซึ่งศพมีลักษณะคล้ายนายสงกรานต์เป็นอย่างมาก

นายสงกรานต์ นามพรมอดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 เดิมเคยมีอาชีพรับเหมาก่อสร้างและยังคงเคยเป็นสมาชิกอบต.การหายตัวไปของนายสงกรานต์เกิดขึ้นในระหว่างที่นายสงกรานต์ กำลังดำเนินการตรวจสอบการทุจริตที่เกิดขึ้นในพื้นที่บ้านศิลา

ก่อนที่การประมูลราคาก่อสร้างจะตกมาเป็นของบริษัทรับเหมาก่อสร้างเจ้าหนึ่งนั้น นายสงกรานต์ได้เคยร่วมงานกับอบต.และกลุ่มคนที่เข้ามาประมูลงานก่อสร้างดังกล่าวมาก่อน จึงทำให้ทราบมาตรฐานของงานก่อสร้างถนนในบ้านศิลา หมู่ที่ 1 ต่อมานายสงกรานต์พบว่ามีความไม่ชอบมาพากลในการเสนอแบบก่อสร้างและได้คัดค้านบริษัทรับเหมาก่อสร้างนั้น ทำให้เจ้าของบริษัทรับเหมาดังกล่าว (ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลทางการเมืองในบ้านศิลาในขณะนั้น) พยายามให้สินบนกับนายสงกรานต์เพื่อปกปิดเรื่องดังกล่าว แต่นายสงกรานต์พยายามนำเรื่องนี้ไปแจ้งตำรวจให้มีการสอบสวน นายเจตจำรูญอดีตกำนันของหมู่ 7 บ้านศิลา ซึ่งเป็นเพื่อนของทั้งเจ้าของบริษัทรับเหมาและนายสงกรานต์กล่าวว่า ตนเองเคยได้ทราบมาแล้วว่า มีคนต้องการลอบสังหารนายสงกรานต์ เนื่องจากความขัดแย้งที่กล่าวมา

หลังจากความขัดแย้งเกิดขึ้นไม่นาน นายตำรวจนายหนึ่งได้เข้ามาที่บ้านศิลา พร้อมทั้งอ้างว่าตนเองเป็นตำรวจจาก ส่วนกลาง (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) มาพบนายสงกรานต์ที่บ้าน โดยแจ้งว่าตนเองมาสืบหารถจักรยานยนต์ที่ถูกขโมย ทำให้ นายสงกรานต์ใช้โอกาสนี้ในการแจ้งเรื่องการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในพื้นที่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ เป็นผลให้นายตำรวจคนดังกล่าวได้นัดแนะกับนายสงกรานต์เพื่อให้เข้ามาพบและพูดคุยเรื่องนี้ และชวนให้ไปพบที่โรงแรมโซฟิเทลขอนแก่น ในตัวเมืองขอนแก่น

ในวันเกิดเหตุบุคคลที่พบเห็นนายสงกรานต์เป็นคนสุดท้ายคือนายไชยา เพื่อนของนายสงกรานต์ซึ่งหลังจากที่ทั้งสองคนกลับจากประชุมกลุ่มเกษตรกรร่วมกัน นายไชยาได้แวะไปส่งนายสงกรานต์ยังโรงแรมดังกล่าว และเป็นคนสุดท้ายที่ได้เห็นนายสงกรานต์เดินเข้าไปยังโรงแรมในช่วงเวลาประมาณ 4 โมงเย็น

นายสงกรานต์หายไปเป็นเวลากว่า 1 สัปดาห์จึงมีคนไปพบศพนิรนามบริเวณไร่อ้อยอำเภอมนจาคีรีโดยคนงานที่ไปตัดอ้อยในบริเวณนั้น และเป็นโชคดีที่ญาติของนายสงกรานต์คนหนึ่งเดินทางผ่านมาพอดี ทำให้ทราบว่ามีการพบศพนิรนามเป็นผลให้ญาติคนดังกล่าวได้เข้าไปช้ดขวางในขณะที่กำลังจะมีการเผาทำลายศพโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้เข้ามาถึงพื้นที่เกิดเหตุก่อนหน้านั้น ญาติคนดังกล่าวจึงรีบโทรแจ้งกับภรรยานายสงกรานต์ เพราะมีความสงสัยว่าอาจจะเป็นศพของนายสงกรานต์ หลังจากนั้นศพจึงถูกนำส่งโรงพยาบาลศรีนครินทร์ ขอนแก่น โดยมีภรรยาและเพื่อนของนายสงกรานต์เข้าไปดูศพดังกล่าว จากนั้นศพจึงถูกส่งต่อไปยังสถาบันนิติวิทยาศาสตร์เพื่อทำการชันสูตร 1 เดือนต่อมามีจดหมายถูกส่งมาจากสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ขอเก็บตัวอย่าง DNA ของภรรยานายสงกรานต์ เพื่อการนำไปพิสูจน์กับศพที่พบดังกล่าว แต่เมื่อมีผลพิสูจน์ DNA แจ้งกลับมา พบว่ามี DNA ไม่ตรงกันและศพยังเป็นศพของผู้หญิงอีกด้วย อย่างไรก็ตามเพื่อนของนายสงกรานต์ยืนยันว่า ศพที่ถูกส่งต่อไปจากโรงพยาบาลศรีนครินทร์นั้น เป็นศพของผู้ชายซึ่งเป็นนายสงกรานต์แน่นอน เนื่องจากเขาจำลักษณะของศีรษะและหน้าผากของนายสงกรานต์ รวมไปถึงความสูงได้

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : วันที่นายสงกรานต์หายตัวไปเวลาประมาณ 1 ทุ่มทางครอบครัวของนายสงกรานต์ เริ่มขาดการติดต่อกับนายสงกรานต์ทางโทรศัพท์ จึงนำความไปแจ้งตำรวจ เบื้องต้นตำรวจสันนิษฐานเองว่า นายสงกรานต์อาจจะหายไปกับหญิงสาว ให้ญาติรอไปก่อนเพราะอีกไม่กี่วันนายสงกรานต์คงกลับมา แต่สุดท้ายทางตำรวจได้ลงบันทึกประจำวันไว้

ในระหว่างการสืบสวนสอบสวน ได้มีการนำภาพจากกล้องวงจรปิดมาตรวจสอบ แต่กลับพบเพียงแต่แสงไฟสลัว ๆ ทำให้มีการสรุปการสืบสวนของตำรวจว่านายสงกรานต์หายไปเองโดยจงใจ อย่างไรก็ตาม น่าสนใจว่าในสรุปสำนวนของตำรวจกล่าวว่า “น่าจะเชื่อได้ว่านักการเมืองท้องถิ่นคนหนึ่งอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการหายตัวไปของนายสงกรานต์” แต่ นายตำรวจคนที่ทำสำนวนดังกล่าวถูกย้ายออกไปจากพื้นที่ก่อนที่คดีจะมีความคืบหน้า

หลังจากแจ้งความกับตำรวจในท้องที่แล้ว นายเจตจำรูญได้ร้องเรียนกรณีนายสงกรานต์ไปยังนายกรัฐมนตรีนในขณะนั้น (พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร) เพื่อร้องขอความเป็นธรรม รวมไปถึงได้ส่งจดหมายร้องเรียนไปยังผู้ปณ. สำหรับการร้องทุกข์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่จดหมายที่ได้รับการตอบกลับมาระบุว่ากรณีของนายสงกรานต์ที่ร้องเรียนมานั้นอยู่ในลำดับที่ 200 ซึ่งรอการพิจารณาอยู่ ทำให้จวบจนปัจจุบันยังไม่มีความคืบหน้าในคดีนี้แต่อย่างใด

กรณีที่ 13

ชื่อ : นางอ้อยนภา สุขประสงค์ และนางวันทนา ทักษิมา

วันที่เกิดเหตุการณ์ : 2 ธันวาคม 2547

สถานที่เกิดเหตุการณ์โดยประมาณ : ถนนใน ต.บึงพิชัย อ.เมือง จ. กาฬสินธุ์

วันที่บันทึก : 20 กันยายน 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : 29 ถนนประดิษฐ์ อ.เมือง จ. กาฬสินธุ์

อายุ : ไม่ทราบ

ชาติพันธุ์ : ไทย

สรุปจากรายงานของมูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ : นางอ้อยนภา สุขประสงค์ เดิมประกอบอาชีพเป็นตัวแทนขายประกันชีวิต และทำธุรกิจหอยใต้ดินควบคู่กันไปด้วย ทำให้เธอรู้จักกับนายตำรวจท้องถิ่นเป็นอย่างดี จากการที่ต้องจ่ายเงินให้กับตำรวจท้องถิ่นบางรายเพื่อให้เธอยังสามารถดำเนินธุรกิจหอยใต้ดินต่อไปได้ จนต่อมาเมื่อรัฐบาลมีนโยบายทำหอยใต้ดินให้ถูกกฎหมายทำให้นางอ้อยนภาหันมาประกอบธุรกิจหอยบนดิน และหยุดจ่ายเงินให้ตำรวจรายนั้น

ลูกชายคนโตของนางอ้อยนภากล่าวว่า ก่อนหน้านี้นางอ้อยนภา เคยบอกกับตนเองว่าเธอมีความรู้สึกที่ตนเองถูกสะกดรอยตามก่อนที่นางอ้อยนภาจะหายตัวไป พร้อมกันนี้นางอ้อยนภายังกล่าวไว้เหมือนเป็นการสั่งเสียเอาไว้อีกว่า หากจะมีกลุ่มตำรวจที่จะมาทำร้ายครอบครัวหรือสามีของนางคงจะเป็นนายตำรวจจากสภอ.กาฬสินธุ์ชุดใหม่ที่เข้ามา

ครอบครัวสุขประสงค์เคยถูกตรวจค้นบ้านมาหลายครั้งโดยตำรวจในพื้นที่ เนื่องจากมีข่าวลือว่าครอบครัวนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย เนื่องจากมีพฤติกรรมร้ายวอยผิดปกติ อย่างไรก็ตาม บุตรชายนางอ้อยนภายืนยันว่าครอบครัวของตนเองไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งผิดกฎหมายแต่อย่างใด หลังจากที่เลิกทำหอยใต้ดิน และที่บ้านตนเองมีฐานะเนื่องจากประกอบธุรกิจทำโรงงานน้ำดื่มเพิ่มมาแทน แต่จากปากคำของคนใกล้ชิดของครอบครัวสุขประสงค์เคยมาเล่าให้คนที่บ้านฟังว่า มีชื่อของสามีนางอ้อยนภาปรากฏอยู่ในรายชื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของราชการด้วย และก่อนหน้าที่นางอ้อยนภาจะหายตัวไปน้องสาวของสามีนางอ้อยนภาเอง ถูกลักพาตัวไปสอบถามเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันของครอบครัวนางอ้อยนภา โดยกลุ่มบุคคลไม่ทราบสังกัด

จนมาถึงวันเกิดเหตุ 2 ธันวาคม 2547 เวลาประมาณ 9 โมงเช้าหลังจากที่นางอ้อยนภาเสร็จธุระจากงานเปิดโรงงานน้ำดื่ม นางอ้อยนภาและเลขาคือนางวันทนา ทักษิมา ได้เดินทางออกมาจากโรงงานน้ำดื่มเพื่อไปธุระยังที่อื่นต่อ ระหว่างทางบนถนนห่างจากโรงงานน้ำดื่มเพียง 2-3 กิโลเมตร รถของนางอ้อยนภาถูกชนด้วยรถกระบะ 4 ประตูคันหนึ่งทำให้นางอ้อยนภาเสียหลักและหยุดรถ ข้อมูลจากคนเลี้ยงวัวที่อยู่แถวนั้นซึ่งเป็นพยานเพียงคนเดียวที่เห็นเหตุการณ์ได้เล่าเหตุการณ์ว่าในวันเกิดเหตุ เขาเห็นรถของเหยื่อถูกชนชนปาดหน้าโดยรถกระบะ 4 ประตูอีกคันหนึ่ง หลังจากนั้นชายสามในสี่คนซึ่งสวมเสื้อยืดคอกกลมเหมือนกัน ก็ลงมาจากรถกระบะคันดังกล่าว ขณะที่รถของเหยื่อเองมีหญิงสาวคนหนึ่งลงมาเพื่อดูว่าเกิดอะไรขึ้น และไม่ทันจะได้พูดคุย หญิงสาวคนดังกล่าวถูกล็อกตัวและนำไปขึ้นรถกระบะ พร้อมทั้งหญิงสาวอีกคนที่ยังอยู่ในรถก็ถูกจับตัวออกมา นำตัวไปขึ้นรถกระบะอีกคัน หลังจากนั้นรถกระบะถูกขับออกไปและรถของหญิงสาวก็ถูกขับออกไปจากที่เกิดเหตุโดยชายอีกคน แต่หลังจากที่บอกเล่าเหตุการณ์ที่ได้พบเห็นให้กับญาติของเหยื่อทราบแล้ว คนเลี้ยงวัวก็ไม่กล้าให้ข้อมูลและไม่มาเป็นพยานให้อีกเลย ส่วนพาหนะของเหยื่อที่ถูกขับออกไปด้วยถูกพบภายหลังโดยจอดอยู่ที่สถานีตำรวจ

หลังจากที่ทางครอบครัวของเหยื่อทราบว่านางอ้อยนภาหายตัวไป ก็ได้เข้าแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งได้ออกไปตามหานางอ้อยนภายังสถานที่ต่าง ๆ ทางครอบครัวของเหยื่อเองกล่าวว่าในขณะนั้นดูเหมือนทางตำรวจไม่ได้มีความพยายามที่จะตามหานางอ้อยนภาแต่อย่างใด รวมไปถึงพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนหนึ่งย้ายออกนอกพื้นที่โดยไม่ทราบสาเหตุอีกด้วย

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ครอบครัวของเหยื่อได้แจ้งความเกี่ยวกับการหายตัวไปของนางอ้อยนภาและเลขาคือ 3 ครั้ง เพราะใน 2 ครั้งแรกทางตำรวจเองแจ้งว่าต้องรอให้ครบ 24 ชั่วโมงของการหายตัวไปเสียก่อน จนมาครั้งที่ 3 ถึงได้ลงบันทึกประจำวันเอาไว้ ในส่วนของการสืบสวน ทางตำรวจได้ไปตรวจค้นยังโรงงานผลิตน้ำดื่มของครอบครัวเหยื่อแต่

นอกเหนือจากนั้นก็ไม่มีความคิดเห็นใด ๆ ความคิดเห็นอย่างเดียวคือการมีตำรวจจาก DSI เข้ามาสืบสวนในกรณีนี้ด้วยแต่ยังไม่พบหลักฐานที่มีความคิดเห็นทางคดีแต่อย่างใด

กรณีที่ 14

ชื่อ : นายวัน ยุบลชู และ นางสาวสมหมาย ยุบลชู

วันเกิดเหตุ : 14 มกราคม 2548

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์

ที่อยู่ของเหยื่อ : บ้านโพงาม ตำบลโพงาม อำเภอภมกลาไสย จ.กาฬสินธุ์

วันที่บันทึก: 19 กันยายน 2554

อายุ : ไม่ทราบ

ชาติพันธุ์ : ไทย

สรุปการให้ถ้อยคำ : วันที่ 14 พฤษภาคม 2548 เวลาประมาณ 8 นาฬิกา นายวันและนางสาวสมหมาย ยุบลชู ประกอบอาชีพเป็นพ่อค้าขายของเร่ตามงานเทศกาล ถูกบังคับให้สูญหายเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2548 ลูกชายและพี่ชายของเหยื่อได้ให้ข้อมูลกับมูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพว่า ในวันเกิดเหตุ นายวันและนางสาวสมหมายเดินทางเข้าไปในตัวเมืองเพื่อหาหมอฟันตามที่นัดไว้ และหลังจากนั้นทางครอบครัวก็ขาดการติดต่อจากทั้งสองคน

จากการสืบหาจนได้ข้อมูลจากกล้องวงจรปิดของธนาคารแห่งหนึ่งทำให้ทราบว่า ในวันเกิดเหตุบุคคลทั้งสองนั้นอยู่กับชายนิรนามอีกสี่คน และกลุ่มชายทั้งสี่คนดังกล่าวยังนำเอา ATM ของเหยื่อมากดเงินสดออกไปจากธนาคารถึง 2 ครั้ง นอกจากนี้พยานที่เห็นเหตุการณ์ยังเล่าให้ญาติของเหยื่อฟังในตอนแรกว่า ได้พบเห็นรถของเหยื่อถูกชน จากนั้นจึงมีกลุ่มคนลงมาจับตัว นายวันและนางสาวสมหมายไป พร้อมทั้งได้ขั้บรถยนต์ของเหยื่อออกไปด้วย อย่างไรก็ตามพยานที่เห็นเหตุการณ์ดังกล่าวปฏิเสธที่จะเป็นพยานให้กับครอบครัวของเหยื่อ

ในส่วนของข้อมูลจากกล้องวงจรปิดพบว่าเงินถูกถอนออกไปในเวลาประมาณปลายโมง และในกล้องวงจรปิดยังแสดงให้เห็นบุคคลที่มากดเงินสดกลุ่มดังกล่าวสวมใส่หมวกเบสบอล รวมถึงในเวลาสองทุ่มยังมีการกดเงินสดออกจากบัญชีเป็นครั้งที่ 2 ในอีกสถานที่ด้วย นอกจากนี้พยานของคนที่มากดเงินยังมีลักษณะเดียวกับรถของเหยื่อคือเป็น รถอิซูซุ ดราคอน สีบรอนเงิน ทำให้หน้าเชื่อได้ว่าเหยื่อถูกกลุ่มคนที่มากดเงินนั้นจับตัวไป หลังจากที่ญาติของเหยื่อไม่ได้รับการติดต่อกลับจากนายวันและนางสาวสมหมายทำให้ญาติฯ ออกตามหายังสถานที่ที่คาดว่าบุคคลทั้งสองจะไป ทั้งที่โรงพยาบาล คลินิกหมอฟันและสถานที่ใกล้เคียงไปจนถึงป่ากร่างข้างหมู่บ้านด้วยคิดว่าหากเหยื่อถูกฆ่าอาจจะถูกอำพรางไว้ยังสถานที่นั้นๆ พี่ชายของเหยื่อมีความมั่นใจว่า การหายตัวไปของทั้งสองมีความเกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ เนื่องจากก่อนหน้านี้เหตุการณ์การบังคับให้สูญหายของนายวันและนางสาวสมหมายจะเกิดขึ้น มีการ X-ray ในพื้นที่โดยการให้ชาวบ้านเขียนชื่อบุคคลที่คิดว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดในหมู่บ้าน ซึ่งจากนโยบายนี้พี่ชายเหยื่อเชื่อว่าทำให้มีการค้นแก๊งกันได้ ซึ่งบ่อยครั้งที่ครอบครัวยุบลชูถูกตั้งข้อสงสัยว่าค้ายาบ้าเนื่องจากค่อนข้างเป็นครอบครัวที่มีฐานะกว่าคนอื่นๆในหมู่บ้านเดียวกัน

การดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม : พี่ชายเหยื่อเข้าแจ้งความกับสภอ. กมลาไสย เบื้องต้นทางตำรวจปฏิเสธจะรับแจ้งความโดยบอกกับญาติว่า ให้กลับมาแจ้งความใหม่หลังจาก 15 วันในระหว่างนั้นไม่มีการสืบสวนจากตำรวจแต่อย่างใด และทางญาติเองก็ไม่ได้แจ้งกับตำรวจเกี่ยวกับข้อมูลในกล้องวงจรปิดที่ญาติเคยไปขอดูจากธนาคาร เพราะญาติของเหยื่อเชื่อว่ามีการช่วยเหลือกันเองของกลุ่มคนที่ทำผิดโดยมีข่าวลือว่า กลุ่มคนที่เห็นในกล้องวงจรปิดนั้น เป็นคนของผู้มีอิทธิพลของทางราชการ

อย่างไรก็ตามคดีของนางสมหมายได้เข้าสู่การสอบสวนของ DSI ในปี 2550 โดยการช่วยเหลือของนางพิกุล พรหมจันทร์ (ญาติของเหยื่อจากการซ่อมทรานส์มิเตอร์ในจังหวัดกาฬสินธุ์) แต่ทาง กรมสอบสวนคดีพิเศษก็ไม่สามารถค้นหาศพเจอ และแจ้งว่าปิดคดีไปแล้ว ส่วนครอบครัวของเหยื่อเอง แม้จะไปขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการต่างๆ แต่ก็ยังไม่มีการแจ้งความคืนหน้าแต่อย่างใด หน่วยงานล่าสุดที่ญาติของเหยื่อเข้าไปขอความช่วยเหลือคือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งได้ดำเนินการโดยเข้ามาเก็บ DNA ไปแล้ว แต่ก็ยังไม่มีความคืนหน้าในการค้นหาเหยื่อทั้งสองแต่อย่างใด

ในขณะที่เดียวกันทางครอบครัวของเหยื่อเองยังถูกเพื่อนบ้านซึ่งเป็นตำรวจ เข้ามาหลอกลวงโดยกล่าวว่าตนเองสามารถช่วยเหลือให้ทั้งสองได้รับการปล่อยตัวและถอนชื่อออกจากบัญชีดำได้ โดยทางญาติของเหยื่อต้องจ่ายเงินค่าดำเนินการในเรื่องนี้ซึ่งทางครอบครัวของเหยื่อได้รับจดหมายเรียกเงินหลายครั้ง ทำให้พี่ชายเหยื่อได้นำเรื่องนี้เข้าแจ้งความเพื่อดำเนินคดีด้วย ทำให้ผู้ต้องหาในคดีนี้ได้รับโทษจำคุก 8 ปี (ต่อมาถูกลดโทษเหลือ 5 ปี) อย่างไรก็ตามนายตำรวจที่เป็นคนสมรู้ร่วมคิดถูกไล่ออกจากราชการ แต่ภายหลังพบว่านายตำรวจคนดังกล่าวกลับไปรับราชการอยู่ที่จังหวัดร้อยเอ็ด

กรณีที่ 15

ชื่อ : นายสมาน มีธรรม

วันเกิดเหตุ : 2 มิถุนายน 2550

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : บ้านเตาไห ต.หลุบ อ.เมืองกาฬสินธุ์ จ. กาฬสินธุ์

วันที่บันทึก : 19 กันยายน 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : ตำบลหลุบ อ.เมือง กาฬสินธุ์ จ. กาฬสินธุ์

อายุ : อายุประมาณ 62 ปี

ชาติพันธุ์ : ไทย

สรุปการให้ถ้อยคำ : นายสมาน มีธรรม ประกอบอาชีพทำโรงสีข้าวในตำบลหลุบ อ.เมืองกาฬสินธุ์ ก่อนหน้าที่นายสมานจะถูกบังคับให้สูญหายไปในวันที่ 1 มิถุนายน 2550 เขาเป็นอดีตสมาชิก อบต.ของตำบลหลุบและยังมีช่วยเหลือโครงการต่างๆ ภายใน อบต. เป็นอย่างดีโดยเฉพาะเรื่องการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดอีกด้วย

ลูกสาวของนายสมานจดจำวันที่พ่อหายไปได้อย่างชัดเจนว่า ในวันเกิดเหตุ นายสมานออกจากบ้านเพื่อไปส่งข้าวสารยังร้านค้าในเวลาประมาณ 8 นาฬิกา เหมือนอย่างที่เคยทำ จวบจนนายสมานส่งข้าวสารยังร้านค้าในบริเวณตลาดทุ่ง

นาทองเสร็จ ก็ขับรถกลับบ้านตามปกติ แต่เมื่อเวลาล่วงเลยมาถึง 10 โมงเช้าแล้ว นายสมานยังไม่กลับถึงบ้านและโทรศัพท์ก็ขาดการติดต่อตั้งแต่นั้นนั้น ทำให้ครอบครัวพบว่านายสมานหายตัวไปพร้อมกับภริยานิสสันพรอนเทียร์ เมื่อสอบถามเจ้าของร้านค้าที่นายสมานมาส่งข้าวสาร เจ้าของร้านเองก็แจ้งว่านายสมานมาส่งข้าวตามปกติ เสร็จแล้วก็ขับรถออกไป โดยไม่มีอะไรผิดปกติเลย

ทางครอบครัวของนายสมาน เชื่อว่าการหายตัวของนายสมานน่าจะมีความเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเรื่องการขยายโรงสี ซึ่งเป็นกิจการของครอบครัว เพราะก่อนหน้านั้น นายสมานเองมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับเจ้าของที่นาซึ่งตั้งอยู่ติดกับที่นาของครอบครัวมีธรรม เจ้าของที่นาแปลงใกล้เคียงขณะนั้นเป็นตำรวจนายหนึ่ง ทางครอบครัวนายสมานเชื่อว่าครั้งหนึ่ง นายตำรวจคนดังกล่าวเคยเข้ามาข่มขู่คนงานของโรงสีนายสมานด้วย ทำให้คนงานหลายคนไม่กล้ามาทำงานเพราะกลัวจะถูกอุ้มหายหลังจากที่มีคนแปลกหน้ามาถามเวลาไปกลับ และเวลาเดินทางมาทำงานที่โรงสีของนายสมาน

บริเวณที่นายสมานถูกทำให้หายตัวไปอยู่บริเวณ ถนนสายหลักเชื่อมระหว่างร้อยเอ็ดและกาฬสินธุ์ และในพื้นที่ยังมีข่าวลืออีกว่า มีผู้เห็นวารถนิสสันพรอนเทียร์ขับมุ่งหน้าเข้าตัวเมืองกาฬสินธุ์ แต่บางแหล่งกล่าวว่ารถขับกลับเข้ามายังหมู่บ้านที่นายสมานอยู่

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ประมาณเวลาบ่าย 2 โมงวันเดียวกัน ครอบครัวของนายสมานจึงนำเรื่องเข้าแจ้งความกับตำรวจ ในสภ.โกสุมพิสัยบ้านแต่กลับได้รับการปฏิเสธ เพราะทางตำรวจอ้างว่าหากต้องการแจ้งคนหาย ต้องรอให้ครบ 24 ชั่วโมงเสียก่อน สิ่งเดียวที่ทางตำรวจได้ช่วยเหลือญาติของเหยื่อในขณะนั้น คือช่วยติดตามรถให้ตามรูปพรรณที่ทางครอบครัวนายสมานให้ข้อมูลไว้ จนเวลาผ่านไปประมาณ 2 อาทิตย์ทางตำรวจจึงได้มาสอบถามข้อมูล และทางตำรวจเองได้สอบสวนเพื่อนบ้านของนายสมานที่เคยมีเรื่องทะเลาะกันด้วย แต่ไม่ได้มีการสอบสวนเชิงลึกแต่อย่างใด และจวบจนปัจจุบันก็ยังไม่มีความคืบหน้าในคดีแต่อย่างใด

หลังจากการการหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอยประมาณ 1 ปี ของนายสมาน มีธรรม ภริยานายสมานก็ได้รับการตรวจสอบอีกครั้งโดย DSI ซึ่งญาติของนายสมานได้เข้าร่วมกับนางพิกุล ในการยื่นเรื่องร้องขอให้ DSI เข้ามาสืบสวน อย่างไรก็ตามทางครอบครัวมีธรรมเองก็พบว่า ทาง DSI ยังไม่สามารถรายงานความคืบหน้าทางคดีเช่นกัน อีกทั้งยังได้รับแจ้งว่าไม่สามารถทำเป็นคดีพิเศษได้ นอกจากนี้ทางครอบครัวมีธรรมเคยได้เข้าพบกับ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อรายงานในเรื่องนี้ด้วย ความคืบหน้าล่าสุดในต้นปี 2554 มีเจ้าหน้าที่จากสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ในนามของกระทรวงยุติธรรม ได้เข้ามาเก็บข้อมูล DNA จากญาติและคนในครอบครัวมีธรรมเท่านั้น

กรณีที่ 16

ชื่อ : นายกมล เหล่าโสภานันท์

วันเกิดเหตุการณ์ : 9 กุมภาพันธ์ 2551

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ถนนจันทร์สนิท อ. บ้านไผ่ จ. ขอนแก่น

วันที่บันทึก : 16 กรกฎาคม 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : 87/85 ถนนกลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมืองขอนแก่น จ.ขอนแก่น

อายุ : 51 ปี

ชาติพันธุ์ : คนไทยเชื้อสายจีน

สรุปการให้ถ้อยคำ : นายกมล ประกอบอาชีพเป็นตัวแทนจำหน่ายน้ำ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายใหญ่ในจังหวัดขอนแก่น และยังเป็นสมาชิกของ *เครือข่ายประชาชนต่อต้านคอร์รัปชั่น*¹⁰ เหตุการณ์การบังคับให้สูญหายเกิดขึ้นกับนายกมลเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2551 และจวบจนปัจจุบันยังไม่มีใครทราบชะตากรรมของนายกมลอีกเลย

นายกมล เติบโตมาในครอบครัวซึ่งทำธุรกิจส่วนตัว สามารถส่งลูกชายของเขาสองคนเรียนในระดับอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงในกรุงเทพฯ ได้ บุตรชายทั้งสองของนายกมลศึกษาในคณะนิติศาสตร์ ในปี 2544 นายกมลเริ่มมีบทบาททางสังคมมากขึ้นในฐานะนักกิจกรรม และในปี 2547 นายกมลได้เข้าร่วมกับเครือข่ายประชาชนต่อต้านคอร์รัปชั่น โดยนายกมลมีความคุ้นเคยอย่างดีกับแกนนำบางคนของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยขณะนั้น ทำให้นายกมลกลายเป็นแกนนำคนสำคัญในจังหวัดขอนแก่นในการต่อต้านการทุจริตในจังหวัดขอนแก่น นอกจากนี้ในระหว่างปี 2549-2550 นายกมลยังสนับสนุนให้น้องชายของเขา (นายประเสริฐ เหล่าโสภานพัญญ์) สมัครชิงตำแหน่งนายกเทศมนตรีของ อ. บ้านไผ่ด้วย

ภายหลังจากการเข้าร่วมกลุ่มพันธมิตร ฯ นายกมลเองได้เข้าตรวจสอบกรณีการทุจริตหลายกรณี และพยายามกล่าวโทษกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นหลายคน ในกรณีของการก่อสร้างทางรถไฟ และกรณีของการก่อสร้างตึกอสังหาริมทรัพย์ต่าง ๆ ว่ามีการทุจริตเอื้อผลประโยชน์แก่พวกพ้องโดยมีความเกี่ยวข้องกับนายกเทศมนตรีอีกคนหนึ่งซึ่งทำธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ใน จ. ขอนแก่น นายกมลจึงเข้าร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภอ.บ้านไผ่เกี่ยวกับกรณิดังกล่าว รวมไปถึงกล่าวโทษผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรบ้านไผ่ในขณะนั้นว่าเพิกเฉยต่อการปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่เขาร้องเรียน ทำให้ช่วงกลางปี 2550 นายกมลเริ่มถูกคุกคามในหลากหลายรูปแบบ

จวบจนเมื่อ 20 มกราคม 2551 นายกมล ได้เขียนจดหมายขอความคุ้มครองในกรณีที่เขาถูกคุกคาม ซึ่งเนื้อความในจดหมายคำร้องได้ระบุชื่อนายตำรวจหลายคน เอาไว้ หลังจากยื่นหนังสือขอความคุ้มครองไม่นาน มีนายตำรวจบางคนเข้ามาพบและขอโทษต่อนายกมลในกรณีที่เกิดขึ้น แต่ทางตำรวจเองก็ไม่ได้ดำเนินการตามที่นายกมลต้องการให้ตรวจสอบพฤติกรรมของตำรวจกลุ่มนั้น ทำให้สถานการณ์ของนายกมลตอนนั้นมีความสุ่มเสี่ยงมากขึ้น ตัวเขาเองก็เริ่มมีความระมัดระวังในการใช้ชีวิตประจำวันมาก และจึงซื้อประกันชีวิตเอาไว้ด้วย

วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2551 เป็นวันที่นายกมล ถูกบังคับให้สูญหายไป ลูกชายของนายกมลเล่าเหตุการณ์วันนั้นให้ฟังว่าเช้าของวันที่ 7 กุมภาพันธ์ นายกมลได้รับโทรศัพท์จากตำรวจสภอ. บ้านไผ่เพื่อให้เข้าพบและพูดคุยเรื่องการร้องขอความคุ้มครองพยาน โดยนายกมลใช้เวลาทั้งวันในวันนั้นในการเดินทางไปกลับระหว่างบ้านและโรงพักหลายรอบเพื่อจัดการธุระต่าง ๆ จนถึงช่วงประมาณหัวค่ำ ครั้งสุดท้ายที่คนในบ้านได้คุยกับนายกมลคือช่วงประมาณ 3 ทุ่ม เนื่องจากลูกชายคนเล็กได้โทรหานายกมลเพื่อตรวจดูว่านาย กมลเสร็จธุระหรือยัง นายกมลแจ้งว่ายังไม่เสร็จธุระ หลังจากนั้นไม่นานนายกมลได้โทรศัพท์กลับมายังลูกชายคนเล็กเมื่อเวลาประมาณห้าทุ่มหลายครั้ง แต่ครั้งนี้ลูกชายนายกมลไม่ได้รับสาย ต่อมาเมื่อเห็นสายที่ไม่ได้รับเป็นเบอร์ของนายกมล ลูกชายคนเล็กจึงโทรกลับไปแต่พบว่าสายถูกตัดไปและติดต่อพ้อไม่ได้อีกเลย เมื่อครอบครัวพบว่านายกมลหายตัวไป จึงได้ร้องขอตรวจดูข้อมูลในกล้องวงจรปิดของสถานีตำรวจที่นายกมลเดินทางไปคุยธุระ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่อนุญาตให้ญาติดูบันทึกจากกล้องวงจรปิด แต่ได้แจ้งแก่ญาติว่าจากบันทึกของ สภอ.บ้านไผ่ นายกมลเดินออก

¹⁰ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกเพื่อต่อต้านรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ในกลุ่มประกอบด้วยกลุ่มคนที่เกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์, ชนชั้นกลางในกรุงเทพมหานคร, ประชาชนในภาคใต้ เป็นต้น

โรงพยาบาลประมาณ 23.40 น. และนับจากนั้นก็ไม่มีใครพบเห็นตัวนายกมลอีกเลย จนเมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2551 มีคนพบรถยนต์ยี่ห้อซูบารุ สีแดงจอดอยู่ตรงบริเวณโรงพยาบาลสิรินธร ต.บ้านแฮด ซึ่งห่างออกไปจากโรงพยาบาลบ้านไผ่ประมาณ 15 กิโลเมตร

นายประเสริฐ เหล่าโสภณพันธ์ น้องชายของนายกมล ได้ขอข้อมูลการใช้โทรศัพท์จากบริษัทผู้ให้บริการเพื่อให้ติดตามหาตำแหน่งที่อยู่ของนายกมล แต่ก็ไม่มีความคืบหน้า ส่วนทางครอบครัวของนายกมลเองได้ตามหานายกมลในหลายแห่งทั้งจากสุสานจีน จากมูลนิธิร่วมกตัญญูและตามไปดูศพนิรนามตามที่ต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่พบนายกมลแต่อย่างใด จากข้อมูลการใช้โทรศัพท์พบว่าส่วนมาก ในวันที่ 1-7 กุมภาพันธ์ 2551 นายกมลได้โทรไปหานายตำรวจคนหนึ่ง และในวันที่ 6-7 กุมภาพันธ์ ก็มีการโทรศัพท์หานายตำรวจคนนั้นถี่ขึ้น และจากบันทึกข้อมูลการใช้โทรศัพท์ที่ยังพบเวลาที่นายกมลโทรหาลูกชายช่วงเวลาประมาณห้าทุ่มในวันที่ 7 ด้วย

มีรายงานว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.บ้านไผ่เคยแจ้งกับครอบครัวของเหยื่อว่านายกมล อาจจะข้ามฝั่งไปยังประเทศกัมพูชาเพื่อเล่นการพนัน แต่ทางครอบครัวของนายกมลไม่เชื่อ และได้ลองไปตรวจดูยังด่านตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งก็ไม่พบรายชื่อของนายกมลปรากฏอยู่แต่อย่างใด ในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2551 เพื่อนเก่าของนายกมลซึ่งเป็นแกนนำในกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในขณะนั้น ได้โทรหาภรรยาของนายกมลเพื่อจะให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวนายกมล และได้แจ้งกับครอบครัวนายกมลว่าตนเองจะรายงานเรื่องนี้กับเครือข่ายฯ ที่กรุงเทพฯ ด้วยเพื่อให้ช่วยติดตามค้นหา แต่หลังจากนั้นก็ไม่ได้ติดต่อกับครอบครัวนายกมลอีก

ในวันที่ 18 มิถุนายน 2551 ครอบครัวนายกมลได้รับโทรศัพท์จากบุคคลนิรนาม แจ้งว่านายกมลเสียชีวิตแล้ว นอกจากนี้โทรศัพท์นิรนามยังบอกอีกว่ารู้จักนายตำรวจสองคนที่เกี่ยวข้องกับกรณียาเสพติดของนายกมลอีกด้วย หลังจากนั้นในวันที่ 20 พฤษภาคม 2553 มีคนเอาทรายเปล่ามาทิ้งหน้าบ้านของนาย กมลโดยไม่ทราบสาเหตุคล้ายกับเป็นการข่มขู่

การดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม : ในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2551 เวลาประมาณ 9.30 น. น้องชายของนายกมลและภรรยา เป็นผู้เข้าแจ้งความที่สภ. บ้านไผ่ว่านายกมลนั้น หายตัวไปและไม่ได้กลับบ้านทั้งคืน จนเวลาประมาณบ่ายสามโมงญาติทั้งสองจึงได้กลับออกมา รวมถึงได้เข้าสอบถามกับนายตำรวจนายหนึ่งเกี่ยวกับกรณียาเสพติดของนายกมล ซึ่งได้รับการแจ้งว่าในวันเกิดเหตุเกิดนั้น นายกมลได้เดินทางออกไปจากสภ.ประมาณ ห้าทุ่มสี่สิบนาที อย่งไรก็ตามทางตำรวจเองได้ลงบันทึกประจำวันไว้ และแจ้งว่าจะติดตามสืบคดีนี้ แต่จวบจนปัจจุบันยังไม่มีความคืบหน้าใด ๆ

จากการชันสูตรและตรวจสอบลายนิ้วมือในรถของนายกมล พบว่ามีลายนิ้วมือจำนวน 8 ลายนิ้วมือที่ไม่ใช่เป็นของนายกมล นอกจากนี้ยังพบกุญแจมือในช่องเก็บของอีกด้วย ทำให้ครอบครัวของนายกมลและญาติ ขอให้มีการทำสำเนารายงานการตรวจสอบรถส่งมาให้กับญาติ ๆ แต่ทางตำรวจกลับปฏิเสธที่จะดำเนินการให้ ทางครอบครัวของนายกมลจึงเข้าแจ้งกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงเทพฯ เพื่อให้มีการสอบสวนทางวินัยกับตำรวจใน สภ. บ้านไผ่ และทางครอบครัวยังได้เข้าแจ้งกรณียาเสพติดของนายกมลด้วย แม้ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะดำเนินการสอบสวนให้ อย่งไรก็ดีภายหลังจากญาติได้รับแจ้งว่าไม่สามารถระบุตัวผู้กระทำผิดได้ เพราะไม่พบหลักฐานของการก่ออาชญากรรม ทางครอบครัวนายกมลจึงได้เข้าร้องเรียนกับ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ DSI อีกครั้งเพื่อให้รับเป็นคดีพิเศษ ซึ่งตอนนี้ทาง DSI ได้รับกรณีของนายกมล เหล่าโสภณพันธ์เอาไว้เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2552 ในส่วนของการหายตัวไปอันเกี่ยวข้องกับการต่อต้านคอร์รัปชันและความขัดแย้งในระดับชาติ เลขคดีที่ 10/2553 และดำเนินสู่การดำเนินการสืบสวนและเอาผิดทางคดีต่อไป

ก่อนหน้าที่ DSI จะรับกรณีของนายสงกรานต์เป็นคดีพิเศษ ในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551 ทางครอบครัวได้รับหมายศาลแจ้งให้ทราบว่า มีจดหมายร้องเรียนว่านายกมลแทรกแซงการทำงานของเจ้าหน้าที่ และออกหมายจับในวันที่ 4 มีนาคม 2551 หลังจากนั้นจึงมีคำตัดสินจากศาลว่านายกมล หลบหนีหมายศาลดังกล่าว

ภาคใต้

กรณีที่ 17

ชื่อ : นายแวงสระรงค์ รอยอิง และนายยา เจ๊ะดอเลาะ

วันเกิดเหตุการณ์ : 27 มีนาคม 2545

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ระหว่างอยะหาและอำเภอเมืองยะลา.

วันที่บันทึก : 16 สิงหาคม 2548

ที่อยู่ของเหยื่อ : บ้านเลขที่ 32 ม.4 ต.ยะลา และบ้านเลขที่.ยะหา จ.ปาโต อ.27 ม.4 ต.ยะลา.ยะหา จ.ปาโต อ.

อายุ : ไม่ทราบ

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ¹¹: คนงานกรีดยางสองคนคือนายแวงสระรงค์ รอยอิงและนาย ยา เจ๊ะดอเลาะ หายตัวไปเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2545 ระหว่างที่ทั้งสองเดินทางไปพบเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อำเภอเมืองยะลา

วันนั้น สองคนซึ่งเป็นเพื่อนกันได้รับโทรศัพท์จากคนรู้จักที่คุ้นเคยกับตำรวจชื่อดอเลาะห์ รอยอิง ดอเลาะห์หิซวนแวงอารงค์ และยา ให้ไปพบเขาเพื่อสอบถามเรื่องที่ถูกกล่าวหาว่าไม่สงบเข้าโจมตีที่อำเภอบันนังสตาและมีตำรวจถูกยิงเสียชีวิต ไม่เป็นเรื่องผิดปกติที่ดอเลาะห์จะขอพบพวกเขาเพื่อสอบถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบต่างๆ เป็นเวลานับปีที่ดอเลาะห์มักปรากฏตัวพบกับชาวบ้านเพื่อสอบถามข้อมูลผู้ก่อความไม่สงบที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่างๆ หรือพยายามหาข่าวการก่อเหตุในอนาคต ผู้ซึ่งให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์มักได้รับการตอบแทนด้วยเงินเป็นรางวัล

ดอเลาะห์ได้ขอให้แวงสระรงค์ และยา ไปพบที่โรงแรมปาร์ควิว ในอำเภอเมืองยะลา ประมาณ 5 โมงเย็น โดยทั้งสองใช้รถจักรยานยนต์ของยา แวงสระรงค์ได้แจ้งกับภรรยา(นางมีนะ ยาโงะ)ว่าเขาจะกลับมาประมาณ 3 ทุ่ม – เธอรออยู่แต่เขาไม่กลับมา

¹¹ มูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพเป็นหน่วยงานแรกที่เก็บข้อมูลกรณีนี้, รายละเอียดต่างๆที่ปรากฏนี้ได้เผยแพร่อย่างกว้างขวางในรายงานขององค์การฮิวแมนไรท์ วอทช์, 'It was Like Suddenly My Son No Longer Exitsed' พิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. 2550, โปรดดู www.hrw.org/asia/thailand

หลังจากที่รถการกลับของยาตลอดทั้งคืนภรรยาของเขา(นางอาบีเนฮ์ ฮะยีดาบิง) จึงไปตามหาเขาที่อ.เมือง ยะลา ครั้งแรกนางอาบีเนฮ์ได้ไปหาที่โรงแรมเพื่อดูว่ามีใครพบเห็นยาบ้าง แต่ไม่พบอะไรเลย สองวันหลังจากการหายตัวของทั้งสอง นางอาบีเนฮ์เดินทางไปพบตำรวจที่สถานีตำรวจภูธร เมืองยะลา เพื่อสอบถามแต่ไม่มีข่าวคราวเกี่ยวกับทั้งสอง ต่อมาได้มีการรถจักรยานยนต์ของยาจอดทิ้งไว้ที่สวนยางในจังหวัดพัทลุง ห่างจากอำเภอเมืองยะลาประมาณ 240 กิโลเมตร

เมื่อสอบถามว่าเธอเชื่อว่าใครต้องรับผิดชอบการหายตัวของยา และแวนฮาร์ต ภรรยาของยาบอกชื่อของจำลิม ตำรวจ ธีระรัฐ จันทะโน และจำลิมตำรวจวิรัช บุญไชโย(แม้จะไม่มีรายละเอียดถึงพื้นฐานของความสงสัยของเธอ)

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ภรรยาของนายยา เจ๊ะดอเลาะห์ ได้แจ้งความกับตำรวจ สภ.ยะลาเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2545 เธอยังได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นอกจากนี้ครอบครัวได้รับเงินเยียวยาจำนวน 1 แสนบาทจากรัฐบาลตามข้อเสนอแนะของ กอส.

กรณีที่ 18

ชื่อ : นายบรูฮัม มะฮือลา และนายอับดุลมานัน อับดุลลาติม

วันที่เกิดเหตุ : เดือนมีนาคม หรือเมษายน 2546

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : อำเภอสุไหงโกลก จังหวัดนราธิวาส

วันที่บันทึก : 17 สิงหาคม 2548

ที่อยู่ของเหยื่อ : 5 หมู่ 2 ต. นราธิวาส.สุไหงปาตี จ.ปะลูลู อ./ 554 ม .2 ต.นราธิวาส.สุไหงปาตี จ.ปะลูลู อป.

อายุ : ไม่ทราบ / 48 ปีตามลำดับ

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ :¹² ในวันที่ทั้งสองหายตัวไป บรูฮัม มะฮือลา และอับดุลมานัน อับดุลลาติม กลับจากตลาดในอ.สุไหงโกลก หลังจากกลับจากตลาดรถจักรยานยนต์ของพวกเขาถูกบังคับให้หยุดที่จุดตรวจของทหารซึ่งมีรถทหารสองคันจอดอยู่ ผู้เห็นเหตุการณ์เล่าว่าทั้งสองถูกทหารนำตัวไปและเห็นรถจักรยานยนต์ของพวกเขาถูกนำไปไว้หลังรถทหาร ผู้เห็นเหตุการณ์ไม่กล้าเข้าไปช่วยเหลือเนื่องจากกลัวว่าพวกเขาจะถูกนำตัวไปด้วย

พี่ชายของอับดุลมานัน นายอับดุลรอฮิม อับดุลลาติม กล่าวกับฮิวแมนไรท์ วอทช์ ว่าน้องชายของเขาอยู่ติดที่และผิดเวลา เขากล่าวว่าเป้าหมายของการลักพาตัวคือนายบรูฮัม ไม่ใช่อับดุลมานัน แต่เนื่องจากมีพยานเห็นเหตุการณ์ทำให้ตำรวจไม่สามารถปล่อยตัวอับดุลมานันเป็นอิสระได้ อับดุลมานันคงไม่นั่งเฝ้าขังอยู่ได้และครอบครัวของเขารู้จักนักการเมืองระดับชาติหลาย คนในจังหวัดนราธิวาส¹³

¹² ข้อมูลบางส่วนมาจากข้อมูลที่เก็บโดยมูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ ร่วมกับข้อมูลเพิ่มเติมจากรายงานของ Human Rights Watch เล่ม , 'It Was Like Suddenly My Son No Longer Existed' published in 2007, เข้าถึงได้จาก : www.hrw.org/asia/thailand

¹³ กลุ่ม "วาตะห์" เป็นกลุ่มนักการเมืองมุสลิม ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2531 โดยมีจุดประสงค์เพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อพี่น้องมุสลิมเป็นหลัก

นายบุญธรรมเดิมถูกสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการยิงนายตำรวจนายหนึ่งซึ่งเรียกกันว่า “เสือแดง” ชื่อจริงคือพันตำรวจเอกสุธรรม ศิริระชะนนท์ ซึ่งทำงานกับหน่วยงานเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่ชัดเจนว่าข้อมูลจากเจ้าหน้าที่จะถูกต้องหรือไม่ แต่สองปีก่อนบุญธรรมจะหายตัวไปเขาถูกจำคุกเป็นเวลาสองปีในข้อหาเสพยาเสพติด พ่อของเขานายมะอีลา บินสื่อแม กล่าวกับมูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพว่าบุญธรรมไม่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เขาเพียงต้องการรับผิดชอบน้องชาย และไม่ต้องการให้น้องชายติดคุก พ่อของบุญธรรมบอกกับฮิวแมนไรท์ วอทช์ว่าเขาไม่เชื่อว่าบุญธรรมจะสามารถใช้ปีนในการฆ่าคนได้

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ครอบครัวของทั้งสองไม่ได้แจ้งความอย่างเป็นทางการกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะเชื่อว่า “ตำรวจคงไม่สืบสวนเรื่องนี้” ส่วนพี่ชายนายอัลดุลมานันกล่าวไว้ในรายงานของ Human Rights Watch ว่า ก่อนหน้านั้นทางครอบครัวได้รับการบอกเล่าจากตำรวจกองบังคับการปราบปราม และตำรวจภาค 9 ว่าพวกเขาจะไม่ลังเลใจในการฆ่าผู้ต้องสงสัยซึ่งเป็นผู้ค้ายาเสพติดและผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก่อนทั้งสองจะหายตัวไปในปี 2546 รัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ได้ประกาศนโยบาย “สงครามยาเสพติด” เพื่อต่อต้านการใช้และการค้ายาเสพติดซึ่งเป็นเหมือนการให้ “ไฟเขียว” กับตำรวจในการจัดการกระทำด้วยการละเมิดและการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย

กรณีที่ 19

ชื่อ : นายสาการียา กาเจ

วันเกิดเหตุ: 29 มิถุนายน 2546

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ระหว่างเส้นทางบ้านบันนังนุใจ และอำเภอเมืองยะลา อ.เมือง จ. ยะลา

วันที่บันทึก : 13 มิถุนายน 2554 (เก็บข้อมูลครั้งที่2)

ที่อยู่ : 7 ม.5 ต. กรงปินัง อ.กรงปินัง จ. ยะลา

อายุ : ไม่ทราบ

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : นายสาการียา กาเจ เป็นเจ้าของสวนยางพารา เขามีบุตร 3 คน ถูกบังคับให้สูญหายไปเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2546 เวลาประมาณ 10 โมงเช้า บริเวณเส้นทางบ้านบันนังนุใจ อยู่ระหว่างทางไปอ.เมืองยะลา

ก่อนที่นายสาการียาจะหายตัวไป ได้บอกกับภรรยา นางปิ๊อะ กามาว่าจะไปดูรถจักรยานยนต์ที่ร้านในหมู่บ้าน ใกล้เคียงกับเพื่อนชื่อ นายสุไร ยะ ซึ่งเป็นคนขายของตามบ้านในตัวเมือง แต่ทั้งสองก็ไม่ไปที่ร้าน

2-3 สัปดาห์ต่อมารถจักรยานยนต์ของสาการียาถูกพบในบริเวณห่างไปจากหมู่บ้าน โชคดีที่ไม่มีใครทราบสาเหตุหรือเห็นเหตุการณ์ มีเพียงข่าวลือว่ามีคนพบเห็นรถตู้ที่มีลักษณะเหมือนรถที่ใช้ลักพาตัวเด็กเข้ามาและเกี่ยวข้องกับการหายตัวไปของทั้งสอง

จากคำบอกเล่าของนางปิ๊อะ ปกติแล้วครอบครัวของเธอมักเป็นที่อยู่อาศัยของเพื่อนบ้าน (นายสาการียามีเพื่อนที่เป็น อ.ส.หน่วยงานความมั่นคง และยังมีเพื่อนที่เป็นกำนัน)อีกทั้งครอบครัวเธออยู่ในหมู่บ้านที่ชาวบ้านยากจน ทำให้หลายครั้งที่ครอบครัวถูกกล่าวหาจากเพื่อนบ้านต่างๆ จนมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาตรวจค้นทรัพย์สินบ้านบ่อย ๆ

ในวันที่ 29 มิถุนายน 2546 เวลาประมาณ ปายโมง ภรรยาของนายสาการียาเห็นว่าสามียังไม่กลับบ้าน ดังนั้นจึงตัดสินใจออกไปตามหาและได้ทราบข่าวลือเรื่องของรถตู้ที่อาจจะเกี่ยวข้องกับการหายไปของสามี ในวันต่อมาเธอจึงได้เข้าแจ้งความกับตำรวจเรื่องการหายตัวไปของสามี

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ในวันที่ 30 มิถุนายน 2546 ครอบครัวของนายสาการียา ได้พยายามเข้าแจ้งความเรื่องการหายตัวไปของนายสาการียาไปยัง สภอ.กรงปินัง ในเบื้องต้นทางตำรวจไม่รับแจ้ง โดยให้เหตุผลว่าเหตุเกิดขึ้นนอกพื้นที่ที่รับผิดชอบ ดังนั้นทางครอบครัวจึงไปแจ้งความยัง สภอ.เมืองยะลา และ สภอ.ยะลาได้รับแจ้งความเรื่องการหายตัวไปของ นายสาการียาไว้ อย่างไรก็ตามเป็นเวลากว่า 1 ปีให้หลังจากเกิดเหตุที่ตำรวจเริ่มสืบสวนสอบสวน หลังจากนั้นก็ไม่มีความก้าวหน้าเกี่ยวกับเหยื่อหรือที่อยู่ของเขา

หลังเกิดเหตุ 3 ปีทางครอบครัว(น้องสาวของนายสาการียา)ได้ไปขอใบมรณะบัตรจากอำเภอธารโต โดยไม่เจตนาเนื่องจากความเข้าใจผิดกันในการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ สภอ. ธารโต อย่างไรก็ตามนางปิยะต้องการให้มีการถอนใบมรณะบัตรเพราะนี่เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ยุติการสอบสวนตามกฎหมาย และตามหาสามีของเธอ จนขณะนี้ยังไม่มีความก้าวหน้าใดๆ

สำหรับการช่วยเหลือทางครอบครัวของเหยื่อเคยได้รับความช่วยเหลือ 4,000 บาท จากอำเภอกรงปินังแต่ก็ไม่ทราบว่าเป็นความช่วยเหลือเนื่องจากกรณีใด นอกจากนี้ได้รับเงินช่วยเหลือจากคณะกรรมการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบจากสถานการณ์ภาคใต้ (กยต.) จำนวน 100,000 บาท

กรณีที่ 20

ชื่อ : นายอรุณ โมง

วันที่เกิดเหตุ : 6 มกราคม 2547

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : บ้านของเหยื่อใน อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา

วันที่บันทึก : 20 สิงหาคม 2548

ที่อยู่ของเหยื่อ : อ.สะบ้าย้อย จ. สงขลา ย้ายมาจากบ้านเดิมที่ 84/4 ม. 2 ต. สากอ อ. ศรีสาคร จ.นราธิวาส

อายุ : 51 ปี

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : นายอรุณ โมง เป็นพ่อของลูกอีก 5 คน เขาประกอบอาชีพช่างตัดผม เขาถูกลักพาตัวไปจากบ้านของภรรยาที่อ.สะบ้าย้อย จ. สงขลา โดยกลุ่มชายที่อ้างพรางตนเองด้วยหมวกไหมพรม

ในวันที่เกิดเหตุเวลาประมาณ 5 โมงเย็น ชายกลุ่มหนึ่งประมาณ 4-5 คน เข้ามาบังคับนายอรุณ และได้ตีเขาด้วยปืนที่หน้า หลังจากนั้นพวกเขาได้นำตัวอรุณขึ้นรถปิคอัพ – และนั่นคือครั้งสุดท้ายที่ครอบครัวได้เห็นนายอรุณ กลุ่มชายดังกล่าวไม่ได้แจ้งข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับการกระทำการในครั้งนี้ ทั้งยังไม่ได้แสดงหมายจับกุมเขาด้วย

ลูกสาวคนหนึ่งในจำนวนบุตรห้าคนของอรุณ นางสาวทัศนีย์ โมง กล่าวว่า การที่พ่อของเธอถูกลักพาตัวไปอาจจะเกี่ยวกับเหตุการณ์ปล้นปืนที่ค่ายปิเหล็ง จ. นราธิวาส เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 (2 วันก่อนที่นายอรุณถูกบังคับให้สูญหาย)

นายอรุณถูกจับตามองจากตำรวจตั้งแต่ย้ายมาอยู่ที่ อ.สะบาย้อย แต่อย่างไรก็ตามข้อสงสัยเหล่านี้ก็มิได้อยู่บนพื้นฐานของพยานหลักฐานที่มีน้ำหนัก

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ครอบครัวของเหยื่อได้เข้าแจ้งความครั้งแรกที่ สภ.อ.สะบาย้อย และต่อมานางสาวทัศนีย์ก็เข้าแจ้งความอีกครั้งที่ สภ. ศรีสาคร แต่ไม่ได้รับการตอบกลับใดๆนอกจากความจริงที่ว่ากรณีเป็นเรื่องยากในการสืบสวนเนื่องจากไม่มีหลักฐาน

ครอบครัวได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลจำนวน 100,000 บาทตามข้อเสนอแนะของ กอส.

กรณีที่ 21

ชื่อ : นายบุญด้อมัน วอนิ และนาย อิบรอฮิม กายอ

วันเกิดเหตุ : 8 มกราคม 2547

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : บ้านของนายอิบรอฮิม

วันที่บันทึก : 13 มิถุนายน 2554 (วันที่รับรายงานครั้งที่ 2)

ที่อยู่ของเหยื่อ : 173 ม.11 ต.บันนังสตา อ.บันนังสตา จ.ยะลา และ 279 ม.1ต.บันนังสตา อ.บันนังสตา จ. ยะลา ตามลำดับ

อายุ : 26 ปี และ 31 ปี ตามลำดับ

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : นายบุญด้อมัน ประกอบอาชีพทำสวนในอ.บันนังสตา เขาหายตัวไปเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2547 เวลาประมาณ 2 ทุ่ม ผู้ใกล้ชิดคนนายบุญด้อมันคนหนึ่ง ได้มาหาที่บ้านเพื่อชักชวนนายบุญด้อมันไปหานายเพื่อนของเขาคืออิบรอฮิม กายอ ซึ่งเป็นเพื่อนบ้านที่ยืมเงินทั้งสองไป บุญด้อมันอาศัยกับบิดามารดาที่บ้าน ด้วยเหตุนี้แม่ของเขาจึงออกมาดูเห็นคนแปลกหน้าที่ประตู อย่างไรก็ตามเธอไม่สามารถบอกได้ว่าเคยเห็นชายคนนั้นมาก่อน

วันที่ 9 มกราคม 2547 เวลาประมาณตีสองนายบุญด้อมันได้มาเคาะประตูบ้านเพื่อมาหานายอิบรอฮิม (ซึ่งเป็นผู้เก็บเงินค่าโดยสารรถโดยสารประจำทางบันนังสตา-ยะลา)จากคำบอกเล่าของภรรยาของนายอิบรอฮิม (นางแอสาะ มะแตฮะ) เธอและอิบรอฮิม ได้ออกมาพบนายบุญด้อมันมีร่องรอยการถูกทำร้ายร่างกาย เขามาพร้อมชายคนหนึ่งใส่เครื่องแบบทหาร ส่วนคนอื่นแต่งกายแบบพลเรือนทั่วไปโดยไม่มีลักษณะของการแต่งกายตามศาสนาได้ดึงตัวทั้งสองเข้าไปในรถที่มาด้วย ทหารคนหนึ่งได้แจ้งกับนางแอสาะว่าจะปล่อยสามีของเธอกลับมาในอีกไม่นาน

ประมาณตี 3 ชายคนที่มาพร้อมนายบุญด้อมัน ได้กลับมายังบ้านของนายอิบรอฮิมเพื่อแจ้งนางแอสาะว่านายบุญด้อมันและนายอิบรอฮิมได้หายตัวไป โดยไม่ได้บอกว่าเกิดอะไรกับทั้งสองคน นางแอสาะจึงได้ไปยังบ้านของนายบุญด้อมันซึ่งอยู่ใกล้เคียงกัน เพื่อบอกเรื่องนี้ให้แม่ของนายบุญด้อมันทราบ

เช้าของวันที่ 9 มกราคม 2547 พ่อของนายบุญด้อมันและภรรยาของนายอิบรอฮิมจึงได้เข้าแจ้งความเรื่องการหายตัวไปของทั้งสองที่ สภ. บันนังสตา ซึ่งตำรวจสัญญาว่าจะช่วยตามหาบุคคลทั้งสอง อย่างไรก็ตามเนื่องจากการขาดพยานหลักฐานที่ชัดเจนและจากปฏิบัติการทางทหารหลังเหตุการณ์ปล้นปืนค่ายปิเหล็ง อ.เจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาสเพียง 2-3วันก่อน (4 มกราคม 2547) เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถดำเนินการใดๆต่อไปในค้นหาตัวเหยื่อได้

หลังจากเหตุการณ์ของการหายตัวไปของทั้งสอง ญาติๆของเหยื่อเองได้พยายามตามหาทั้ง 2 คนอย่างไม่ลดละ แม้กระทั่งการค้นหายังสุสานต่างๆ หนึ่งในสัปดาหฺ์หลังจากการหายตัวไปกำนันในหมู่บ้านได้มาหาพ่อแม่นายบุญคือมัน และแจ้งว่า พบศพบุญคือมัน ถูกโบกทับด้วยซีเมนต์เป็น ซึ่งกำนันได้นำรูปถ่ายมาให้แม่ของบุญคือมันดูว่าใช่บุญคือมันหรือไม่ แต่เพราะในภาพ นั้นสภาพใบหน้าของศพวมมาก ทำให้ไม่สามารถยืนยันได้ว่าเป็นบุญคือมันหรือไม่ พ่อของเขาจึงไปดูศพด้วยตนเองซึ่ง ภายหลังได้แจ้งว่าศพนั้นไม่ได้เป็นลูกชายของเขา

ในปี 2553 มีเจ้าหน้าที่จาก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) มาหาแม่ของนายบุญคือมันเพื่อให้เธอ เซ็นต์เอกสารยืนยันว่าลูกชายของเธอได้เสียชีวิตไปแล้ว เพื่อให้สามารถยุติคดีนี้ที่ร้องเรียนไปยัง คณะทำงานด้านการบังคับสูญ หายโดยไม่สมัครใจของสหประชาชาติ (UN Working Group on Enforced or Involuntary Disappearances -UNWGEID) อย่างไรก็ตามเนื่องจากไม่มีผลตรวจ DNA ที่แน่ชัดทำให้แม่ของเขาเชื่อมั่นว่าศพนั้นไม่ได้เป็นลูกชายของตน

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ครอบครัวไม่มั่นใจว่าทางเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้ามาตรวจสอบเกี่ยวกับคดีนี้อย่างถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่เนื่องจากครอบครัวไม่เคยได้รับรายงานความคืบหน้าในคดีนี้นับตั้งแต่วันที่เข้าไปแจ้งความการหายตัวไป ของบุคคลทั้งสองที่ สภอ. บันนังस्ता เมื่อปี 2547 แม่ของบุญคือมันจำได้ว่ามีตำรวจมาหาเธอที่บ้านครั้งเดียวกับเจ้าหน้าที่ จาก กอ.รมน. เพื่อบังคับให้เซ็นต์เอกสารยอมรับว่าลูกชายได้เสียชีวิตแล้ว ขณะเดียวกันภรรยาของนายอิบรอฮิมก็ได้รับแจ้งจาก ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรบันนังस्ताว่าทั้งสองที่หายตัวไปนั้นน่าจะหลบหนีไปยังประเทศมาเลเซีย และมีความน่าเชื่อถือสูงว่ากรณี นี้่น่าผ่านพ้นขั้นตอนของอัยการจังหวัดยะลาแล้ว

กรณีของเหยื่อทั้งสองได้รายงานไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยนายวสันต์ พานิชเป็นผู้รับผิดชอบคดี และครอบครัวได้รับเงิน 100,000 บาท จากรัฐบาลตามข้อเสนอแนะของ กอส.

กรณีที่ 22

ชื่อ : นายอิบรอฮิม เซะ

วันเกิดเหตุ : 27 มกราคม 2547

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : บ้านของนายอิบรอฮิม

วันที่บันทึก : 17 สิงหาคม 2548

ที่อยู่ของเหยื่อ : 52/5 ม.10 บ้านโต๊ะเปาะคะ ต.ตันหยงมัส อ. ระแงะ จ.นราธิวาส

อายุ : 37 ปี

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ :¹⁴ ประมาณเที่ยงคืนของวันที่ 27 มกราคม 2547 นายอิบรอฮิมและภรรยาตื่นขึ้นมาเพราะได้ยินเสียงของคนประมาณ 20 คนที่ใส่หมวกไหมพรมและใช้ปืนทูปประตูบ้าน หลังจากได้บังคับให้นายอิบรอฮิม นอนลงกับพื้นและใช้ปืนกดที่ศีรษะ อิบรอฮิมถูกนำตัวไป ภรรยาของนายอิบรอฮิมไม่เห็นเขาอีกตั้งแต่นั้นมา

ก่อนที่อิบรอฮิมจะถูกเอาตัวไปบางคนที่มาได้ถามเขาเกี่ยวกับเหตุการณ์ปล้นปืนที่ค่ายปีเหล็ง เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 ภรรยาของนายอิบรอฮิม (นางนูรีดา ดาแม) ในขณะที่คนอื่นๆได้เข้าไปในบ้านเพื่อค้นหาปืนที่ถูกขโมยมา แต่ก็ไม่ได้พบอะไร เธอยังบอกอีกว่าคนพวกนั้นไม่ได้มีหมายค้นหรือหมายจับมาแสดงแต่อย่างใด

ภรรยาของเหยื่อเชื่อว่ากลุ่มคนเหล่านั้นเป็นคนที่มาจากพื้นที่อื่น สังเกตจากสำเนียงว่าพวกเขาเป็นคนมาจากภาคกลาง โดยเฉพาะเมื่อพวกเขาถามว่า “คนนี่ชื่อเฮงหรือไม?” (ชื่อเล่นของนายอิบรอฮิม) ในภาษามลายู สังเกตสำเนียงที่พูดไม่ใช่สำเนียงที่เธอคุ้นเคย และเธอเชื่อว่าพวกเขาน่าจะเป็นเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง เพราะ ก) พวกเขาบอกว่าจะนำนายอิบรอฮิมไปกรุงเทพฯ ตอนที่นูรีดาขอให้พวกเขาปล่อยตัวสามีเธอ ข) เธอยังสังเกตว่าคนกลุ่มคนเหล่านั้นสวมใส่ชุดเครื่องแบบบาง(ไม่ระบุสัญญาลักษณะ)คล้ายกับของเจ้าหน้าที่รัฐ

ตอนที่พวกเขานำตัวสามีของเธอไป นูรีดาได้วิ่งตามไปด้วยและได้รกรกระบะสองคันจอดอยู่ คันหนึ่งสีขาวอีกคันสีแดง แต่เธอมองไม่เห็นป้ายทะเบียนรถ

ภรรยาของเขากล่าวว่าสามีของเธอเป็นเพียงครูสอนโรงเรียนตาดีกาเท่านั้น¹⁵ และไม่เคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการแบ่งแยกดินแดนหรือผู้ก่อการร้าย

คืนนั้น นูรีดาเป็นคนสุดท้ายที่นายอิบรอฮิมขณะมีชีวิตอยู่ อย่างไรก็ตามเพื่อนบ้านละแวกนั้นได้บอกเธอในเวลาต่อมาว่าได้เคยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งในและนอกเครื่องแบบ เข้ามาหาปืนที่ถูกปล้นมาจากค่ายปีเหล็งที่จ. นราธิวาส ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนที่นายอิบรอฮิมจะถูกจับกุมตัวไป – ในส่วนนี้ทำให้นางนูรีดาเชื่อมั่นว่าเหตุการณ์สองเหตุการณ์นี้มีความเกี่ยวข้องกัน

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ภรรยาของนายอิบรอฮิมได้เข้าแจ้งความการหายตัวไปของสามีที่ สภอ. ระแงะ แต่ตำรวจปฏิเสธที่จะรับแจ้งความ สุดท้ายเธอได้แจ้งเรื่องนี้กับ อบต. นอกจากนี้เธอยังได้ขอความช่วยเหลือจากหน่วยตำรวจพิเศษ 3 ในจังหวัดชายแดนใต้ (ยะลา นราธิวาส และปัตตานี) แต่ยังไม่เห็นหน่วยงานใดประสบความสำเร็จในการตามหาตัวอิบรอฮิม

ครอบครัวได้รับเงินจำนวน 100,000 บาท จากรัฐบาลตามข้อเสนอแนะของ กอส.

กรณีที่ 23

¹⁴ มูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพเป็นหน่วยงานแรกที่ได้นำบันทึกข้อมูล รายละเอียดต่างๆได้ถูกเผยแพร่อย่างกว้างขวางในรายงานของ Human Rights Watch เรื่อง , 'It Was Like Suddenly My Son No Longer Existed' published in 2007, เข้าถึงได้จาก : www.hrw.org/asia/thailand

¹⁵ โรงเรียนสอนเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

ชื่อ : นายชาติ ลาโบ๊ะ

วันเกิดเหตุ : 9 มกราคม 2547

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ตำบลตรวจบริเวณ อ.เมือง นราธิวาส จ. นราธิวาส

วันที่บันทึก : 17 สิงหาคม 2548

ที่อยู่ : 51 บ้านไม้งาม ม.6 ต.บ้านปอ อ.เมือง จ.นราธิวาส

อายุ : 34 ปี

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ :¹⁶ นายชาติ ลาโบ๊ะ หายตัวไปเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2547 เขาประกอบอาชีพเป็นรับจ้างทั่วไป 1 วันก่อนที่เขาจะหายตัวไป วันที่ 8 มกราคม 2547 มีเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำหมายค้นมาตรวจค้นบ้านของเขาเพื่อค้นหาปืนที่ถูกปล้นมาจากค่ายปีเหล็ง จ.นราธิวาสเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 แม้การตรวจค้นก็ไม่ได้พบอาวุธปืนในบ้านของเขาแต่ชาติก็ถูกขอให้ไปให้การที่สถานีตำรวจ เพื่อให้แน่ใจว่าชาติจะไปที่โรงพัก เจ้าหน้าที่จึงยึดรถยนต์และรถจักรยานยนต์ของเขาไปด้วย นางสาวนุรียาน้องสาวของนายชาติได้เล่าว่าชาติได้ลงชื่อในเอกสารข้อตกลงนี้ และชาติได้รับรถทั้งสองคันคืนในช่วงบ่ายแต่เธอไม่แน่ใจว่าชาติได้ไปให้การที่โรงพักตามข้อตกลงหรือไม่

วันรุ่งขึ้น 9 มกราคม 2547 ชาติออกจากบ้านในบ้านไม้งาม (ตำบลบ้านปอ จังหวัดนราธิวาส) โดยรถยนต์(ฮอนด้าซีวีสี่แดง) เขาบอกที่บ้านว่าเขาจะไปต่อใบอนุญาตขับขี่รถ จนเวลาประมาณเที่ยง เขาได้โทรศัพท์มาหาน้องสาว (นางสาวนุรียาน) เพื่อบอกว่าเขาถูกเรียกให้หยุดตรงด่านตรวจ เขาอธิบายว่าเจ้าหน้าที่ได้ตรวจค้นรถและให้เขาไปที่สถานีตำรวจจังหวัดนราธิวาส และนั่นเป็นครั้งสุดท้ายที่ครอบครัวได้พูดคุยกับนายชาติ

จากคำบอกเล่าของผู้ที่เห็นเหตุการณ์สอดคล้องกับคำพูดของนายชาติที่บอกกับน้องสาวทางโทรศัพท์ โดยผู้เห็นเหตุการณ์เล่าว่า ในวันเกิดเหตุได้เห็นรถยนต์สี่แดงคันหนึ่งถูกเรียกให้หยุดโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ อย่างไรก็ตามผู้เห็นเหตุการณ์ไม่ได้มาให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ เพราะหวาดกลัวและไม่อยากเกี่ยวข้อง

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ภรรยาของชาติ นางนุรีเราะห์ วาเซาะห์ เข้าแจ้งความเกี่ยวกับการหายตัวไปของสามีที่สถานีตำรวจนราธิวาสและได้หารือกับทนายความเพื่อนำเรื่องนี้เข้าสู่ศาลแพ่งด้วย

ครอบครัวของเหยื่อได้รับเงินจำนวน 100,000 บาทจากรัฐบาลตามข้อเสนอของ กอส.

กรณีที่ 24

ชื่อ : นายมุสตาซิดีน มะมิง และ นายแวฮือซอ มะเส็ง

¹⁶ มูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพเป็นหน่วยงานแรกที่ได้นำบันทึกข้อมูล รายละเอียดต่างๆ ได้ถูกเผยแพร่อย่างกว้างขวางในรายงานของ Human Rights Watch เรื่อง , 'It Was Like Suddenly My Son No Longer Existed' published in 2007, เข้าถึงได้จาก : www.hrw.org/asia/thailand

วันที่เกิดเหตุ : 11 กุมภาพันธ์ 2547

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ตลาดต้นหยงมัส ถ.เทศบาล 112/11, ต.ต้นหยงมัส อ.ระแงะ จ.นราธิวาส

วันที่บันทึก : 20 พฤศจิกายน 2554 (วันที่รับรายงานครั้งที่ 2)

ที่อยู่ของเหยื่อ : 127 ถนนเทศบาลที่ 11 ต.ต้นหยงมัส อ. ระแงะ จ. นราธิวาส และ 3 ต. บ้านปอ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส ตามลำดับ

อายุ : ประมาณ 26 และ 27 ปี ตามลำดับ

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ :¹⁷ นายมุสตาซิดีน มะมิง เป็นเจ้าของร้านขายโทรศัพท์ในตลาด ต้นหยงมัส เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2547 เขาจับกุมตัวพร้อมลูกจ้างในร้าน นายแวอีซอ มะเซ็ง โดยคนกลุ่มหนึ่งซึ่งติดอาวุธ ทั้งสองคนยังคงสูญหาย

รูสลัน - เพื่อนเล่นฟุตบอลกับนายมุสตาซิดีน พบเห็นทั้งสองคนเพียง 20 นาทีก่อนที่ทั้งสองจะหายตัวไป โดยในวันนั้นเขาไปหานายมุสตาซิดีนเหมือนช่วงทุกๆเย็น แต่พบว่ามุสตาซิดีนยังไม่ปิดร้าน เขาจึงออกไปหาอะไรเพื่อรับประทาน และเมื่อเขากลับมาก็ได้ทราบเรื่องจากผู้เห็นเหตุการณ์

ผู้เห็นเหตุการณ์เล่าว่าเห็นชายกลุ่มหนึ่งแต่งกายด้วยเชิร์ตสีดำมาที่ร้านของมุสตาซิดีนเวลาประมาณ 4 โมงเย็น มีคน 5-6 คนขับรถมายังร้านของนายมุสตาซิดีน และนำตัวเขาพร้อมกับเพื่อนซึ่งเป็นลูกจ้างในร้าน- นายแวอีซอ ขึ้นรถกระบะยี่ห้อนิสสันสีแดงไป ไม่มีพยานเห็นหรือได้ยินว่าคนกลุ่มนั้นมีหมายจับมาด้วย พยานที่เห็นเหตุการณ์ได้เล่าให้ภรรยาของมุสตาซิดีน - นางสาวต่วนรูฮานา ต่วนกอแต ฟังว่ารถที่นำตัวสามีเธอไปนั้นไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียน ทำให้เธอสงสัยว่าเหตุใดรถคันนี้จึงสามารถวิ่งผ่านด่านตรวจต่าง ๆ ของทหารได้ โดยไม่ถูกเรียกให้หยุด¹⁸ ภรรยาของนายมุสตาซิดีน (นางต่วน) ฟังว่าแต่อย่างไรซึ่งก่อนหน้านี้ประมาณ 1 เดือนได้เกิดเหตุการณ์ผู้ก่อความไม่สงบปล้นปืนที่ค่ายปิเหล็ง อ. เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส (4 มกราคม 2547) ทำให้ทั้งจังหวัดนราธิวาสในขณะนั้นตกอยู่ในภาวะที่มีความวุ่นวายและทุกที่มีแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจ

ในวันที่เกิดเหตุภรรยาของนายมุสตาซิดีนอยู่ที่จังหวัดปัตตานี และทราบเรื่องนี้จากแม่สามีของเธอที่โทรมาแจ้งข่าวร้าย ไม่แน่ชัดว่าภรรยาของนายแวอีซอทราบเรื่องนี้ได้อย่างไร แต่พี่ชายของนายแวอีซอ (นายอาแว มะเส็ง) ได้บอกว่าภรรยาของนายแวอีซอน่าจะทราบเท่าที่ผู้เห็นเหตุการณ์แจ้ง¹⁹

ทั้งสองครอบครัวพยายามตามหาคนทั้งสองคนเป็นเวลากว่า 1 เดือนหลังจากเกิดเหตุการณ์ ขณะนั้นภรรยาของนายมุสตาซิดีนได้ตั้งครุภักข์อยู่ด้วย แต่เธอก็ยังพยายามออกตามหาสามีทั้งที่ค่ายอิงคยุทธบริหารแต่ก็ไม่พบสามีแต่อย่างใด นายอาแวกล่าวว่าเขาได้นำเงินเก็บของครอบครัวมาใช้เพื่อตามหานายแวอีซอ ทั้งไปตามหาที่ค่ายทหารหลายแห่งในจังหวัดยะลาหรือหาดใหญ่แต่ก็ยังไม่พบตัวนายแวอีซอ ทางครอบครัวของนายแวอีซอจึงทำใจยอมรับว่านายแวอีซออาจจะเสียชีวิตแล้ว และได้จัดงานศพให้แก่เขาแม้จะยังไม่เจอศพก็ตาม

¹⁷ มุสนิธิธรรมเพื่อสันติภาพเป็นหน่วยงานแรกที่ได้นำบันทึกข้อมูล รายละเอียดต่างๆ ได้ถูกเผยแพร่อย่างกว้างขวางในรายงานของ Human Rights Watch เรื่อง , 'It Was Like Suddenly My Son No Longer Existed' published in 2007, เข้าถึงได้จาก : www.hrw.org/asia/thailand

¹⁸ ข้อมูลจากจดหมายร้องทุกข์ของนางต่วนรูฮานา ต่วนกอแต ซึ่งส่งไปยังเลขาธิการกระทรวงยุติธรรม เพื่อร้องขอให้ทางกระทรวงยุติธรรมรับกรณีของเธอเป็นคดีพิเศษ (เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2550) (และข้อมูลข้างอื่น ๆ หลังจากนั้น).

¹⁹ ข้อมูลจาก นางอังคณา นีละไพจิตร อ่างอิงจากข้อมูลซึ่งจัดทำขึ้นโดยคณะทำงานรวบรวมข้อมูลและติดตามผู้สูญหายจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี

ครอบครัวของนายแวนโซยังบอกอีกว่า นายแวนโซและเจ้านายของเขา (นายมุสตาซิดีน) เป็นคนดีและไม่น่าจะต้องถูกสังหารแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามนายอาแวกล่าวว่ามันได้ยืมข่าวลือว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจกำลังตามหาคนที่ทำโทรศัพท์ที่จุดชนวนระเบิด ซึ่งส่วนนี้เองน่าจะเป็นเบื้องหลังการที่น้องชายของเขาถูกจับตัวไป และในความคิดเห็นของเขาเชื่อว่า นายแวนโซนั้นไม่น่าจะมีความรู้มากถึงขนาดจะสามารถต่อวงจรจุดชนวนระเบิดได้เพราะเขาเองก็ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนด้วยซ้ำ

1 ปีเศษหลังจากการหายตัวไปของสามี ในวันที่ 4 ตุลาคม 2547 ภรรยาของนายมุสตาซิดีนได้เข้าร้องทุกข์กับสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ขณะที่พระองค์เสด็จมายังจังหวัดชายแดนภาคใต้ เธอได้รับแจ้งจากผู้ที่นำเชื่อถือถึงเหตุผลของเบื้องหลังของการหายตัวไปของนายมุสตาซิดีน ซึ่งเป็นที่ชัดเจนว่าหลังจากเหตุการณ์ระเบิดที่ตลาดต้นหยงมัส 10 วันเจ้าหน้าที่ตำรวจได้พบซิมการ์ดของโทรศัพท์ที่ใช้ในการเชื่อมต่อระเบิด – เป็นซิมการ์ดที่มาจากบ้านของนายมุสตาซิดีน ทำให้ตัวนุรฮานาเชื่อมั่นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจากสภ.ระแงะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการหายตัวไปของสามีของเธอ

นอกจากนี้สมาชิกวุฒิสภานายพีครุดีน บอตตอ กล่าวกับ Human Right Watch ว่าการหายตัวไปของนายมุสตาซิดีนเกิดขึ้นเพราะเจ้าหน้าที่พยายามหาหลักฐานจากสัญญาการใช้โทรศัพท์ในบริเวณค่ายปีเหล็ง จ. นราธิวาส (อ.เจาะไอร้อง) ก่อนที่ผู้ก่อความไม่สงบจะปล้นปืน 400 กระบอกจากคลังแสงอาวุธเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 การสืบสวนพุ่งเป้ามายังชาวมุสลิมในพื้นที่ซึ่งเป็นเจ้าของหรือทำงานเป็นช่างในร้านโทรศัพท์ในจังหวัดนราธิวาส นอกจากนี้เขายังกล่าวอีกว่าเจ้าหน้าที่มีความกังวลมากว่าจะมีการจุดชนวนระเบิดจากโทรศัพท์เพื่อทำร้ายประชาชนและเจ้าหน้าที่มากขึ้นด้วย

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ภรรยาของนายมุสตาซิดีนได้แจ้งความเรื่องการหายตัวไปของสามีในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2547 ณ สภ. ระแงะ พร้อมกับภรรยาของนายแวนโซ ทั้งสองกรณีตำรวจล้มเหลวในการตามหาตัวสามีของหญิงทั้งสอง

อย่างไรก็ตามในกรณีของนายมุสตาซิดีน เจ้าหน้าที่ได้นำเอาคอมพิวเตอร์จากร้านของไปด้วยแต่ก็ได้นำมาคืนในภายหลัง พร้อมทั้งแจ้งว่าไม่ได้พบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในกล่องบันทึกข้อมูล ตัวนุรฮานาเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองบังคับการปราบปรามภายใต้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พยายามค้นหาหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับตัวนายมุสตาซิดีนในกรณีการระเบิดที่ตลาดต้นหยงมัส แต่พอไม่พบหลักฐานอะไรจึงยุติการสืบสวน

ตัวนุรฮานา นำเรื่องนี้มาปรึกษากับทนายความจากยะลา เพื่อยื่นเรื่องร้องเรียนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทนายได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นายไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ อดีตสมาชิกวุฒิสภา จ. นราธิวาส และพลโทพิศาล วัฒนวงศ์ศิริ ผู้บัญชาการทหารภาค 4 และอดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร และเจ้าหน้าที่ตำรวจในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และนักการเมืองหลายคนในรัฐสภา ปฏิกริยาตอบสนองจากผู้ซึ่งเธอร้องเรียนคือนายกรัฐมนตรีทักษิณให้ความเชื่อมั่นว่าเขาจะให้ความสนใจต่อคดีนี้ ส่วนนักการเมืองในสภาบอกว่าพวกเขาจะส่งเรื่องนี้ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คณะทำงานยุติธรรมเพื่อสันติภาพ²⁰ ได้ติดตามกรณีจากจดหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ส่งมาถึงญาติ โดยได้แจ้งว่าคดีนี้เป็นเรื่องของจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกล่าวว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ. ระแงะ ได้กระทำการสืบสวนสอบสวนในระยะเวลาพอสมควร ปัญหาที่แท้จริงคือขาดซึ่งพยานและหลักฐานที่ไม่เพียงพอในการหาตัวผู้กระทำผิด

อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2549 เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ. ระแงะได้เรียกนางตัวนุรฮานาไปให้ปากคำอีกครั้ง โดยแจ้งว่าเป็นการกลับมาทำคดีใหม่อีกครั้ง แต่ก็ยังไม่มีความก้าวหน้า

²⁰ คณะทำงานยุติธรรมเพื่อสันติภาพ (WGJP) ก่อตั้งขึ้นในปี 2549 และในเดือนธันวาคม 2552 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น มูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ (Justice for Peace Foundation ,JPF) ตั้งที่รู้จักในปัจจุบัน

ครอบครัวได้รับเงินจำนวน 100,000 บาทจากรัฐบาล ตามข้อเสนอแนะของ กอส. นอกเหนือจากนี้นางด่วนรุธานาได้รับเงินช่วยเหลือเลี้ยงดูบุตรจากสำนักราชเลขาฯจนกว่าลูกของเธอจะจบชั้นปริญญาตรีหลังจากที่เธอได้ยื่นหนังสือร้องเรียนกับสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถตั้งแต่ปี 2547 นั้นเอง

กรมสอบสวนคดีพิเศษ ไม่ได้รับคดีนี้เป็นคดีพิเศษ และครอบครัวยังไม่ได้รับใบมรณบัตร

กรณีที่ 25

ชื่อ : นายอัปดุลเลาะห์ หะยีมะสาและ

วันที่เกิดเหตุ : 5 มิถุนายน 2548

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ใกล้กับสถานีรถไฟยะลา อ.เมือง จ.ยะลา

วันที่บันทึก : 20 สิงหาคม 2548

ที่อยู่ของเหยื่อ : 19/5 ถนนวิสุทธิอุทิศ 31 ถ.วิสุทธิอุทิศ 1 ต.สะเตงนิฮงบารู อ.เมือง จ.ยะลา

อายุ : ไม่ทราบ

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : นายอัปดุลเลาะห์ หะยีมะสาและ มีบุตร 4 คนเขาหายตัวไปเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2548 ในขณะที่กำลังทำงานขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง(ซึ่งทำมาแล้วประมาณ 5 ปี)ในวันเกิดเหตุการณ์นายอัปดุลเลาะห์ได้ออกไปทำงานขับรถจักรยานยนต์รับจ้างแถวสถานีรถไฟยะลาตามปกติ ซึ่งโดยปกตินายอัปดุลเลาะห์จะทำงาน จนถึงเวลาประมาณบ่าย 3 โมง จากนั้นจะกลับบ้านเพื่อรับประทานอาหารเที่ยง แล้วจึงกลับมาทำงานต่อในช่วงบ่าย ในวันที่เกิดเหตุเพื่อน ๆ เห็นอัปดุลเลาะห์ เป็นครั้งสุดท้ายเวลาประมาณบ่าย 2 โมงขณะกำลังขับรถไปส่งผู้โดยสาร ปกติแล้วนายอัปดุลเลาะห์จะกลับถึงบ้านเวลาประมาณ 6 โมงเย็น แต่เมื่อถึงเวลาอัปดุลเลาะห์ยังไม่กลับมา ทำให้ครอบครัวเริ่มมีความวิตก และได้โทรศัพท์ไปหาเขาแต่ไม่สามารถติดต่อได้

ลูกสาวคนหนึ่งของอัปดุลเลาะห์ นางสาวรุสซานา หะยีมะสาและ ได้ไปแจ้งความที่สถานีตำรวจยะลา เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2548 ในวันเดียวกันเพื่อนของนายอัปดุลเลาะห์ ได้ช่วยตามหาด้วยโดยการไปค้นหาหยังค้ายิงคยุทธบริหารแต่ก็ไม่พบตัวแต่อย่างใด จนในวันที่ 9 มิถุนายน รุสซานาก็ได้ออกไปตามหาพ่อที่ ต.บ้านไธสง อ.ยะรัง จ.ปัตตานี แต่ก็ไม่พบอะไร

หลังจากนั้น 5 เดือน มีผู้เห็นเหตุการณ์ชื่อ นายเลาะห์ (ไม่ทราบนามสกุล) ได้มาหาและเล่าถึงเหตุการณ์ในวันนั้นว่า ในช่วงบ่ายของวันที่ 5 มิถุนายน 2548 เขาได้เห็นบรรทุกขนาดใหญ่สองคันได้ชัดขวางรถจักรยานยนต์คันหนึ่ง ซึ่งคนขับรถจักรยานยนต์ใส่เสื้อที่เขียนว่า "13 ยะลา" (เบอร์ของบริเวณสถานีรถไฟ) เขากล่าวอีกว่ารถคันแรกได้เข้ามาขวางทางเพื่อให้รถจักรยานยนต์หยุด จากนั้นทั้งคนขับรถจักรยานยนต์และลูกค้า(ผู้หญิง)ที่ซ้อนท้ายมา ก็ถูกนำตัวเข้าไปในรถ ส่วนรถบรรทุกอีกคันใช้บรรทุกรถจักรยานยนต์ จากนั้นรถบรรทุกทั้งสองคันก็ขับแยกกันออกไป และไม่มีใครทราบเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์อีกเลย พร้อมทั้งไม่มีใครพบเห็นเหยื่อทั้งสองอีก

ครอบครัวของเหยื่อไม่ทราบว่าเป็นเหตุใดที่อับดุลลาอะห์ถึงถูกนำตัวไป มีสิ่งเดียวที่เขาเชื่อมโยงกับหน่วยกองกำลังคือเขาเป็นเจ้าของร้านค้าที่ออปพร. และเป็นซบ. ในพื้นที่ ม. 7 อ. สะเตงนอกเท่านั้น ซึ่งครอบครัวอธิบายว่าอับดุลลาอะห์ได้ลาออกจากการเกี่ยวข้องกับการเป็นอาสาสมัครเหล่านั้นอีกหลังจากเริ่มมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ครอบครัวได้แจ้งความยัง สภอ.ยะลา โดยมีนายตำรวจชื่อเจตชนินทร์ นุงกระโทก เป็นผู้รับแจ้งความและลงบันทึกประจำวัน แต่ในบันทึกของตำรวจวันที่สูญหายไม่ถูกต้อง คือตำรวจบันทึกเป็นวันที่ “4 มิถุนายน” แทนที่จะเป็นวันที่ “5 มิถุนายน” ครอบครัวได้รับเงินจำนวน 100,000 บาทจากรัฐบาลตามข้อเสนอแนะของ กอส.

กรณีที่ 26

ชื่อ : นายแว อับดุลวาเฮะ บานิง

วันเกิดเหตุการณ์ : 17 ตุลาคม 2548

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ถนนระหว่างทางไปสุสานตะลุโบะและบ้านปะแต ต. ปะแต อ.ยะหา จ. ยะลา

วันที่บันทึก : 14 มิถุนายน 2554 (วันรับรายงานครั้งที่ 2)

ที่อยู่ของเหยื่อ : 33/5 ม.6 บ้านปะแต ต.ปะแต อ.ยะหา จ. ยะลา

อายุ : ประมาณ 28 ปี

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : นายอับดุลวาเฮะ บานิง หายตัวไปเมื่อ 17 ตุลาคม 2548 หลังจากที่ขับรถจักรยานยนต์กลับบ้านที่ อ. ปะแต ในเวลาประมาณ 8 โมงเช้า

เช้าวันนั้น แวอับดุลวาเฮะ ได้ไปร่วมงานศพของป้าที่สุสานกับพ่อ เขาได้บอกกับพ่อ (นายแวดีอราแม บานิง)ว่าเขาจะกลับบ้านไปหาแม่(นางวามะ บานิง) จนถึงเวลาเที่ยงแวอับดุลวาเฮะก็ยังไม่กลับบ้าน พ่อของเหยื่อได้โทรหาลูกชายแต่ไม่สามารถติดต่อได้

แม่ของเหยื่อเชื่อว่าการหายตัวไปของลูกชายคนเล็ก อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการที่ลูกชายคนโตถูกจับกุมในอีก 3 ปีต่อมา ในวันที่ 26 มกราคม 2551 ลูกชายคนโตของนางวามะ (นายแวสากาเรีย บานิง) เป็นคนหนึ่งที่ถูกรับกุมตัวไปพร้อมกับชาวบ้านอีก 20 คน ซึ่งเจ้าหน้าที่เชื่อว่าทั้งหมด มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุ การระเบิดที่เกิดขึ้นที่ อ. เมือง ยะลา เมื่อวันที่ 16 มกราคมปีเดียวกัน ระหว่างที่ถูกควบคุมตัวนายแวสากาเรีย ถูกซ้อมและทำร้ายร่างกายก่อนที่จะนำตัวขึ้นศาลปัจจุบันคดียังอยู่ในชั้นศาล คดีหมายเลขดำที่ 761/2551

ผ่านมาจนถึงวันที่ 18 ตุลาคม 2548 ครอบครัวก็ยังไม่ทราบว่านายแวอับดุลวาเฮะ อยู่ที่ไหน ครอบครัวได้พยายามโทรหาเขาแต่ก็ไม่มีใครรับสาย ในช่วงที่นายแวอับดุลวาเฮะ หายตัวไปนั้นเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่มีข่าวว่ามีนักเรียนโรงเรียนธรรมวิทยาบางคนหายตัวไปด้วย - สื่อมวลชนกล่าวว่าเหตุการณ์แบบนี้คล้ายคลึงกับกรณีการหายตัวไปของ ทนายสมชาย นีละไพจิตร เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2547หลังจากที่เขาเรียกร้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการซ้อมทรมานผู้ต้องขังคดีปล้นปืนที่ค่ายปิเหล็ง นราธิวาส เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547

พ่อค้าแม่ค้าในตลาดเล่าว่าเห็นรถจักรยานยนต์ ชูชุกี สวิง สีเขียว อยู่หลังรถบรรทุกของทหาร และแม้ว่ารถที่อับดุลวาหะใช้จะจดทะเบียนตามที่อยู่ของครอบครัวเขา แต่เจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้ติดต่อเรื่องของการค้นหารถ

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : 3 วันหลังจากได้ที่ได้ค้นหาอับดุลวาหะ ครอบครัวของเขาก็ได้แจ้งความที่สภอ. ยะลา ซึ่งตำรวจที่รับแจ้งความได้เก็บเบาะรถบรรทุกของครอบครัวไว้ และสัญญาว่าจะติดตามสืบสวนให้ อย่างไรก็ตามทางครอบครัวของเหยื่อไม่สามารถจะระบุชื่อของพยานที่เห็นเหตุการณ์ได้ เนื่องจากไม่มีใครอยากมาให้ปากคำเนื่องจากมีความหวาดกลัวและไม่อยากเกี่ยวข้องกับคดีนี้ จนถึงวันที่ 14 มิถุนายน 2554 ไม่มีเจ้าหน้าที่คนใดติดต่อมายังครอบครัว

กรณีที่ 27

ชื่อ : นายกูอาหมัด อาบีเสน , นายแวไชนุง แวนาแวน , นายอับดุลเลาะห์ สาหล่า และนาย มูฮัมหมัด เสินห์เร็น

วันเกิดเหตุ : 1 พฤศจิกายน 2548

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ต.ปะกาหารัง อ.เมือง จ. ปัตตานี

วันที่บันทึก : 21 มิถุนายน 2550

ที่อยู่ของเหยื่อ : 15/1 ม.7 ต.ปะกาหารัง อ. ปะกาหารัง จ. ปัตตานี, 13 ม.7 ต.ปะกาหารัง อ. ปะกาหารัง จ. ปัตตานี, 30 ม.6 ต.ปะกาหารัง อ. ปะกาหารัง จ. ปัตตานี ตามลำดับ

อายุ : 21 ปี โดยประมาณทั้ง 4 คน

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : เวลาประมาณ สามทุ่มของวันที่ 1 พฤศจิกายน 2548 รถของนายกูอาหมัดถูกเรียกให้หยุดโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจาก ต. ปะกาหารัง เขาและเพื่อนทั้ง 3 คนอยู่ในรถคันเดียวกัน (นายแวไชนุง แวนาแวน, นายอับดุลเลาะห์ สาหล่าและนายมูฮัมหมัด เสินห์เร็น) ถูกนำตัวไป หลังจากนั้นไม่มีข่าวเกี่ยวกับกูอาหมัด และเพื่อนทั้งสาม

เย็นวันเกิดเหตุพวกเขาทั้ง 4 คนได้เดินทางไปฉลองวันรายอ(วันปีใหม่ของชาวมุสลิม)ด้วยกัน โดยนายแวไชนุงได้ขอยืมรถยนต์ของพี่ชาย (ยี่ห้อฮอนด้าแอดคอร์ดี สีแดง) เพื่อมารับเพื่อนๆ มีคนเห็นพวกเขาทั้ง 4 คนครั้งสุดท้ายในเวลาประมาณ 3 ทุ่มขณะที่ทั้ง 4 คนขับรถออกมาจากตลาดและแวะเข้าไปยังปั้มน้ำมัน ปตท.

น้องสาวของนายกูอาหมัด (นางสาวกานา อาบีเสน)เชื่อว่าการหายไปของพี่ชายของตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีเหตุฆาตกรรมลูกชายนายตำรวจใหญ่คนหนึ่ง²¹ เมื่อช่วงเดือนตุลาคม 2547 โดยนายตำรวจคนนั้นประจำอยู่ที่จังหวัดตรัง น้องสาวของนายกูอาหมัดไม่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับกรณีนี้มากนัก แต่ได้บอกว่าล่าสุดเมื่อปลายปี 2548 ศาลจังหวัดปัตตานีได้พิพากษาให้พี่ชายของเธอไม่มีความผิดส่วนคดีอยู่ในชั้นศาลอุทธรณ์และพี่ชายของเธอได้รับปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์²²

²¹ นักศึกษาของมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์วิทยาเขต ปัตตานี

²² เนื่องจากทางครอบครัวของนายกูอาหมัด มีฐานะยากจนครอบครัวจึงนำเอาหลักทรัพย์เป็นโฉนดที่ดินเพื่อขอประกันตัวนายกูอาหมัด อาบีเสน

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ครอบครัวของนายกุอาหมัดได้เข้าแจ้งความที่ สภอ. อ. เมืองปัตตานี ดำรวจเองได้ดำเนินการสอบสวนโดยการเก็บตัวอย่าง DNA จากทุกคนในครอบครัว แม้คดีนี้จะอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่ไม่มีความก้าวหน้าทางคดีว่าเกิดอะไรขึ้นกับเหยื่อ

ครอบครัวแต่ละคนได้รับเงินจำนวน100,000 บาท จากรัฐบาลตามข้อเสนอแนะของ กอส.

กรณีที่ 28

ชื่อ : นายอะหามะ แวดอเลาะห์

วันเกิดเหตุ: 9 พฤศจิกายน 2548

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : โรงพยาบาลยะลา ต.สะเตง อ. เมือง จ. ยะลา

วันที่รับรายงาน : 29 สิงหาคม 2551

ที่อยู่ของเหยื่อ : ม.3 ต. คลองมะนิง อ.เมือง จ. ปัตตานี Pattani district, Pattani province

อายุ : 27 ปี

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ :²³ เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน นายอะหามะ แวดอเลาะห์ และหลานได้เดินทางจากโรงพยาบาลปัตตานีไปยังโรงพยาบาลยะลา เพื่อเข้ารับการรักษาเอ็กซ์เรย์ที่โรงพยาบาลยะลา โดยหลานของเขาถูกส่งกลับไปโรงพยาบาลปัตตานีโดยรถฉุกเฉินของโรงพยาบาล ในขณะที่นายอะหามะได้รออยู่ที่โรงพยาบาลศูนย์ยะลาเพื่อรอรับผลการตรวจเอ็กซ์เรย์ หลังจากนั้นเขาไม่ได้กลับไปปัตตานีอีกและมีใครทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับเขา

นายอะหามะมีอาชีพเป็นครูในโรงเรียนตาดีกา (โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามเด็กก่อนวัยเรียน) ครอบครัวของนายอะหามะเชื่อว่าที่จริงแล้วนายอะหามะเป็นผู้มีความประพฤติดีไม่เคยยุ่งกับยาเสพติดและไม่เคยข้องเกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบ น้องสาวของเขา(นางสาวแวมือแยะ แวดอเลาะห์)ที่อาศัยอยู่ร่วมกับเขายังกล่าวล่ำลាប់ว่าพี่ชายของเธอมีนิสัย “เรียบร้อย”

แม่ของนายอะหามะ (นางแวมือแยะ แวดอเลาะห์) บอกว่าเหตุผลเดียวที่น่าจะส่งผลให้ลูกของเธอต้องหายตัวไปน่าจะเป็นนับตั้งแต่ที่มีทหารเข้ามาอยู่หมู่บ้านเมื่อปี 2546 ทำให้คนทั้งหมู่บ้านตกอยู่ในความหวาดกลัวเพราะทุกหนทุกแห่งจะมีทหารซึ่งชาวบ้านเองก็ไม่ชอบที่เป็นแบบนี้ เพราะยังทำให้ชาวบ้านรู้สึกไม่สะดวกสบาย ซึ่งอะหามะเองก็คิดเห็นเช่นเดียวกับคนอื่นในหมู่บ้านว่าจะเป็นการดีกว่า ถ้าให้ทหารออกไปจากพื้นที่หรือลดบทบาทลง

²³ มูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพเป็นหน่วยงานแรกที่ได้นำบันทึกข้อมูล รายละเอียดต่างๆได้ถูกเผยแพร่อย่างกว้างขวางในรายงานของ Human Rights Watch เรื่อง , 'It Was Like Suddenly My Son No Longer Existed' published in 2007, เข้าถึงได้จาก : www.hrw.org/asia/thailand , และข้อมูลจาก นางอังคณา นีละไพจิตร อัจฉริยจากข้อมูลซึ่งจัดทำขึ้นโดยคณะทำงานรวบรวมข้อมูลและติดตามผู้สูญหายจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี

ประมาณเดือนมิถุนายนหรือ กรกฎาคม 2548 โรงเรียนของรัฐบาล รวมไปถึง อบต. ที่กรงปินังถูกวางเพลิง ทำให้ ตำรวจและทหารโกรธเคืองชาวบ้านเนื่องจากคิดว่าชาวบ้านให้ที่หลบซ่อนแก่ผู้ก่อเหตุ หลังเกิดเหตุชุดรักษาความปลอดภัย หมู่บ้านได้ยื่นทหารพูดว่าเด็กมุสลิมหลายคนมีชื่ออยู่ในบัญชีดำ

แม่ของเหยื่อยังกล่าวอีกว่าในวันเกิดเหตุครอบครัวและเพื่อนๆพยายามโทรศัพท์หาอะหามะ แต่ก็ไม่สามารถติดต่อได้ เพราะโทรศัพท์ของเขาถูกปิด ครอบครัวจึงได้เดินทางไปหาโรงพยาบาลศูนย์ยะลา เพื่อขอข้อมูลในกล่องวงจรปิด ซึ่งแสดงให้เห็นเพียงภาพที่อะหามะกำลังพูดโทรศัพท์อยู่ข้างนอกทางออกใหญ่เท่านั้น

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ญาติของเหยื่อได้แจ้งความที่ สภอ. เมืองยะลา ตำรวจไม่ได้ซักถามข้อมูลจากครอบครัว แต่ได้ปฏิเสธการเกี่ยวข้องกับหายตัวไปของเหยื่อ กรณีอยู่เพียงกระบวนการยุติธรรมขั้นต้นเมื่อตำรวจได้ยุติคดี

นางสาวแวมะแย น้องสาวของเหยื่อได้เข้าร้องเรียนกับผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2548 และหน่วยงานป้องกันและรักษาความปลอดภัย โดยความช่วยเหลือขอเจ้าหน้าที่อำเภอคนหนึ่งได้รับเอกสารนี้ไว้และสัญญาว่าจะช่วยตามหานายอะหามะ แต่จนถึงปัจจุบันทางหน่วยงานก็ยังมีไม่ได้ติดต่อมายังครอบครัว

ในปี 2550 คณะทำงานด้านการบังคับสูญหายโดยไม่สมัครใจของสหประชาชาติ ได้ส่งคำร้องมายังรัฐบาลไทย ไม่มีการไต่ถามประวัติต่อกรณีนี้

กรณีที่ 29

ชื่อ : นายแวมะเร็ม กูแวกามา

วันเกิดเหตุ : 26 พฤษภาคม 2549

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ร้านน้ำชาระหว่างบ้านกำบังบารู และบ้านบาตาบาสะซึ่งอยู่ใกล้กับด่านตรวจของทหารใกล้ ที่ทำการ อบต.บุกิต อ. เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส

วันที่บันทึก : 5 สิงหาคม 2551

ที่อยู่ของเหยื่อ : หมู่ที่ 6 ต.บุกิต อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส

อายุ : 40 ปี โดยประมาณ

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ :²⁴ นายแวมะเร็ม กูแวกามา เป็นรักษาการผู้ใหญ่บ้านปะแตปะแด และมีอาชีพรับเหมาก่อสร้าง เขาถูก ลักพาตัวระหว่างทางกลับบ้าน เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2549 แวมะเร็มมีบุตร 3 คน แวมะเร็มเป็นผู้ถูกต้องสงสัยจากทหารในพื้นที่มาเป็นระยะเวลาไม่นานว่าเขาอาจมีขบวนการแบ่งแยกดินแดน เขาถูกกดดันมากจากทหารในพื้นที่ก่อนที่เขาจะหายตัวไป ลูกของเขา (นายกอเดย์ ไม่ทราบนามสกุล) รายงานต่อ Human Rights Watch ว่า ทหารกล่าวหาแวมะเร็มอยู่เบื้องหลังของ

²⁴ มูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพเป็นหน่วยงานแรกที่ได้บันทึกข้อมูล รายละเอียดต่างๆได้ถูกเผยแพร่อย่างกว้างขวางในรายงานของ Human Rights Watch เรื่อง , 'It Was Like Suddenly My Son No Longer Existed' published in 2007, เข้าถึงได้จาก : www.hrw.org/asia/thailand

เครือข่ายผู้ก่อความไม่สงบในตำบลนุกิต สิ่งทีทหารไม่เข้าใจคือให้ความยอมรับนับถือเขามาก เพราะเขารักวิชาการผู้ใหญ่บ้านที่ดี และไม่เคยเกี่ยวข้องกับสิ่งผิดกฎหมายต่างๆ และเขามักจะจ้างวัยรุ่นที่ไม่มึงงานทำได้ทำงานก่อสร้างกับเขา เขายังอนุญาตให้วัยรุ่นเหล่านั้นเก็บผลไม้จากสวนของเขาไปขายในตลาดเพื่อเป็นรายได้เสริม ชาวบ้านจะพึ่งพาแวะสะเริ่มมาก ในขณะที่ทหารมองเขาต่างออกไปอย่างสิ้นเชิง

ภรรยา- นางเจ๊ะรอซีย๊ะ กูแวกามา และลุงของเขากล่าวว่าหนึ่งเดือนก่อนที่เขาจะหายตัวไปทหารในหมู่บ้านได้เข้ามาปิดล้อมตรวจค้นและได้นำตัวแวะสะเริ่มและชาวบ้านอีก 5 คนไป (ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินในจังหวัดชายแดนภาคใต้) แวะสะเริ่มบอกครอบครัวเขาว่าเขาถูกคุมขังไว้ที่ อ.บ่อทอง จังหวัดปัตตานี เป็นเวลา 12 วัน ผู้ควบคุมตัวได้ซักถามเขาก่อนที่จะยอมปล่อยตัวเขาออกมาโดยปราศจากข้อกล่าวหา แต่เขาได้ยืนยันทหารพูดกันว่าที่ถูกจับมานั้นเพราะเขามีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การระเบิดตลาด ช่วยเหลือในการฝึกอาวุธให้ผู้ก่อการร้าย รวมถึงให้ที่พักพิงและอาวุธด้วย

เพราะถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการร้าย ครอบครัวกูแวกามา ดูเหมือนจะเป็นครอบครัวที่ถูกสงสัยเป็นพิเศษเนื่องจากมีสวนยางพาราจำนวนมากซึ่งเหมาะแก่การซุกซ่อนอาวุธ นอกเหนือจากนั้น แวะสะเริ่มเคยถูกขู่มาจากเจ้าหน้าที่ทหารที่อยู่ใกล้กับโรงเรียนนุกิตประชาอุปถัมภ์ และได้รับการบอกเล่าว่าชื่อของเขาอยู่ในบัญชีดำด้วย แม้ว่าแวะสะเริ่มจะเคยถูกกล่าวหาว่าเป็นสมาชิกของขบวนการแบ่งแยกดินแดนเจมาฮ์ อิสลามียา (Jemaah Islamiya) แต่เขาก็ไม่เคยถูกออกหมายจับเนื่องจากไม่ได้มีพยานหลักฐานชัดเจนว่าเขามีความเกี่ยวข้องกับขบวนการก่อความไม่สงบ

7 โมงเช้าวันที่เขาหายตัวไป แวะสะเริ่มถูกตรวจจุดตรวจระหว่างทางบ้านนุกิตตาโมง (ที่เขาทำงานอยู่) หลังจากนั้นเมื่อเขาพบเพื่อนร่วมงาน (นายมาแอะ ไม่ทราบนามสกุล) จึงได้เล่าสิ่งที่เกิดขึ้นให้เพื่อนฟัง มันชัดเจนว่าทหารไม่ได้ค้นหาอาวุธปืนแต่มาค้นหาเงินที่ถูกซ่อนอยู่ จนเวลาประมาณ 5 โมงเย็น นายแวะสะเริ่มจึงเดินทางกลับบ้านโดยรถจักรยานยนต์ของเขา แต่เขาได้แวะที่ร้านน้ำชาซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้าน เวลาประมาณ 17.20- 17.30 น.บริเวณหน้าร้านน้ำชา มีชาวบ้านเห็นชาย 4-5 คน บังคับจับกุมแวะสะเริ่มและนำตัวเขาไปใส่รถกระบะมิซูบิชิ สีเขียวและขับออกไป ไม่มีใครเห็นเขาอีกหลังจากนั้น ต่อมาเป็นที่เปิดเผยว่ามีคนที่อยู่ในร้านน้ำชาได้สอบถามเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน และที่อยู่ของเขา ชายคนนั้นแต่งกายคล้ายชุดทหาร

ลุงของแวะสะเริ่มกล่าวว่าทางครอบครัวทราบเรื่องการหายตัวไปของเขาจากชาวบ้านประมาณ 10 นาที หลังจากที่เขาหายตัวไป ทันทึที่ทราบนายกอเคยได้ไปยังด่านตรวจของทหารหลายจุดบริเวณสถานที่เกิดเหตุ แต่ก็ไม่ได้พบเบาะแสใดๆ เกี่ยวกับหลานของเขา ทหารที่จุดตรวจทุกจุด ปฏิเสธไม่เกี่ยวข้องกับการจับกุมตัวแวะสะเริ่ม ญาติของได้แจ้งเรื่องนี้กับผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นเพื่อนและทำงานกับเขา ผู้ใหญ่บ้านได้ช่วยตามหาทุกจุดตรวจ

เมื่อพวกเขาล้มเหลวในการตามหาตัวแวะสะเริ่ม ผู้ใหญ่บ้านจึงขอให้คณะทำงานยุติธรรมเพื่อสันติภาพ(WGJP) ช่วยเหลือในวันที่ 6 มิถุนายน 2549 อาสาสมัครนักสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ได้ขอคณะทำงานยุติธรรมเพื่อสันติภาพเข้ามาช่วยเหลือครอบครัวของนายแวะสะเริ่มในการตามหาเขา พวกเขาเดินทางไปยังค่ายสิรินธร ซึ่งเป็นที่ตั้ง กอ รมน ภาค 4 เจ้าหน้าที่แจ้งว่าไม่เคยได้ยินชื่อแวะสะเริ่ม และไม่มีคนชื่อนี้ถูกคุมขัง

แม้ว่าภรรยาของนายแวะสะเริ่มจะไม่ทราบว่าจะไม่ทราบว่าจะทำไมสามีของเธอถึงถูกจับตามอง แต่สมาชิกในครอบครัวคนหนึ่งกล่าวกับคณะทำงานยุติธรรมเพื่อสันติภาพว่า :

นายแวะสะเริ่ม อาจจะถูกล่าหมาจากทหารในพื้นที่ว่าเป็นหนึ่งในสมาชิกกลุ่มแบ่งแยกดินแดน (BRN) บทบาทของเขาให้การสนับสนุนชุมชน ช่วยเหลือวัยรุ่นและคนยากจนมีงานทำโดยเข้ามาทำงานกับบริษัทรับเหมาก่อสร้างของเขา

และตำแหน่งรักษาการยิ่งทำให้เขาถูกจับตามองจากเจ้าหน้าที่เป็นคนแรกๆ บริเวณที่นายแวนอะเริ่มหายตัวไปห่างจากบ้านเขาไปเพียง 700 เมตรเท่านั้น

มีพยานแวดล้อมบอกว่าหน่วยสงครามพิเศษที่ประจำการในพื้นที่อาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องหรือเป็นผู้รับผิดชอบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครั้งนี้

คนในชุมชนทั้งหมดมีแต่ความหวาดกลัว ชาวบ้านผู้ชายส่วนใหญ่เกรงว่าพวกเขาอาจตกเป็นเหยื่อรายต่อไป โดยเฉพาะคนที่ได้เคยถูกเรียกไปอบรมโครงการต่างๆของทหาร คนในหมู่บ้านและ

หมู่บ้านใกล้เคียงต่างตกอยู่ภายใต้การตรวจตราของหน่วยงานการข่าวของทหาร พวกเขาถูก “จ้องมอง” ในทุกสถานที่ หากใครเข้ามาเยี่ยมจะถูกบันทึกไว้ หลังจากนั้นทุกๆเย็น ชาวบ้านจะถูกถามถึงแขกที่มาเยี่ยม และพวกเขาที่ออกไปข้างนอก

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ญาติได้แจ้งความคนหายที่ สภอ. เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส เมื่อวันที่ 5 มิถุนา 2549 และได้แจ้งร้องเรียนเรื่องการหายตัวของแวนอะเริ่มกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น แม่ทัพภาคที่ 4 คณะกรรมการอิสระซึ่งก่อตั้งขึ้นมาใหม่ สภานายความ และกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ สสส จชต.) ซึ่งมีนายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นประธาน เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2554 แต่ไม่มีหน่วยงานใดที่ดำเนินการอย่างจริงจัง

กรณีที่ 30

ชื่อ : นายวันดี กาศิ, นายอับดุลเลาะห์ อีแด, นายอิรวัน มะเสะ และนายมานาเซะ เลาะลาแม

วันเกิดเหตุการณ์ : 23 พฤษภาคม 2550

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ถนนระหว่างอ. ยะหา และอ.เมืองยะลา จ. ยะลา

วันที่บันทึก : 14 มิถุนายน 2554 (วันที่รับรายงานครั้งที่ 2)

ที่อยู่ของเหยื่อ : บ้านตันหยี อ. ลำพะยา จ. ยะลา, 79 ม.6 ต. ลำใหม่ อ.เมือง จ. ยะลา, 85 ม.6 อ.เมือง จ. ยะลา และ 27/2 ม.1 ต.ลิดล อ.เมือง จ. ยะลา ตามลำดับ

อายุ : 22, 39, 20 และ 26 ปีตามลำดับ

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2550 เวลาประมาณ 11น. ชาย 4 คนถูกเรียกให้หยุดในบริเวณใกล้กับตลาด บนถนนระหว่าง อ.ยะหา และอ.เมือง จ.ยะลา จังหวัดยะลา ผู้เห็นเหตุการณ์เล่าว่าทหาร 6 คนที่ด่านตรวจชั่วคราวได้เรียกให้วัยรุ่นชาย 4 คนหยุดรถจักรยานยนต์สองคันของเขา หลังจากได้เถียงกันประมาณ 10 นาที ทหารได้นำตัวคนทั้ง 4 พร้อมรถจักรยานยนต์ของเขาขึ้นรถทหารออกไป

แม้ว่าผู้เห็นเหตุการณ์จะยืนยันได้ว่าไม่เห็นหมายจับ (หรือกระดาดใดๆ) ระหว่างที่กำลังขุดมุนกัน แต่เพราะระยะห่างระหว่างผู้เห็นเหตุการณ์กับจุดเกิดเหตุห่างกัน ทำให้ไม่สามารถระบุคุณลักษณะของแต่ละคนได้ชัดเจน รวมถึงไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานหน่วยใด อีกทั้งไม่ได้ยินเนื้อหาของการสนทนา

นายวันดี กาชิ เป็นพนักงานอยู่ที่ร้านทำเฟอร์นิเจอร์ ชื่อบริษัทยูเอ็น วู้ด นายอับลเลาะห์ อีเต นั้นประกอบอาชีพรับจ้างและเป็นบิดาของบุตร 2 คน ส่วนนายอิฐวัน และนายมานาเซ เลาะลาแม นั้นทั้งสองทำงานเป็นแรงงานก่อสร้างถนนในอ.ยะหา จ. ยะลา ทั้งหมดไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับองค์กร พรรคการเมืองหรือกลุ่มขบวนการก่อการร้าย ยกเว้นนายมานาเซที่เป็นสมาชิกอาสาสมัครป้องกันหมู่บ้าน ในต.ลิดลและลำใหม่

ไม่กี่ชั่วโมงก่อนเกิดเหตุการณ์ เวลาประมาณ 7.30 น. นายวันดีมายังบ้านของนายอิฐวันเพื่อถามว่าจะออกไปทำงานพร้อมกันหรือไม่ พี่สาวของนายอิฐวัน(นางสาวสปินา มาเสะ)เป็นคนสุดท้ายที่ได้พบเห็นทั้ง 4 คน เล่าว่านายวันดีแต่งกายเหมือนกำลังจะไปทำงานเช่นทุกวัน เธอยังอธิบายอีกว่าน้องชายของเธอได้นั่งขึ้นรถจักรยานยนต์ สีดำซึ่งเป็นของนายวันดี โดยไม่ได้บอกกับเธอว่าจะไปไหน ไม่นานนายอับลเลาะห์ก็ก็ชวนนายมานาเซ(ลูกชายของสปินา) ขึ้นรถเพื่อออกไปหาอะไรรับประทานกันในตอนเช้า ซึ่งเขาได้บอกเธอว่าจะรีบกลับมา ตอนนั้นเธอได้สังเกตเห็นว่าลูกชายไม่ได้นำเอากระเป๋าใส่ตางค์ติดตัวไปด้วย เมื่อทั้ง 4 ขับรถออกไปเหมือนว่าจะขับแยกทางกันไป

ครอบครัวเชื่อว่าการหายตัวไปของทั้ง 4 มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ (การระเบิดและความรุนแรงต่างๆ) ในอำเภอยะหา ซึ่งในบรรยากาศเช่นนั้น ย่อมเป็นสิ่งที่ปกติว่าผู้มุสลิมอาจจะต้องถูกเรียกให้หยุดและถูกตรวจค้นจากเจ้าหน้าที่ และบางครั้งอาจจะมีการกระทำที่รุนแรงกว่านั้นเพื่อบังคับสอบถามข้อมูลต่างๆที่เจ้าหน้าที่ต้องการ

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : จากบันทึกประจำวันของตำรวจในกรณีของนายวันดี กาชิ ที่ได้แจ้งความไว้ยังสภอ. เมืองยะลาหลังเกิดเหตุการณ์ 3 วัน ซึ่งครอบครัวมั่นใจว่านายวันดีได้หายตัวไป จากการสัมภาษณ์โดยมูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ ในวันที่ 14 มิถุนายน 2554 ตำรวจตำรวจยะลาล้มเหลวในการหาพยานหลักฐานความก้าวหน้าในคดี ครอบครัวของนายวันดีจึงได้ร้องเรียนเรื่องการหายตัวไปของนายวันดีกับ กรมสืบสวนคดีพิเศษ (DSI) โดยคำแนะนำของผู้ใหญ่บ้าน แต่เจ้าหน้าที่ DSI ปฏิเสธที่จะรับดำเนินการเรื่องนี้พร้อมกับแนะนำให้ครอบครัวให้ติดต่อมูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ

แม่ของมานาเซ (พี่สาวนายอิฐวัน) แจ้งความไว้ที่ สภอ.ลำใหม่ 4 วันหลังจากเกิดเหตุ แต่เธอกล่าวว่าทางตำรวจเองไม่ได้ลงบันทึกเอาไว้อย่างเป็นทางการ จนวันที่ 14 มิถุนายน 2554 ตำรวจก็ยังไม่เคยติดต่อเธอถึงความก้าวหน้าทางคดี ครอบครัวของนายอับลเลาะห์ก็ได้รายงานเช่นเดียวกัน โดยพวกเขาได้แจ้งความที่สถานีตำรวจเดียวกันกับครอบครัวของนายมานาเซ 5 วันหลังจากเกิดเหตุ

และจนปัจจุบันทางตำรวจเองก็ไม่ได้ติดตามหรือแจ้งความคืบหน้าต่อกรณีนี้แต่อย่างใด ส่วน ทางสถานีตำรวจลำใหม่เองก็ไม่ได้ลงบันทึกประจำวันในกรณีนี้อย่างเป็นทางการแต่อย่างใด

เมื่อปี 2552 ญาติของนายอิฐวันและนายอับลเลาะห์ได้ตัดสินใจส่งหนังสือร้องเรียนร่วมกันไปยัง คอบต. และทางคอบต.เองต้องการเอกสารบันทึกประจำวันของตำรวจเพื่อที่จะรับกรณีนี้เอาไว้พิจารณาและด้วย มีช่องทางที่เห็นความก้าวหน้าในคดี ทั้งสองครอบครัวจึงได้ไปแจ้งความร่วมกันอีกครั้งที่สภอ. ลำใหม่ในปี 2552 นั้นเอง แต่ คอบต.ในความร่วมมือกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ก็ยังไม่ได้มีความก้าวหน้าในคดีนี้ ในส่วนของตำรวจไม่ได้ติดตามสืบสวนเรื่องนี้อีก ไม่มีการออกไปมรณะบัตรให้แก่ครอบครัว

ชื่อ : นายมะยาเต็ง มาระนอ

วันที่เกิดเหตุ : 24 มิถุนายน 2550

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : บ้านของเหยื่อเอง (ตามที่อยู่ระบุไว้)

วันที่บันทึก : 11 ตุลาคม 2554 (วันที่รับรายงานครั้งที่ 2)

ที่อยู่ของเหยื่อ : ม. 3 บ้านต้นหยงมัส ต. บาเจาะ อ. บันนังสตา จ.ยะลา

อายุ : 51 ปี

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : นายมะยาเต็ง มาระนอ ประกอบอาชีพเป็นภารโรงของโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งใน อ.บันนังสตา ถูกนำตัวไปจากบ้านเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2550 โดยหน่วยเฉพาะกิจในพื้นที่ และนับจากนั้นเขาก็ไม่ได้กลับมาอีก

นายมะยาเต็งทำงานอยู่ที่โรงเรียนบ้านบางยางเป็นเวลาหลายปีก่อนที่เขาจะหายไป สองสามปีก่อนที่จะหายไป ทางโรงเรียนถูกลอบวางเพลิงจากขบวนการก่อการร้ายมาแล้วถึง 8 ครั้ง และเพราะเป็นห่วงเรื่องความปลอดภัยของครอบครัว เขาจึงตัดสินใจย้ายครอบครัวออกมาจากบ้านพักที่อยู่ในโรงเรียนซึ่งเป็นสวัสดิการของภารโรงหลังจากเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้โรงเรียนเป็นครั้งที่ 2 ตั้งแต่นั้นมาเขาถูกเรียกไปสอบถามเพื่อให้การหลังจากกรณีลอบวางเพลิงทุกครั้ง หน่วยเฉพาะกิจที่ 41 ซึ่งเป็นฐานทหารใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียน บันนังสตาอินทรชัตรในปี 2547 ในการสอบถามแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 4 ชั่วโมง และผู้อำนวยการของโรงเรียนมักจะเป็นคนนำเขากลับมาส่งบ้านทุกครั้ง ซึ่งมะยาเต็งก็ไม่ได้เป็นผู้ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์วางเพลิง

ในวันที่มะยาเต็ง หายตัวไป สถานการณ์ภายในหมู่บ้านต้นหยงนาก่อนข้างไม่ปกติ ภรรยาของเขา- นางซุมอาอีเคาะ มาระนอ จำได้ว่าวันนั้นมีทหารประมาณ 50 นายจากหน่วยเฉพาะกิจที่ 41 เข้ามาล้อมหมู่บ้านตั้งแต่เวลาตี 4 ของวันที่ 24 มิถุนายน 2550 ทหารเหล่านั้นได้พูดคุยกับนายมะยาเต็ง และพวกทหารพรานก็ได้ตั้งค่ายขึ้นในบริเวณบ้านของเขา ภรรยาของมะยาเต็งจำได้ว่าทหารเหล่านั้นสั่งกีดหน่วยงานไหน เพราะเธอจำเครื่องแบบและและสัญลักษณ์ของหน่วยงานได้อย่างชัดเจน ทั้งทหารเองก็แนะนำหน่วยงานขณะที่ตั้งแคมป์ที่บ้านของเขาด้วย

จนเวลาประมาณเที่ยงของวันที่ 24 มิถุนายน 2550 นายทหารจำนวนประมาณ 10 นายได้เข้ามายังบ้านของมะยาเต็ง เพื่อทำการค้นบ้านของเขา ทหารได้ถามมะยาเต็งว่าทำไมเขาจึงปล่อยให้โรงเรียนถูกเผาและยังถามถึงลูกชายอายุ 15 ปี ของเขาด้วยว่าตอนนี้อยู่ที่ไหน นายมะยาเต็งปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าว ทำให้เขาถูกจับกุมภายใต้กฎอัยการศึก ทหารได้ยึดของใช้ของเขาไปด้วยหลายชิ้น รวมไปถึงรถปิคอัพ โทรศัพท์มือถือและปืน

ภรรยาและลูกชายอีกสองคนเป็นผู้ที่ได้เห็นนายมะยาเต็งเป็นครั้งสุดท้ายเพราะเพื่อนบ้านไม่เห็นเรื่องที่เกิดขึ้น และไม่มีใครเห็นรถซึ่งขับกลับออกไปทางโรงเรียนเพราะในละแวกนั้นไม่มีร้านค้าหรือบ้านเรือนของชาวบ้าน

เมื่อนายมะยาเต็งไม่ได้กลับบ้าน ภรรยาของเขาจึงไปรายงานเรื่องนี้กับนายอำเภอ นายเมธี กาญจนภวระ ก่อนหน้านี้เธอได้เคยเข้าไปสอบถามเจ้าหน้าที่ว่ามีรายชื่อของนายมะยาเต็งอยู่ในรายนามผู้ต้องขังหรือไม่ แต่ก็ไม่มีพบเบาะแสแต่อย่างใด เจ้าหน้าที่ได้แต่แจ้งว่านายมะยาเต็งได้ถูกปล่อยตัวออกมาแล้ว นายเมธีได้พาเธอไปยังหน่วยเฉพาะกิจที่ 41 เพื่อจะให้ได้ข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมแต่เมื่อไปถึงนายเมธีได้เข้าไปเพียงคนเดียวและกลับออกมาโดยแจ้งเพียงว่านายมะยาเต็งได้ลงชื่อในสมุดเยี่ยมว่าออกมาแล้วเท่านั้น ในการสนับสนุนข้อมูลนี้ นายทหารคนหนึ่งได้ให้การในศาลว่าเมื่อเขาทำการสอบถามเหยื่อเสร็จเขาได้

เห็นมะยาเต็งเข้าเข้าไปพูดคุยกับพันเอกทิม เรือนโต และพันโทก่อเกียรติ เข้มแดง หลังจากนั้นก็เห็นมะยาเต็งขับรถปิคอัพของเขา ออกไปจากโรงเรียน ซึ่งขณะนั้นเป็นเวลาประมาณ 19.00 น.

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ศูนย์ทนายความมุสลิมและมูลนิธิสถานวัฒนธรรม ได้เข้าช่วยเหลือครอบครัวของนายมะยาเต็ง ในการนำคดีขึ้นสู่ศาลอาญาและศาลแพ่ง โดยภรรยา นายมะยาเต็งเองได้แจ้งความเรื่องการหายตัวไปของสามี ไว้เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2550 ที่ สภ.บึงนาราง และต่อมาได้แจ้งกรณีทรัพย์สินสูญหาย(รวมถึงยานพาหนะ)เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2550 ที่ สภ.บึงนาราง แม้ในเบื้องต้นทางเจ้าหน้าที่ตำรวจได้สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของสามีของเธอ แต่ก็ได้ไม่มีความคืบหน้าทางคดีแต่อย่างใด

ศูนย์ทนายความมุสลิมและมูลนิธิสถานวัฒนธรรมได้ช่วยเหลือในนำคดีขึ้นศาลตามมาตรา 90 ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2552 คดีได้รับการพิจารณาในชั้นศาลจังหวัดยะลา ต่อมาในวันที่ 16 ธันวาคม 2551 ศาลยะลาได้มีคำสั่งยกคำร้องของโจทก์

ภรรยาของนายมะยาเต็งประสบความสำเร็จในการร้องต่อศาลแพ่งเพื่อให้มีการประกาศว่าเหยื่อเป็น “บุคคลสูญหาย”

ในส่วนของผู้บริโภคภรรยาของนายมะยาเต็งได้พยายามแก้ปัญหากรณีหนี้สินของสามีซึ่งมีจำนวนมากในสหกรณ์ออมทรัพย์ของโรงเรียน เพราะสถานการณ์ของครอบครัวค่อนข้างเลวร้ายเมื่อมะยาเต็งหายไปพร้อมกับรถและลูกหนี้สหกรณ์ต้องขอใช้หนี้ต่อสหกรณ์ อย่างไรก็ตามภรรยาของเขาจะสามารถใช้เงินจากบัญชีเงินเดือนของสามีได้ก็ต่อเมื่อศาลแพ่งมีคำสั่งว่านายมะยาเต็งเป็นบุคคลสาบสูญ เมื่อการสูญหายครบ 5 ปี รวมถึงสิทธิในการได้รับผลประโยชน์จากเงินเยี่ยวยาโดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จำนวน 5,000บาท ครอบครัวยังได้รับเงิน 50,000 บาทจากนายอำเภอบึงนาราง และ 15,000 บาทจาก กอ รมน 4 ไม่รวมถึงหน่วยงานอื่นๆอีก

กรณีที่ 32

ชื่อ : นายมะยูนิต โฉนียะ

วันที่เกิดเหตุการณ์ : 11 กรกฎาคม 2550

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : อ. รามัน จ.ยะลา

วันที่บันทึก : 18 มิถุนายน 2554 (วันที่รับรายงานครั้งที่ 2)

ที่อยู่ของเหยื่อ : 5/1 ม.2 ต. สามัคคี อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส

อายุ : ไม่ทราบ

ชาติพันธุ์ : มาลาญ

สรุปการให้ถ้อยคำ : เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2550 นายมะยูนิต โฉนียะ ถูกจับกุมตัวโดยเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาหมู่บ้าน 8 คน โดยแจ้งในเบื้องต้นว่าจะให้นายมะยูนิต ไปพบกำนัน เพื่อที่จะสอบถามเรื่องอาชญากรรมบริเวณชายแดนของประเทศ ซึ่งขณะนั้นมะยูนิตรู้จักตัวกำนัน(นายมาเสาะ มะแต)ดีทำให้นายมะยูนิตยอมไปกับเจ้าหน้าที่ แต่สุดท้ายเขาก็ไม่ได้กลับมาอีก พี่สาวของเขาเป็นผู้เห็นเขาเป็นคนสุดท้ายในเย็นวันนั้น เช้าวันรุ่งขึ้นเธอจึงได้ออกที่บ้านกำนันที่น้องชายถูกนำตัวไปให้ข้อมูลเพื่อสอบถามถึงที่อยู่ของเขา แต่กำนันปฏิเสธว่าไม่ทราบเรื่องใดๆและจำมะยูนิตไม่ได้

แม้ว่าเหยื่อจะไม่เคยมีปฏิสัมพันธ์กับกองกำลังต่างๆ แต่เขาเคยถูกบังคับให้เข้ารับการอบรม 10 วันในโครงการ “เสริมสร้างสันคมสันติสุข รุ่นที่ 1” เพื่อที่จะให้มีการลบชื่อเขาออกจากบัญชีดำ

นอกเหนือจากนี้ทางมะยูนิตก็ไม่เคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือให้ความช่วยเหลือกลุ่มก่อการร้าย

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ครอบครัวของนายมะยูนิต แจ้งความเรื่องนี้ที่ สภอ.จ๊ะกวีระ แต่ตำรวจยอมรับเรื่องนี้ หลังจากครอบครัวแจ้งว่าจะติดต่อให้ทหารจากนราธิวาสไปยื่นยันการร้องเรียน ในศาลผู้กระทำความผิดทั้ง 8 คนยืนยันว่า หลังจากที่ได้คุยต่อเรื่องราคาไม้ยางพารากับมะยูนิตแล้ว ก็ได้ปล่อยตัวเหยื่อกลับมาในคืนนั้น อัยการนราธิวาสได้ยุติคดีนี้แล้ว เนื่องจากขาดพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักเพียงพอ ส่วนนางนูรียา ยูโซะ ภรรยาของมะยูนิตได้รับเงินจำนวนหนึ่งเพื่อช่วยเหลือการศึกษาของบุตรสาวจากอำเภอหรือเสาะ แต่หนี้สินจากธุรกิจของมะยูนิตมีเป็นจำนวนมากเงินที่มีอยู่จึงไม่เพียงพอ

กรณีที่ 33

ชื่อ : นายมะรูดิน วะวา

วันที่เกิดเหตุ : 22 สิงหาคม 2550

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ที่อยู่ตามที่ระบุไว้

วันที่รับรายงาน : 29 สิงหาคม 2551

ที่อยู่ของเหยื่อ : 122 ม.5 ต.ตลิ่งชัน อ.บันนังสตา จ.ยะลา

อายุ : 42 ปี

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : นายมะรูดิน วะวา มีอาชีพเป็นครูสอนศาสนาใน จ.ปัตตานี เขามีบุตรจำนวน 3 คน มะรูดิน ถูกลักพาตัวไปจากบ้านใน ต. ตลิ่งชัน อ.บันนังสตา จ.ยะลา เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2550 วันนั้นเป็นเวลาประมาณ 19.30 นาฬิกา มีชายกลุ่มหนึ่งประมาณ 10 คน ในชุดเครื่องแบบทหาร ได้มายังบ้านของมะรูดินอย่างเร่งรีบขณะที่เขาอยู่กับภรรยาและลูกๆ ผู้บุกรุกเข้ามาไม่ได้แสดงหมายค้นและบังคับให้มะรูดินออกไปนอกบ้าน ครอบครัวของไม่ได้รับแจ้งถึงสาเหตุการบุกรุกเข้าจับกุม พวกเขากลับไปและมะรูดินไม่ได้กลับมาอีกเลย

นางมาริสสา ซากอ ภรรยาของมะรูดิน จำได้ว่ากลุ่มทหารที่เข้ามาจู่โจมนั้นเป็นทหารที่มาจากฐานโรงเรียนสุราษฎร์ แต่เธอไม่สามารถระบุได้ว่าคนพวกนั้นมาจากหน่วยไหน ในคืนวันเกิดเหตุภรรยาของนายมะรูดินไม่สามารถช่วยอะไรสามีของเธอได้เพราะขณะนั้นอยู่ในช่วงประกาศเคอร์ฟิว ทำให้เธอไม่สามารถออกนอกบ้านได้ อย่างไรก็ตามเช้าวันต่อมาเธอจึงไปร้องเรียนกับผู้ใหญ่บ้านและเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ฟัง พวกเขาไปที่ สภอ. บันนังสตาเพื่อแจ้งความกับกรณีที่เกิดขึ้น พวกเขายังได้ไปตรวจสอบที่ค่ายทหารในพื้นที่แต่ไม่พบอะไร เจ้าหน้าที่ปฏิเสธว่าพวกเขาไม่มีความต้องการที่จะนำตัวมะรูดินมา

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในระหว่างที่ผู้กำกับสภอ.บันนังสตา พันตำรวจเอกสมเพียร เอกสมญา ได้ปฏิบัติกรตามแผน “ยุทธการพิทักษ์บันนังสตา” และได้สั่งการให้มีการจับกุมผู้ต้องสงสัยที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับก่อการร้าย

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ภรรยาของเหยื่อโดยการช่วยเหลือจากผู้ใหญ่บ้าน ได้ไปแจ้งความที่ สภอ. บันนังสตา จนปัจจุบันไม่มีข่าวคราวว่ามะรูดินอยู่ที่ไหน

กรณีที่ 34

ชื่อ : นายแวอาชิ แวชู

วันที่เกิดเหตุ : 2 พฤศจิกายน 2550

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : บ้านของเหยื่อเองตามที่อยู่ี่ระบุไว้

วันที่บันทึก : 29 สิงหาคม 2551

ที่อยู่ของเหยื่อ : 125/1 ม. 4 ต. บ้านนังกุแวน อ.บ้านนังस्ता จ. ยะลา

อายุ : 28 ปี

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : วันที่ 2 พฤศจิกายน 2550 นายแวอาชิ แวชู ถูกนำตัวไปจากบ้านของเขาโดยชายติดอาวุธอ้างเป็นตำรวจ และนับจากนั้นเขาก็ไม่ได้กลับมาอีกเลย

น้องสาวของแวอาชิ(นางสาวมิสยะ แวชู)และน้องภรรยา(นายอะซัน เฮงดาตา)อยู่ที่บ้านนายแวอาชิในวันที่เกิดเหตุการณ์ พวกเขาจำได้ว่าขณะที่แวอาชิ กำลังทำความสะอาดลานบ้านอยู่ได้มีรถปิคอัพสีบรอนซ์ขับเข้ามาจอดหน้าแวอาชิ มีชาย 4 คนอยู่ในรถแต่มี 2 ที่ลงมาจากรถ พวกเขาแต่งกายด้วยชุดเครื่องแบบสีเขียวคล้ายเจ้าหน้าที่ทหาร ผู้เห็นเหตุการณ์ไม่ได้สังเกตว่ามีเครื่องหมายใดระบุสังกัดของคนเหล่านั้น อย่างไรก็ตามพยานสังเกตเห็นป้ายทะเบียนรถ กทม. แต่มองไม่เห็นตัวเลข

ชายที่อ้างว่าเป็นตำรวจได้เข้ามาหานายแวอาชิและถามว่า “แวอาชิใช่ไหม” ซึ่งตอนนั้นนายแวอาชิได้ตอบรับว่าเป็นตนเอง คนเหล่านั้นจึงบอกให้แวอาชิไปสถานีตำรวจทันที โดยที่ไม่ได้ระบุว่าเป็นเหตุใด แวอาชิถูกนำตัวขึ้นรถของพวกเขาและขับออกไป พวกเขาไม่ได้แจ้งว่าจะพาด่วนนายแวอาชิไปยังสถานีตำรวจใด ดังนั้นครอบครัวจึงต้องรอการกลับของเขายู่ที่บ้าน จนเช้าวันต่อมาก็ไม่มีสัญญาณว่าแวอาชิจะกลับมา

ภรรยาของเหยื่อ -นางสาวกามีละ เฮงดาตา กล่าวว่าทั้งครอบครัวได้ออกตามหาแวอาชิในที่ต่างๆ ทั้งที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ที่จ. ยะลา ค่ายอิงคยุทธบริหาร ที่ จ.ปัตตานี สถานีตำรวจและค่ายทหารต่างๆ แม้จะพยายามเพียงใดก็ไม่พบตัวของแวอาชิ

จากคำบอกเล่าของนางสาวกามีละ เฮงดาตาพบว่าไม่มีใครเห็นรถคันดังกล่าวที่นำตัวนายแวอาชิสามีของเธอไปเลย เหตุการณ์นี้ก็เกิดขึ้นในระหว่างที่ผู้กำกับสภ.บ้านนังस्ता พลตำรวจเอกสมเพียร เอกสมญา ได้ปฏิบัติภารหน้าที่ชื่อว่า “ยุทธการพิทักษ์บ้านนังस्ता” และได้สั่งการให้มีการจับกุมผู้ต้องสงสัยที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการแบ่งแยกดินแดนด้วยเช่นกัน

การดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม : ครอบครัวของเหยื่อได้แจ้งความที่สภ.บ้านนังस्ता กับพลตำรวจตรีเจริญ พุ่มนวล เป็นผู้รับผิดชอบคดี

ครอบครัวเคยได้รับข่าวสารจากโครงการบ้านนังस्ताเพื่อช่วยเหลือผู้เดือดร้อน

กรณีที่ 35

ชื่อ : นายรอสระมิง สามะแม

วันที่เกิดเหตุ : 10 มีนาคม 2552

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : มัสยิดบือระห์ อ. รือเสาะ จ. นราธิวาส

วันที่บันทึก : 3 ตุลาคม 2554 (วันที่รับรายงานครั้งที่ 2)

ที่อยู่ของเหยื่อ : 100 ม.1 ต. สามัคคี อ.รือเสาะ จ. นราธิวาส

อายุ : 35 ปี

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2552 เวลาประมาณ 20.00 น.นายรอสระมิง ถูกจับกุมตัวไปจากมัสยิดบือระห์ โดยชาย 3 คนแต่งกายด้วยเครื่องแบบทหารพราน อำพรางหน้าด้วยหมวกไหมพรม

มีพยานหลายคนเห็นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นชั่วคราวหลังเสร็จสิ้นการละหมาดตอนค่ำ ชาวบ้านเล่าเหตุการณ์ที่ผู้ก่อเหตุเข้ามาในมัสยิดและถามหาสมาชิกอบต.คนหนึ่งโดยใช้ภาษาไทย ไม่ใช่ภาษายาวี รอสระมิง ตอบว่าเป็นเขาเองแต่เขาสะดวกที่จะไปพบคนเหล่านั้นในวันพรุ่งนี้ ทันใดนั้นรอสระมิงก็ ได้ถูกจับกุมตัวและถูกมัดมือรวมไปถึงถูกนำตัวขึ้นไปยังรถกระบะที่ไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียนที่จอดอยู่ แม้เขาจะร้องขอความช่วยเหลือ แต่ไม่มีผู้เห็นเหตุการณ์คนใดกล้าเข้าไปช่วยเนื่องจากหวาดกลัวเพราะคนเหล่านั้นมีอาวุธครบมือ

พยานผู้เห็นเหตุการณ์ได้ไปแจ้งเรื่องนี้กับภรรยาของรอสระมิง (นางอามานี แต่เยาะ)ทันทีที่พวกเขาารู้สึกปลอดภัย เมื่อทราบข่าวอามานีโทรศัพท์หาสามีของเธอ เขาตอบเพียงการร้องขอความช่วยเหลือ หลังจากนั้นเธอไม่เคยได้รับโทรศัพท์จากสามีอีกเลย โชคดีที่ระหว่างทางไปฐานทหารบ้านสาวอ หรือเส้นทางอื่น ๆ ไม่มีใครพบเห็นรถที่มีลักษณะคล้ายคันที่จับตัวรอสระมิงไป จนวันที่ 3 ตุลาคม 2554 ยังไม่มีใครทราบว่านายรอสระมิงอยู่ที่ไหน

แม้ว่ารอสระมิงจะไม่เคยมีประวัติ เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือความรุนแรงต่างๆที่เกิดขึ้นในอ.รือเสาะ และเป็นสมาชิกอบต.ของ ต.สามัคคี อ.รือเสาะ นราธิวาส แต่เขาเพิ่งทำงานเป็น อบต.ได้ไม่ถึง 1 ปีขณะที่เขาถูกลักพาตัวไป(ตำแหน่งของเขาเพิ่งเริ่มต้นปี 2550 และจะสิ้นสุดวาระในปี 2554)การได้เป็นสมาชิกอบต.ทำให้เขาต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารจากหลายหน่วยงาน หลังจากนั้นเขาได้ลาออกจากการทำงานให้รัฐบาลและทุ่มเทให้กับธุรกิจของตัวเอง

รอสระมิงและครอบครัวเคยถูกแจ้งเตือนจากเจ้าหน้าที่ทหารหลายครั้งให้ระวังในเรื่องความปลอดภัย เพราะหลายคนที่มีทำงานกับเจ้าหน้าที่รัฐเคยถูกทำให้หายไปมากขึ้นในตำบล ที่จริงในปี 2550 น้องสาวของภรรยาของรอสระมิง เคยถูกยิงได้รับบาดเจ็บ และหลังจากนั้นรอสระมิงจึงมักต้องไปตอบคำถามที่หน่วยเฉพาะกิจ 30 (ฉก.30) เพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวน

หลังจากที่ได้พูดคุยกับสามีทางโทรศัพท์ ภรรยาของรอสระมิงได้โทรศัพท์หาเจ้าหน้าที่ทหารที่หน่วยเฉพาะกิจที่ 30 เพื่อขอความช่วยเหลือให้สกัดรถที่มีลักษณะน่าสงสัย จากนั้นเธอและชาวบ้านหลายคนได้ไปยังหน่วยเฉพาะกิจนราธิวาสเพื่อตามหารอสระมิง จนถึงเวลาประมาณตี 2-3 ของวันต่อมา แต่ทหารก็ไม่สามารถหารรถที่ต้องสงสัยได้

ภรรยาของรอสะมิง ได้ไปตามหาเขายังค่ายทหารหลายๆแห่ง ด้วยความหวังว่าจะพบเขาถูกควบคุมอยู่ที่ไหนสักแห่ง ทุกแห่งปฏิเสธในการควบคุมตัวเหยื่อ(แม้แต่ค่ายนราธิวาส ราชนครินทร์ ซึ่งได้ส่งหนังสือร้องเรียนไปแล้วแต่ก็ไม่เป็นผล) สุดท้ายเธอได้ไปแจ้งความที่ สภอ.หรือเสาะแต่จนปัจจุบันไม่ปรากฏความก้าวหน้าในการติดตามหาตัวเขา

หลังจากนั้นผู้ใหญ่บ้านที่เคยให้การช่วยเหลือกับครอบครัวได้ถูกยิงเสียชีวิตโดยที่ไม่รู้ว่าใครเป็นผู้กระทำผิด ทำให้ภรรยาของรอสะมิงยังมีความหวาดกลัวเรื่องความปลอดภัยของเธอและลูกทั้ง 2 รวมไปถึงคนที่เห็นเหตุการณ์ในมัสยิดด้วย นอกจากนี้ทหารเองยังเคยแสดงท่าทางคุกคามเมื่อเห็นเธอพูดคุยโทรศัพท์อยู่หน้าบ้าน ไม่กี่เดือนก่อนที่เธอจะให้สัมภาษณ์กับมูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : วันที่ 11 มีนาคม 2551 ภรรยาของเหยื่อได้ไปแจ้งความที่สภอ. หรือเสาะ เธอได้พาหลานซึ่งอยู่ที่มัสยิดในคืนนั้นไปด้วย ตำรวจได้บันทึกเรื่องราวที่ผู้แจ้งบอกและได้ไปตรวจสถานที่เกิดเหตุ ถึงกระนั้นการขาดซึ่งพยานหลักฐาน ทำให้จนถึงวันที่ 3 ตุลาคม 2554 ก็ยังไม่มีความคืบหน้าในคดี

ครอบครัวได้รับเงินช่วยเหลือ 4,500 บาท ต่อเดือนเป็นเวลา 1 ปี ซึ่งเป็นเงินที่ได้รับมาจากทหารค่ายสิรินธร จ. ยะลา

กรณีที่ 36

ชื่อ : นายอับดุลเลาะห์ อาบูคารี

วันที่เกิดเหตุการณ์ : 11 ธันวาคม 2552

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : บ้านบือจาง ต.บอ-งอ อ.ระแงะ จ. นราธิวาส

วันที่บันทึก : บทสัมภาษณ์จำนวนมากได้สัมภาษณ์ไว้ก่อนที่นายอับดุลเลาะห์จะถูกฆาตกรรมภรรยาของเหยื่อเมื่อมิถุนายน 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : บ้านบือจาง ต. บอ-งอ อ.ระแงะ จ. นราธิวาส

อายุ : 25 (โดยประมาณ)

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : นายอับดุลเลาะห์ อาบูคารี เป็น 1 ใน 5 คน²⁵ ซึ่งถูกจับในกรณีเหตุการณ์การปล้นปืนที่ค่ายปิเหล็ง จ. นราธิวาส เมื่อ 4 มกราคม 2547 พวกเขาถูกซ้อมทรมาน(ถูกทำร้ายและปัสสาวะรดหน้าและปากด้วย) ขณะที่ถูกควบคุมตัวกับตำรวจ ทนายความของพวกเขา(ซึ่งได้ถูกบังคับให้สูญหายไปเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2547) ได้วิพากษ์วิจารณ์การซ้อมทรมานของเจ้าหน้าที่ตำรวจและร้องเรียนการกระทำของเจ้าหน้าที่ต่อหน่วยงานต่างๆ

แม้ศาลจะมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาคดีปล้นปืน แต่คดีการซ้อมทรมานอยู่ในความรับผิดชอบของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ให้การคุ้มครองพยานแก่อับดุลเลาะห์และพวกอีกสองคน²⁶

²⁵ นายมะกาตา หารง , นายสุกรี มะมิง , นายสุดีอามัน มาและ , นายมะนาเซ มามะ และนายอับดุลเลาะห์ อาบูคอรี

²⁶ นายมานาเซ มามะ และนายสุดีอามัน มาและ

เจ้าหน้าที่ DSI ได้ส่งผลจากการสืบสวนต่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ(ปปช.) เป็นผลให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจมากกว่า 10 คนต้องถูกสอบสวน โดยมีพันเอกปิยะวัฒน์ กิ่งเกตุ ผู้อำนวยการคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ภายใต้โครงการคุ้มครองพยานอับดุลเลาะห์ได้ย้ายมาอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ทำให้เขาต้องอยู่ห่างจากครอบครัวที่นราธิวาส และเป็นเวลากว่า 5 ปีที่เขาอยู่ภายใต้โครงการนี้ จากนั้นเขาได้ตัดสินใจกลับไปเยี่ยมครอบครัวที่หมู่บ้านบือแจง ช่วงวันขึ้นปีใหม่ของชาวมุสลิม เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2552

วันที่ 11 ธันวาคม 2552 เวลาประมาณ 20.00 น. อับดุลเลาะห์ ได้ขับรถจักรยานยนต์ ของเขาออกไปจากบ้านเพื่อไปหาเพื่อนๆที่ร้านน้ำชาละแวกนั้น ภรรยาของเขา- นางเจ๊ะรอฮานี ยูโซ๊ะ กล่าวว่า เป็นเรื่องปกติที่สามีของเธอจะออกจากบ้านในตอนเย็นเพื่อไปละหมาด และโดยปกติแล้วเขาจะกลับบ้านมาเวลาประมาณ 22.00 น.แต่ในครั้งนี้นะเธอรอสามีทั้งคืน แต่เขาก็ไม่ได้กลับมา²⁷

คืนนั้น ภรรยาของอับดุลเลาะห์ ได้ยินเสียงเหมือนจักรยานยนต์ของสามี เธอยังบอกว่าเธอได้ยินเสียงเหมือนแตรรถจักรยานยนต์ของสามีดังหน้าบ้านประมาณ 3 ครั้ง และเธอยังได้ยินเสียงปืน 1 นัดหน้าบ้านของเธอด้วย เมื่อเธอมาดูทางหน้าต่างก็พบว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น เธอและลูกๆจึงเข้านอน

เช้าวันที่ 12 ธันวาคม 2552 เจ๊ะรอฮานี ได้แจ้งเรื่องที่เกิดขึ้นเมื่อคืนกับผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งผู้ใหญ่บ้านให้เธอมาดูลูกจักรยานยนต์(ฮอนด้า เวฟ สีบรอนซ์) คันหนึ่งที่พบเป็นของสามีของเธอหรือไม่ ซึ่งรถคันนี้ถูกพบโดยทหารบริเวณหน้าหมู่บ้านตันหยงลิมอ ห่างจากบ้านของเธอประมาณ 20 กิโลเมตร ครอบครัวของนายอับดุลเลาะห์ ได้รับรถคืน 2 สัปดาห์หลังจากที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตรวจสอบเก็บหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์แล้ว

แม่ของเหยื่อ(นางมัสตะ เจ๊ะอูมา)เชื่อว่าเหตุผลที่ทำให้ลูกชายของเธอต้องหายไป น่าจะเกี่ยวข้องกับการที่เขาเป็นพยานให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ²⁸ นอกจากนี้หมู่บ้านที่เขาอยู่เป็น “พื้นที่สีแดง” จึงมีความเป็นไปได้ว่าเขาจะถูกลักพาตัวโดยผู้ก่อความไม่สงบ ภรรยาของเหยื่อ - เจ๊ะรอฮานี ถูกยิงเสียชีวิตในเวลาต่อมาที่บริเวณใกล้บ้านของเธอ (หมู่บ้านบือแจง ต. บอ-อง อ.ระแงะ จ.นราธิวาส) เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2554 เวลาประมาณ 16.45 น.

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : นางเจ๊ะรอฮานี ได้แจ้งความกรณีการสูญหายของสามีของเธอที่ สภอ. ระแงะ และได้แจ้งต่อพันเอกปิยะวัฒน์ กิ่งเกตุ ผู้อำนวยการสำนักคดีอาญาพิเศษ เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2550 หลังจากที่พบรถจักรยานยนต์ของสามี วันที่ 18 ธันวาคม 2552 พันตำรวจโท ชวาล วงเกตู จากสภอ.ระแงะ พร้อมกับเจ้าหน้าที่จากกรมสอบสวนคดีพิเศษ และตัวแทนจาก อ. ระแงะและเจ้าหน้าที่ทหารได้เข้ามาสอบถามเรื่องการหายตัวไปของนายอับดุลเลาะห์ จากนางเจ๊ะรอฮานี

²⁷ สำนักข่าวอิสรา ได้สัมภาษณ์ นางเจ๊ะรอฮานี ยูโซ๊ะ เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2552 เข้าถึงได้จาก : www.isaranews.org

²⁸ ข้อมูลจาก นางอังคณา นีละไพจิตร อ้างอิงจากข้อมูลซึ่งจัดทำขึ้นโดยคณะทำงานรวบรวมข้อมูลและติดตามผู้สูญหายจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี

จนปัจจุบัน ตำรวจท้องถิ่นยังไม่ได้ทำสำนวนคดีนี้ส่งศาล ส่วนกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ก็ไม่ได้รับคดีนี้เป็นคดีพิเศษ แม้ว่า DSI จะได้ร่วมมือกับตำรวจท้องถิ่นในการสืบสวนกรณีนี้ แต่จนปัจจุบันก็ยังไม่มีความก้าวหน้า และไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

กรณีที่ 37

ชื่อ : นายดอรรแม เจ๊ะและ

วันที่เกิดเหตุการณ์ : 17 มีนาคม 2553

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ต. จะบังติกอร์ อ.เมือง จ. ปัตตานี

วันที่บันทึก : 26 กันยายน 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : 34 ม.3 อ.บาราเฮาะ อ.เมือง จ.ปัตตานี

อายุ : 46 (โดยประมาณ)

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : นายดอรรแม เจ๊ะและ พนักงานเซ็นผักในตลาดและเป็นพ่อของลูก 6 คน หายตัวไปในระหว่างที่มาทำงานเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2553 โดยในวันนั้นเขาออกจากบ้านเวลาประมาณตี 5 โดยรถจักรยานยนต์เขาเอง และสุดท้ายก็หายตัวพร้อมรถจนถึงปัจจุบัน

ด้วยความกังวลว่านายดอรรแม ยังไม่กลับบ้าน ภรรยาของเขา(นางพาดิม๊ะ มาโม๊ะ) ได้ให้ลูกชายคนโตของเธอออกไปตามหาพ่อที่ตลาด เพื่อนของดอรรแม ได้บอกกับลูกของเขาว่าวันนี้ไม่เห็นพ่อของเขามาทำงาน ครอบครัวของดอรรแม จึงได้เดินทางไปยังสภ. เมืองปัตตานี เพื่อแจ้งความเรื่องคนหาย แต่ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ปฏิเสธที่จะรับแจ้งความเพราะยังไม่ครบเวลา 24 ชั่วโมง ดังนั้นทางครอบครัวจึงพยายามออกค้นหาเองโดยไปยังค่ายอิงคยุทธบริหาร ซึ่งอยู่ใน จ. ปัตตานี แต่ไม่พบมีชื่อของเขา

นายดอรรแมไม่เคยมีความเกี่ยวข้องกับผู้ก่อความไม่สงบ อีกทั้งยังไม่เคยถูกจับกุมมาก่อนแต่อย่างใด แต่เขาเคยมีชื่ออยู่ในบัญชีดำซึ่งเป็นผลทำให้ครอบครัวของเขาที่ไม่แน่ใจว่าการหายตัวไปนั้น เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้หรือไม่ ในปี 2552 เจ้าหน้าที่ทหารได้มาหาเขาที่และได้เข้ามาค้นทรัพย์สินในบ้าน ซึ่งทางภรรยาของนายดอรรแมจำได้ว่าเจ้าหน้าที่เหล่านั้นมาจากด่านตรังปยุต ซึ่งไม่ไกลจากบ้านของพวกเขา เธอยังกล่าวอีกว่าหลังจากที่มีการมาค้นบ้านในครั้งนั้นแล้ว ทหารได้เข้ามาค้นบ้านของเธออีกในทุกครั้งที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในบริเวณที่บ้านของเธออยู่ เหมือนเจ้าหน้าที่สงสัยว่านายดอรรแมเป็นผู้ก่อเหตุ

ไม่เป็นเรื่องปกติที่บุคคลจะถูกนำตัวไปโดยเจ้าหน้าที่ทหาร แต่โดยส่วนมากแล้วครอบครัวจะทราบว่าจะพวกเขาจะถูกปล่อยตัวกลับมาภายในไม่กี่สัปดาห์ อย่างไรก็ตามภรรยาของเหยื่อได้เคยคุยกับชายอีกคนในหมู่บ้านลดดา ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่นายดอรรแมอาศัยอยู่ พบว่ามีคนหนึ่งถูกนำตัวไปที่ค่ายสวนสมเด็จเป็นเวลา 1 เดือน และได้ถูกปล่อยตัวกลับมา แต่สำหรับกรณีนายดอรรแม หลายเดือนผ่านไปแล้ว แต่เขายังคงสูญหาย

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ครอบครัวของเหยื่อได้แจ้งความไว้เมื่อ 18 มีนาคม 2553

กรณีที่ 38

ชื่อ: นายอิบรอเฮง กาโฮง และนายดุลหามิ มะแร

วันเกิดเหตุการณ์ : 30 เมษายน 2554

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : ค่ายของตำรวจตระเวนชายแดน ค่ายนเรศวร ระหว่าง ม.1 และม. 2 ต.บางยาง

อ. บันนังस्ता จ. ยะลา

วันที่บันทึก : 15 มิถุนายน 2554

ที่อยู่ของเหยื่อ : ม.2 บ้านสันติ ต. บางยาง อ.บันนังस्ता จ. ยะลา

อายุ : 25 แล 23 ปี ตามลำดับ

ชาติพันธุ์ : มลายู

สรุปการให้ถ้อยคำ : นายอิบรอเฮง กาโฮง ประกอบอาชีพทำสวนยาง ขณะที่ย้ายตัวไปนั้นเขาเพิ่งแต่งงานกับภรรยาได้เพียง 7-8 เดือน ในวันเกิดเหตุนายอิบรอเฮง พยายามจะไปตามหาเรือที่ถูกยึดไป โดยตำรวจตระเวนชายแดนของค่ายนเรศวร ในวันนั้นเขาได้ชวนเพื่อนคือ นายดุลหามิ มะแรไปด้วย ซึ่งสุดท้ายทั้งสองคนก็หายตัวไปเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2554

เรือของอิบรอเฮงถูกยึดเอาไปโดยตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งชาวบ้านจะรู้จักกันว่าเป็น “ค่ายของตำรวจพลร่ม” โดยในวันที่ 27 เมษายน 2554 อิบรอเฮงและภรรยา –นุรอามานี อูมาไม่อยู่บ้านจึงไม่ทราบว่าเพราะเหตุใดเจ้าหน้าที่จึงยึดเรือของเขาไป(น้องสาวของนางนุรอามานี จึงเป็นคนเดียวที่รู้เห็นเหตุการณ์ตอนที่เจ้าหน้าที่มายึดเรือ ; นางนุรอามานี ภรรยาของนายอิบรอเฮง) ในวันที่ 30 เมษายน อิบรอเฮงต้องการไปเจรจากับเจ้าหน้าที่เพื่อนำเรือกลับมาโดยเขาขอให้ผู้ใหญ่บ้านช่วยในการเจรจา (อย่างไรก็ตามในวันเกิดเหตุเหยื่อได้คลาดนัดกับผู้ใหญ่บ้านก่อนที่เขาจะหายตัวไป)

อิบรอเฮงไม่เคยร้องเรียนเรื่องใดๆกับเจ้าหน้าที่มาก่อน และเขายังไม่เคยมีการทะเลาะเบาะแว้งกับใครด้วย เขามักจะติดติดต่อกับเจ้าหน้าที่ก็ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่เข้ามาข่มขู่บ้านเพื่อแจกจ่ายยาและเวชภัณฑ์ต่างๆ ซึ่งเป็นของพระราชทาน ผู้ให้ข้อมูลเล่าว่าเจ้าหน้าที่จะขอคุยกับก่อนที่จะแจกจ่ายสิ่งของให้แก่ประชาชน

เมื่อนายอิบรอเฮงไม่กลับบ้าน พ่อของเขา (นายฮามะ กาโฮง) จึงเป็นคนแรกที่ไปตามหาที่ค่ายนเรศวร ซึ่งทางเจ้าหน้าที่(ไม่ทราบระดับตำแหน่ง) ได้แจ้งว่า ไม่มีคนที่มีลักษณะดังกล่าวมาที่ค่าย พ่อของนายอิบรอเฮง จึงขอที่จะเข้าไปในค่าย แต่เจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตให้เข้าไป ดังนั้นนายฮามะจึงได้ให้เบอร์ติดต่อของตนเอง รวมทั้งรูปของนายอิบรอเฮงเอาไว้แทน ซึ่งจนถึงปัจจุบันยังไม่มีใครติดต่อกลับมาเพื่อแจ้งข่าวของลูกชายแต่อย่างใด

พี่ชายของนายอิบรอเฮง(นายฮาสมิง กาโฮง) และเพื่อนๆของเขาได้ไปแจ้งกับครอบครัวของนายดุลหามิที่ชื่อ. ธารโต เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2554 ว่านายดุลหามิ ได้หายตัวไปพร้อมกับนายอิบรอเฮงพร้อมทั้งเล่าเรื่องราวทั้งหมดแก่ครอบครัวของนายดุลหามิด้วย

ครอบครัวของเหยื่อต่างเชื่อว่าเหตุผลที่ทำให้ทั้งสองคนหายไปนั้น ต้องเกี่ยวข้องกับตำรวจพลร่มที่ค่ายนเรศวร และพวกเขาต้องพูดเท็จเพื่อปกปิดความผิดที่ได้นำตัวเหยื่อทั้งสองคนไป เนื่องจากในตอนนั้นมีพยานเห็นชัดเจนว่าในวันที่ 30 เมษายน มีคนเห็นทั้งสองคนครั้งสุดท้ายบริเวณค่ายดังกล่าว โดยพยานก็คือคนจับนก ซึ่งขณะนั้นได้เดินมาถึงยังบริเวณหน้าค่ายในเวลาประมาณ 17.30 น. และได้เห็นว่าเหยื่อทั้งสองคนขับรถจักรยานยนต์เข้าไปยังค่าย ซึ่งตั้งอยู่ระหว่าง ม. 1 และ ม. 2

บ้านบางกลาง (รถจักรยานยนต์นั้นเป็นของนายดุลหามิ ยี่ห้อ ฮอนด้าเวฟ สีบรอนซ์ – รถคันดังกล่าวหายไปพร้อมกับทั้งสองคน) โชคร้ายที่ผู้เห็นเหตุการณ์ปฏิเสธที่จะเป็นพยานเนื่องจากหวาดกลัวในความไม่ปลอดภัย เขาได้มาพบกับครอบครัวของเหยื่อเพียงสองครั้งเท่านั้น เพื่อเล่าถึงสิ่งที่เขาได้พบเห็น และต่อมาจึงปฏิเสธจะเป็นพยาน ซึ่งทางครอบครัวของเหยื่อเองก็เข้าใจว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่ชาวบ้านจะไม่อยากจะมาเกี่ยวข้องกับเรื่องเช่นนี้

ข้อมูลจากผู้เห็นเหตุการณ์สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากสมาชิกในครอบครัวของเหยื่อที่เล่าว่า ในครั้งแรกภรรยาของอิบรอเฮงได้ยินเสียงคนทะเลากันเรื่องเรือในวันที่ 30 เมษายน 2554 จากนั้นพี่ชายของนายอิบรอเฮงกล่าวว่า เห็นนายอิบรอเฮงในเวลาประมาณ 16.00 น. ซึ่งตอนนั้นนายอิบรอเฮงบอกเขาว่าจะไปเอาเรือกลับมา หลังจากนั้นเวลาประมาณ 19.00 น. พี่ชายอีกคนของนายอิบรอเฮง (นายมะกอเส็ง กาโฮง) ได้โทรศัพท์หาภรรยาของนายอิบรอเฮงเพื่อถามว่าอิบรอเฮงกลับถึงบ้านแล้วหรือยัง ภรรยาของนายอิบรอเฮงแจ้งว่าสามีของเธอยังไม่กลับมา นายมะกอเส็ง จึงพยายามโทรหานายอิบรอเฮง และนายดุลหามิ ด้วยหลายครั้ง จนเสียงเรียกโทรศัพท์ตัดไปเป็นเสียงให้ฝากข้อความ หลังจากนั้นโทรศัพท์ก็ถูกปิด

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : นายมะกอเส็ง พี่ชายของเหยื่อได้เข้าไปแจ้งเรื่องนี้กับศูนย์ทนายความมุสลิม และทางศูนย์ทนายความได้ส่งเรื่องต่อไปยังมูลนิธิสถานวัฒนธรรม ทำให้มูลนิธิสถานวัฒนธรรมแนะนำให้ญาติๆไปแจ้งความเอาไว้ก่อนที่ สกอ. บันนังस्ता นอกจากนี้ญาติๆได้ไปแจ้งเรื่องเอาไว้ที่ศูนย์ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศปก.จชต) เพื่อให้มีการสอบสวนในกรณีนี้ ทาง ศปก.จชต.แจ้งว่าอาจจะต้องใช้เวลาประมาณ 3 เดือนในการสืบสวนเรื่องนี้ จากนั้นอีก 7 วันหลังเกิดเหตุการณ์ ศปก.จชต.ได้ส่งเจ้าหน้าที่จากตำรวจภูธร ภาค 9 ไปสัมภาษณ์ครอบครัวของเหยื่อ และหลังจากนั้นก็ไม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสูญหายของทั้งสองจากทางเจ้าหน้าที่ที่เคย และกรณีของนายอิบรอเฮงและนายดุลหามิ ได้ถูกส่งต่อให้เป็นความรับผิดชอบของสกอ. บันนังस्ता

นอกจากนี้ครอบครัวของนายดุลหามิได้เข้าไปพบร้อยตำรวจเอกเจษฎา ชุมพล ตำรวจตระเวนชายแดน เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2554 ซึ่งเขาได้ปฏิเสธว่าไม่ได้ทราบเรื่องการหายตัวไปของเรือและยังแนะนำให้ครอบครัวของเหยื่อไปแจ้งความที่ สกอ. ธารโตแทน

แม้ดูเหมือนว่าเจ้าหน้าที่จะมีความพยายามในการสืบสวนติดตามการกรณีนี้ โดยการตั้งคณะกรรมการพิเศษเพื่อสืบสวน แต่ก็ยังไม่มีสัญญาณของความคืบหน้าใดๆ ญาติของผู้สูญหายคิดว่าทางเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ให้ความสำคัญในการติดตามผู้สูญหายอย่างจริงจัง จนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มีความก้าวหน้าใด ๆ ในการค้นหาศพหรือความจริงในสิ่งที่เกิดขึ้น ทางศอบต.ได้อนุมัติที่จะจ่ายค่าเยียวยาให้กับครอบครัวของเหยื่อในรูปแบบของการช่วยชำระหนี้สินที่นายอิบรอเฮงมีอยู่ แต่ก็ยังไม่ได้มีการดำเนินการ

กรณีของนายอิบรอเฮง และนายดุลหามิ ได้ถูกส่งไปยัง คณะทำงานด้านการบังคับสูญหายโดยไม่สมัครใจขององค์การสหประชาชาติ (United Nation Working Group on Enforced or Involuntary Disappearances) โดยมูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2554

กรุงเทพมหานคร

กรณีที่ 39

ชื่อ : นายทง โพธิ์อ่าน

วันที่เกิดเหตุ : 19 มิถุนายน 2534

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : 415/1 ถ.ราชพัฒนา, บางปะกอก กรุงเทพฯ 10140

อายุ : 55 ปี

ชาติพันธุ์ : ไทย

สรุปเหตุการณ์ : ช่วงเกิดเหตุการณ์นายทง โพธิ์อ่าน เป็นสมาชิกวุฒิสภาและยังเป็นประธานกรรมการสหภาพแรงงานแห่งประเทศไทย และยังเป็นรองประธานสหภาพการค้าเสรีเอเชียแปซิฟิกสำนักงานภูมิภาคอีกด้วย นายทงเป็นแกนนำในการรณรงค์ต่อต้านรัฐบาลทหารในขณะนั้นในการยุบสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ²⁹ ก่อนจะหายตัวไป ทงเคยได้รับโทรศัพท์ข่มขู่หลายครั้ง เขายังได้เคยบอกกับเพื่อนร่วมงานของเขาว่ามีคนติดตามเขาอยู่ และยังได้รับคำสั่งจากรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยไม่ให้เขาเข้าร่วมการประชุมประจำปีขององค์การแรงงานระหว่างประเทศที่ เจนีวาด้วย ครั้งสุดท้ายที่เพื่อนร่วมงานของทงได้เห็นเขาคือเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2534 ขณะที่ทงกำลังออกจากที่ทำงาน และในเช้าวันต่อมา รถของเขากลับจอดอยู่ที่หน้าสำนักงานในลักษณะแปลกออกไปและยังพบรอยเท้าลักษณะคล้ายรอยเท้าทหารอยู่ตรงเบาะด้านหลังด้วย ไม่มีผู้ใดพบทงนับแต่นั้น ทั้งรัฐบาลและทหารได้ออกมาปฏิเสธว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการหายไปของเขา

การดำเนินการอย่างเป็นทางการ : ในปี 2536 คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนของรัฐสภาได้ทบทวนหนังสือคำร้องเกี่ยวกับกรณีการหายตัวไปของนายทงจากทางนักวิชาการและตำรวจ ได้ข้อสรุปว่าสาเหตุการหายตัวไปของทงน่าจะเป็นเพราะความขัดแย้งของกับรัฐบาลทหารในช่วงเวลาดังกล่าว แต่เนื่องด้วยข้อมูลที่มีไม่มากจึงปฏิเสธที่จะนำข้อสรุปนี้เผยแพร่ต่อสาธารณะ นอกจากนี้คณะกรรมาธิการแรงงานและสวัสดิการสังคม ของรัฐสภาก็ได้ทำการสืบสวนเช่นกันแต่ก็ไม่ได้มีการเผยแพร่ผลของการสืบสวนแต่อย่างใด ในเดือน มิถุนายน 2543 เริ่มมีการเรียกร้องให้มีการเผยแพร่รายงานสองฉบับดังกล่าวภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร แต่ได้รับการปฏิเสธด้วยเหตุผลที่ว่า การเผยแพร่ข้อมูลจะส่งผลกระทบต่อบุคคลหลายคน และในเดือนตุลาคม 2544 รัฐบาลของ พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร ได้มีคำสั่งให้มีการตั้ง คณะกรรมการอิสระเพื่อสืบสวนหาผู้สูญหาย โดยเฉพาะ และยังมีกรรมาธิการอนุมัติจ่ายเงินให้กับเหยื่อในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535 รวมไปถึงให้มีการสืบสวนสอบสวนกรณีการสูญหายของนายทง โพธิ์อ่านด้วย

กรณีที่ 40

ชื่อ : นายสมชาย นีละไพจิตร

วันที่เกิดเหตุ : 12 มีนาคม 2547

²⁹ บางกอกโพสต์, *Thanong Mystery*, 21 November 2001.

สถานที่เกิดเหตุโดยประมาณ : เยื้องสถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก

ที่อยู่ : 73/5 ซอยอิสรภาพ 11 ถนนอิสรภาพ ธนบุรี กรุงเทพฯ 10600

อายุ : 55 ปี

ชาติพันธุ์ : ไทยมุสลิม

สรุปการให้ถ้อยคำ : นายสมชายถือเป็นนักสิทธิมนุษยชนที่โดดเด่นและเป็นที่รู้จักจากการที่ทำงานเกี่ยวข้องกับคดีทางด้านการเมืองที่มีความขัดแย้ง รวมไปถึงเขายังเป็นนายให้กับกลุ่มคนที่ถูกต้องสงสัยว่าอยู่ในขบวนการก่อการร้าย นอกจากนี้เขายังเป็นประธานชมรมนักกฎหมายมุสลิม และเป็นรองประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของสภาทนายความแห่งประเทศไทยด้วย นายสมชายยังมีบทบาทสำคัญในการล่ารายชื่อเพื่อให้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติกฎอัยการศึกในภาคใต้ของประเทศไทย และให้ปล่อยตัวนักโทษที่ต้องคดีปล้นปืนเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 ซึ่งด้วยเหตุนี้เองที่อาจจะนำไปสู่การหายตัวไปของเขานายสมชายยังเป็นตัวแทนของเหยื่อที่ถูกกล่าวหาว่ามีความเกี่ยวข้องกับการปล้นปืนในครั้งนั้นด้วย โดยเหยื่อกลุ่มนี้ได้ถูกซ้อมทรมานเพื่อให้รับสารภาพ โดยนายสมชายได้เผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญนี้สู่สาธารณะเกี่ยวกับการทรมานผู้ต้องหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการอภิปรายของเขาเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2547

เขาได้ร้องขอต่อศาลในการปล่อยตัวผู้ต้องหาทั้ง 5 แต่ได้รับการปฏิเสธ เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2547 หนึ่งวันก่อนที่เขาจะหายตัวไป เขาได้ร้องเรียนเรื่องการซ้อมทรมานผู้ต้องหาไปยังหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่นกระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมไปถึงนายกรัฐมนตรี และวุฒิสภาด้วย

ในวันที่ 12 มีนาคม 2547 สมชายได้ไปรอพบนายกิจจา อาสีอิสเฮาะ ที่ห้องรับรองของโรงแรมชาลีน่า ถนนรามคำแหง แต่สุดท้ายนายกิจจาไม่ได้มาตามนัด ซึ่งขณะนั้นเป็นเวลาประมาณ 20.15 น. นายสมชายได้ออกมาจากโรงแรมโดยรถส่วนตัว เวลาประมาณ 20.30 น. มีผู้พบเห็นว่ามีรถคันหนึ่งได้ขับชนท้ายเพื่อให้รถของนายสมชายหยุด จากนั้นชาย 4-5 คนจากรถคันดังกล่าวได้พยายามบังคับให้นายสมชายขึ้นรถแล้วรถคันดังกล่าวก็ขับออกไป นับจากนั้นก็ไม่มีใครพบเห็นเขาอีกเลย ในขณะที่ข้าราชการระดับสูงหลายคน รวมถึงอดีตนายกรัฐมนตรี อัยการสูงสุดและ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้ประกาศว่าพวกเขา มีหลักฐานว่านายสมชาย ได้เสียชีวิตแล้ว อย่างไรก็ตาม กลับไม่มีการนำศพมาแสดงหรือไม่มีแม้แต่ให้ความยุติธรรมกับการเสียชีวิตของเขา³⁰

การดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม : ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า หนึ่งในห้าของตำรวจที่ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำผิดในข้อหาละเมิดเสรีภาพ และกักขังหน่วงเหนี่ยว ซึ่งครอบครัวได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์

วันที่ 11 มีนาคม 2554 ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าภรรยาของสมชาย อังคณา ลูกสาวและลูกชาย ไม่ได้รับอนุญาตให้เป็นโจทก์ร่วมในคดี เนื่องจากตามกฎหมายแล้วพวกเขาไม่สามารถพิสูจน์ถึง “การบาดเจ็บหรือเสียชีวิต(ของสมชาย)ได้”

³⁰ สรุปความจาก รายงานของ คณะกรรมการนิติศาสตร์สากล “Somchai Neelapaichit – Report on Trial & Investigation”, มีนาคม 2552.

ในคดีการสูญหายของสมชาย การฟ้องคดีความผิดอาญากรณีนี้เป็นไปตามเงื่อนไขของ มาตราที่ 5 และมาตรา 28 แห่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ศาลอุทธรณ์พิจารณาเห็นว่าสำหรับจำเลยที่ 2 (พ.ต.ท.สินชัย นิมปบุญกำพงษ์) จำเลยที่ 3 (จ.ส.ต.ชัยเวง พาด้วง) และ จำเลยที่ 4 (ส.ต.อ.วันดร สิทธิเขต) ไม่มีหลักฐานไม่เพียงพอที่จะบอกว่าพวกเขามีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เพราะพยานไม่สามารถจดจำและระบุใบหน้าของพวกเขาได้ พร้อมทั้งไม่ได้ระบุตัวผู้กระทำในขณะที่ศาลได้เบิกตัวมาเพื่อทำการชี้ตัว

สำหรับจำเลย ที่ 5 (พันตำรวจโทชัชชัย เลี่ยมสงวน) ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น (พันตำรวจโทพนพุดิ เลี่ยมสงวน) เขาไม่ได้ อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ถึงแม้ว่าจะมีการบันทึกการสื่อสารระหว่างเขากับจำเลยอื่นๆก็ตามขณะเกิดเหตุการณ์ อย่างไรก็ตาม บันทึกการฟ้องคดีในคดีนี้ให้การได้ยื่นเอกสารที่เป็นเพียงสำเนามิใช่เอกสารต้นฉบับ และอัยการที่ยื่นพยานหลักฐานต่อศาลก็ มิได้นำผู้จัดทำเอกสารมารับรองความถูกต้องด้วยเช่นกัน สำหรับจำเลยที่ 1 พ.ต.ต.เงิน ทองสูง ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า ประจักษ์พยานทั้ง 4 คนที่มาเบิกความในศาลไม่ได้ชี้ตัวเขาอย่างเปิดเผยในศาลถึงคนที่มีลักษณะตรงกับคนที่รับผิดชอบต่อการ สูญหายของสมชาย

ศาลไม่สามารถยอมรับเอกสารอื่นๆซึ่งเป็นสำเนาที่รับรองความถูกต้องที่อัยการนำเสนอได้ ศาลวินิจฉัยว่าแม้เอกสาร เหล่านั้นจะได้รับการรับรองความถูกต้องจากเอกสารต้นฉบับโดยทนายความหรือบริษัทเอกชน อย่างไรก็ตามทนายความมิได้เป็น ผู้ทำสำเนาเอกสารเหล่านั้นด้วยตัวของเขาเอง ดังนั้นทนายความจึงไม่เห็นเอกสารต้นฉบับเนื่องจากเขาไม่ได้เป็นผู้ทำสำเนาและ อัยการก็มิได้นำตัวผู้ทำสำเนาเอกสารมาเบิกความต่อหน้าศาล

ศาลอุทธรณ์จึงพิพากษายกฟ้องจำเลยซึ่งเป็นตำรวจทั้ง 5 คน

ภาคผนวกที่สอง : สรุปการเสียชีวิตของนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของไทยระหว่างปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2547 จาก รายงานของคณะกรรมการปกป้องสิทธิมนุษยชน³¹

จุนทร์ ราชพล เสียชีวิตเมื่ออายุ 55 ปี ชาวบ้านบางเป ตำบลป่าคลอก อ. ถลาง จ. ภูเก็ต มีอาชีพรับจ้างกรีดยาง และมีอาชีพ เสริมทำการประมง ในอ่าวป่าคลอก นอกจากนี้เขายังเป็นแกนนำกลุ่มอนุรักษ์บ้านป่าคลอก อุบัติเป็นคนใจดีมีความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อทุกคน ชอบช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ โดยไม่หวังผลตอบแทน เขาอยู่กับภรรยาชื่อ นางลัดดา และมีบุตรชาย 1 ชื่อ นายสุทิน และมีบุตรสาวอีกสองคน ชื่อ น.ส. พิมพา และ น.ส. พิมพร

นรินทร์ โพธิ์แดง เสียชีวิตเมื่ออายุ 67 ปี เขาอาศัยอยู่ในบ้านคลองหิน ตำบล ห้วยทับมอญ อ. เขาชะเมา จ. ระยอง นรินทร์ ประกอบอาชีพเป็นทำสวน นอกจากนี้ยังเป็นประธานกลุ่มคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเขาชะอังกกลาง ทุ่ง เขาเป็นคนที่ยืนยันแข็ง มีความรับผิดชอบและเสียสละต่อส่วนรวม นรินทร์มีภรรยาชื่อ นางสาวบัวและมีบุตรด้วยกัน 4 คน

³¹ เรื่องราวชีวิตของนักต่อสู้เหล่านี้เดิมอยู่ในบทความชื่อ “ประคับไว้ในโลกา” จากนิตยสาร ฟาเดียวัน ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2547), หน้า 42-87

พิทักษ์ โตนวรุ เสียชีวิตเมื่ออายุ 30 ปี เขาอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 179 ม. 1 บ้านชมภู ต. ชมภู อ. เนินมะปราง จ. พิจิตร ขณะนั้น เขากำลังศึกษาระดับบัณฑิต และยังเป็น ที่ปรึกษาให้กับกลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์ลุ่มน้ำชมภูด้วย เขาอยู่กับภรรยาชื่ออุภาภรณ์ และมี บุตรสาวด้วยกัน 1 คน ชื่อหงส์พิชมาซึ่งขณะนั้นลูกสาวมีอายุเพียง 3 ปีครึ่งเท่านั้น

ฉวีวรรณ ปีกสูงเนินเสียชีวิตเมื่ออายุ 35 ปี เธออาศัยอยู่บ้านเลขที่ 155 หมู่ 5 ต. นากลาง อ. สูงเนิน จ. นครราชสีมา เธอเป็น เจ้าหน้าที่อบต. นากลาง รมรงค์ต่อต้านการทุจริตในโครงการก่อสร้างในอบต. เธอเป็นมีนิสัยที่คนตรงไปตรงมา และยังมี ความกล้าหาญ รักความถูกต้องยุติธรรม และยังคงสู้เพื่อความเป็นธรรมด้วย เธอมีบุตรสองคนอายุ 7 และ 9 ขวบ

สุวัฒน์ วงศ์ปิยะสกลิต์ เสียชีวิตเมื่ออายุ 45 ปี เขาอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 42/ 718-9 2ก./1 หมู่บ้านจามจรี อ. กิ่งแก้ว ต.ราชาเทวะ อ. บางพลี จ. สมุทรปราการ เขาเป็นแกนนำในการคัดค้านบ่อขยะราชาเทวะ อ. บางพลี เขาอาศัยอยู่กับภรรยา นางธีระนุช และลูกชายอีก 2 คน

สมพร ชนะพล เสียชีวิตเมื่ออายุ 41 ปี เขาอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 69/ 5 ม. 2 ต. คลองสระ อ. กาญจนดิษฐ์ จ. สุราษฎร์ธานี เขาเป็น ประธานกลุ่มอนุรักษ์คลองกะแดะ สมพรมีนิสัยตรงไปตรงมาและเป็น ที่เคารพของชาวบ้านคลองกะแดะ เขายังมีนิสัยชอบอ่านหนังสือและชอบศึกษาหาความรู้ เขาอาศัยกับภรรยาชื่อ นางวิลาวรรณ และมีบุตรสาวด้วยกัน 2 คน ชื่อค.ญ. ทานตะวัน อายุ 14 ปี และค.ญ. ทันทิมา อายุ 11 ปี

แก้ว ปินปันมา เสียชีวิตเมื่ออายุ 59 ปี เขาอาศัยอยู่ที่บ้านคอยน้อย ต. คอยล่อ ใน จ. เชียงใหม่ เขาเป็นแกนนำชาวบ้านในกรณีของปัญหาที่ดิน (สกน.) ที่เข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินรกร้างว่างเปล่า บ้านคอยน้อย ต.คอยล่อ เขามีอาศัยอยู่กับลูกชาย 2 คน ชื่อ นเรศ (ตาบอดจากค้อนหิน) อายุ 31 ปี และจรัล อายุ 34 ปี

บุญสม นิ่มน้อย เสียชีวิตเมื่ออายุ 44 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 60 ม. 5 ต. บางแก้ว อ. บ้านแหลม จ. เพชรบุรี มีอาชีพเป็นพ่อค้าขายสัตว์น้ำทะเล นอกจากนี้เขายังเป็นคณะกรรมการชมรมอนุรักษ์ทะเล. บ้านแหลม สมาชิก อบต. บางแก้ว และเป็นแกนนำคัดค้านโครงการ โรงแปรรูปอาหารคอนแดนเสทและน้ำมันดิบในจ. เพชรบุรี อีกด้วย บุญสมเป็นที่รักของคนในชุมชน โดยเฉพาะเด็ก ๆ และเขายังชอบช่วยเหลือชาวบ้านอีกด้วย โดยนิสัยแล้วเขาเป็นคนใจดี ไม่เล่นการพนัน ไม่สูบบุหรี่ เขาอาศัยอยู่กับภรรยาชื่อ นางกรี นิ่มน้อย ไม่มีบุตรแต่อย่างใด

ปรีชา ทองแป้น เสียชีวิตเมื่ออายุ 54 ปี เขาอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 136 ม. 8 ต. ควนกรด อ. พุงสง จ. นครศรีธรรมราช เขาเป็นสารวัตรกำนัน ต. ควนกรด และยังเป็นแกนนำกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ต. ควนกรด อาศัยอยู่กับภรรยาชื่อนางเย็น ทองแป้น และมี บุตรด้วยกัน 4 คน

บุญฤทธิ์ ชาญณรงค์ เสียชีวิตเมื่ออายุ 55 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 158/706 ม.9 บ้านอินทรีทอง ต. คลองพา อ. ท่าชนะ จ. สุราษฎร์ธานี มีอาชีพทำสวนยาง เขามีนิสัยชอบช่วยเหลืองานกิจกรรมของส่วนรวมอยู่เสมอ บุตรคนเล็กสุดของเขาตอนนั้นยังเรียนอยู่ในชั้น ม. 2 เขาอยู่กับภรรยาชื่อ นางอาภรณ์ และมีบุตรด้วยกัน 7 คน

บุญยงค์ อินตะวงค์ เสียชีวิตเมื่ออายุ 42 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 202 ม.1 บ้านร่องห้า ต. ผางาม อ. เวียงชัย จ. เชียงราย ประกอบอาชีพค้าขายควาย และเขายังเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านร่องห้าด้วย นอกจากนี้ยังเป็นแกนนำคัดค้านโรงโม่หินคอยแม่เอกรู เขาอยู่กับภรรยา นางไกรสร และมีบุตรด้วยกัน 2 คน

คำป็น สุกใส เสียชีวิตเมื่ออายุ 59 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 198 ม.1 ต.แม่่นะ อ.เชียงดาว จ. เชียงใหม่ โดยนิสัยแล้วเขาเป็นคนเข้ากับคนอื่นง่าย คำป็น มีอาชีพเป็นทำนาและทำสวน นอกจากนี้ยังเป็น ผู้ใหญ่บ้านบ้านป่าบาง ประธานป่าชุมชนบ้านป่าบาง และรองประธานเครือข่ายป่าชุมชนแม่น้ำปิงตอนบน เขาอาศัยอยู่กับภรรยา ชื่อ นางสุจา และมีบุตรสาวด้วยกัน 1 คนชื่อ น.ส. ยุวดี อายุ 27 ปี

สำเนา ศรีสงคราม เสียชีวิตเมื่ออายุได้ 38 ปี เขาอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 12 ม. 8 ต. โลกสูง อ.อุบลรัตน์ จ. ขอนแก่น ประกอบอาชีพทำนา และยังเป็นประธานชมรมชาวบ้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำน้ำพอง เขาอยู่กับภรรยาชื่อ นางมยุรี และมีบุตรด้วยกัน 2 คน บุตรชายอายุ 9 และบุตรสาว 2 ขวบ

เจริญ วัฒนอักษร เสียชีวิตเมื่ออายุ 37 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 89 ม.6 ต. บ่อนอก อ. เมือง จ. ประจวบคีรีขันธ์ เขาเป็นประธานกลุ่มรักษ์ท้องถิ่นบ่อนอก โดยนิสัยแล้วเขาเป็นคนร่าเริงสดใสแต่จริงจังกับการทำงาน รักความเป็นธรรมชาติ เขาอาศัยอยู่กับภรรยา นางกรณอุมา พงษ์น้อย ไม่มีบุตร

สุพล ศิริจันทร์ เสียชีวิตเมื่ออายุ 58 ปี อาศัยอยู่ในบ้านเด่นอุดม ม. 7 ต. แม่่มอก อ. เถิน จ.ลำปาง เขายังเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านเด่นอุดม และเป็นแกนนำเครือข่ายป่าชุมชนแม่่มอก จ. ลำปางอีกด้วย สุพลอาศัยอยู่กับภรรยา นางกอบแก้ว และมีบุตรชายด้วยกัน 1 คนชื่อนาย นิกร อายุ 34 ปี

นางพัทตร์วิภา เกลิมกลิ่น เสียชีวิตเมื่ออายุ 49 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 129/ง บ้านหัวกระบือ ต. ป่าโมก อ. ป่าโมก จ. อ่างทอง เธอเป็นรองประธานชุมชนบ้านหัวกระบือ อยู่กับสามีชื่อนายประ โยชน์ เกลิมกลิ่น และมีบุตรด้วยกัน 3 คน

ประเทศไทยมีประวัติศาสตร์การใช้ความรุนแรงโดยรัฐและการปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จเป็นเวลานานนับทศวรรษ การบังคับบุคคลให้สูญหายเกิดขึ้น ในบริบทเหล่านี้ และเป็นประเด็นที่ไม่อาจพิจารณาแยกจากบริบทการเมืองที่เต็มไปด้วยความรุนแรง นับแต่ทศวรรษ 2490 เป็นอย่างน้อย ทั้งนี้การบังคับบุคคล ให้สูญหายเกิดขึ้นพร้อมกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนร้ายแรงรูปแบบอื่นๆ ด้วย อย่างเช่น การสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย การควบคุมตัวโดยพลการ การทรมาน การข่มขู่และคุกคาม เราจึงควรพิจารณาว่าการบังคับบุคคลให้สูญหาย เป็นปรากฏการณ์ของการใช้ความรุนแรงของรัฐไทยเพื่อปราบปรามความเห็นต่าง หรือเพื่อกำจัดผู้ต้องสงสัย ซึ่งเป็นการกระทำนอกเหนือหลักนิติธรรม

รายงานฉบับนี้ พบว่า ปัจจัยด้านกฎหมายที่กำหนดความคุ้มครองเจ้าหน้าที่งานของรัฐ ระบบยุติธรรมทางอาญาที่อ่อนแอเนื่องจากการแทรกแซงทางการเมือง (รวมทั้งหน่วยงานตำรวจ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และศาล) และการขาดเจตจำนงทางการเมืองล้วนส่งผลให้เกิดการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง ซึ่งมีส่วนรับผิดชอบโดยตรง หรือเป็นผู้รับผิดชอบตามสายบังคับบัญชาต่อความผิดทางอาญาร้ายแรงเหล่านี้ ความคุ้มครองที่ต่ำเนินมาหลายทศวรรษเป็นเหตุ ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายความ มั่นคงและฝ่ายปกครองทราบว่า ตนเองไม่ต้องรับผิดชอบจากการทำผิดกฎหมาย หรือมีโอกาสถูกลงโทษน้อยมาก และเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่บางรายเลือกใช้วิธีการนอก กฎหมายได้ตามอำเภอใจ เพื่อปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลหรือเพื่อแก้ไขข้อพิพาทส่วนบุคคล ส่งผลให้การบังคับบุคคลให้สูญหาย รวมทั้งการสังหารนอกกระบวนการ กฎหมาย การควบคุมตัวโดยพลการ การทรมาน การข่มขู่และคุกคาม กลายเป็นวิธีการนอกกฎหมายที่ชอบธรรมและจำเป็น รวมทั้งเหมาะสมสำหรับรัฐไทยในการควบคุมปราบปราม

มูลนิติธรรมเพื่อสันติภาพได้ศึกษากรณีการบังคับบุคคลให้สูญหายในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาในประเทศไทย ทำให้พบรูปแบบนโยบายของรัฐบาลที่ส่งผล กระทบโดยตรงต่อปัญหาการบังคับบุคคลให้สูญหาย กล่าวคือ ประชาชนบางกลุ่มตกเป็นเป้าหมายของการบังคับบุคคลให้สูญหาย มีรูปแบบวิธีการที่ใช้เพื่อทำให้บุคคล สูญหาย และยังมีกรณีละเมิดเพิ่มเติมกับผู้ตกเป็นเหยื่อของการบังคับบุคคลให้สูญหาย รวมทั้งรัฐบาลเองก็ล้มเหลวที่จะเยียวยาทั้งใน กระบวนการยุติธรรมและนอก เหนือจากนี้

“ฉันไม่รู้ว่ามีร่างของสามีอยู่ที่ไหน ฉันรู้แค่เจ้าหน้าที (ทหาร) อาจจะเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้เท่าที่ฉันรู้จากชาวบ้านคือร่างไร้วิญญาณของสามีฉัน ถูกห่อผ้าไว้แล้วถูกนำไปฝังโดยทหารฉันต้องการจะค้นหาร่างของเขาเพื่อนำ มาทำพิธีกรรมให้ถูกต้องตามความเชื่อของเรา ”
ภรรยาของผู้ถูกบังคับให้สูญหายรายหนึ่งในภาคเหนือ ระหว่างนโยบายปราบปรามยาเสพติดเมื่อปี 2546

“เราไม่ต้องการจะขออะไรจากรัฐบาล เนื่องจากตอนนี้มีผู้ที่ร้องเรียนให้รัฐบาลต้องมาตรวจสอบอะไรต่อมิอะไรมากมายอยู่แล้ว เรายังไม่กล้าที่จะ ให้คนอื่นรู้สิ่งที่เกิดขึ้นกับเรา เราไม่เคยกล่าวถึงเรื่องนี้กับใคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับตำรวจและทหาร”
ภรรยาของผู้ถูกบังคับให้สูญหายรายหนึ่งในภาคเหนือ เมื่อปี 2553

“ในกรณีของคนหาย ตำรวจแทบจะไม่ทำอะไรเลยนอกจากสืบจากลงบันทึกเอาไว้ว่า... พวกเขาหายตัวไป”
ญาติของของนายวันและนางสมหมาย ยุบลชู ผู้ถูกบังคับให้สูญหายในจ.กาฬสินธุ์ เมื่อปี 2548

“ผมอยากจะรู้ความจริง ผมอยากได้ศพคืน ส่วนค่าชดเชยก็สำคัญและจำเป็นมากเพราะตอนนี้ครอบครัวเรากำลังลำบาก”
ลูกชายของนางอ้อยนภา สุขประสงค์ ผู้ถูกบังคับให้สูญหายใน จ.กาฬสินธุ์ เมื่อปี 2547

“มีเจ้าหน้าที่ทหารกว่า 10 นายมาเคาะประตูและถามหามะรุดีน พวกเขาตะโกนว่า...มะรุดีนอยู่ที่ไหน?...ประมาณสามครั้งแต่สามีของฉันก็ไม่ได้ตอบ หลังจากนั้นพวกเขาก็พังประตูเข้ามาในบ้าน เขาได้จับกุมตัวสามีฉันไป ฉันพยายามจะดึงตัวสามีไว้แต่ก็ไม่มีผล”
ภรรยาของนายมะรุดีน วัฒนา ผู้ถูกบังคับให้สูญหายใน จ.ยะลา เมื่อปี 2550

“ชาวบ้านที่เห็นเหตุการณ์เชื่อว่า คนที่กระทำการนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ทหารเพราะชาวบ้านสังเกตจากเครื่องแต่งกายซึ่งคล้ายเครื่องแบบของทหาร และยังมีอาวุธของทหารด้วยส่วนสาเหตุของการหายไปของสามีนั้น ฉันไม่ทราบเลยจริงๆ เพราะเขาเองก็ไม่เคยมีความขัดแย้งกับใคร มีเพียงน้องสาวของเขาเท่านั้นที่เคยได้รับค่าเตือนต่างๆ ฉันเชื่อว่าการถูกจับกุมตัวไปของสามีน่าจะมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่เพราะสิ่งแรกๆ ที่เจ้าหน้าที่มักจะทำคือการจับกุมผู้นำทางศาสนาในพื้นที่นั้นๆ นั่นเอง”
ภรรยาของนายรอสมิง สามะแม ผู้ถูกบังคับให้สูญหายใน จ. นราธิวาส เมื่อปี 2552